

Žirmūnų g.139 - 321, 09120 Vilnius
Tel.: (8~5) 272 83 34; Faks.: (8~5) 203 12 80

Planavimo organizatorius	ŠILALĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS
Plano pavadinimas	ŠILALĖS MIESTO TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS
Planavimo proceso etapas	RENGIMO ETAPAS
Planavimo proceso stadija	BENDRŲJŲ SPRENDINIŲ FORMAVIMAS Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita
Teritorijų planavimo lygmuo	VIETOVĖS
Teritorijų planavimo dokumento rūšis	KOMPLEKSNIO TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTAS
Objekto numeris	AT-21T-1821
Bylos (segtumo) žymuo	BP-04
TPDRIS dokumento numeris	K-RJ-87-21-655

ATESTATO NR.	PAREIGOS	VARDAS PAVARDĖ	PARAŠAS
Nr. TPV 0081	TERITORIJŲ PLANAVIMO PADALINIO VADOVĖ	ELEONORA GRABLEVSKIENĖ	
Nr. ATP 1682	PROJEKTO VADOVĖ	ANDŽELIKA KAŽIENĖ	

Plano rengėjai:	
	UAB „Atamis“ Žirmūnų g. 139-319, LT 09120 Vilnius Įm. kodas 300564438 <i>Projekto vadovė</i> <i>Andželika Kažienė</i> <i>El. paštas: a.kaziene@atamis.lt</i> <i>Tel.: +370 68674252</i>

Dokumentą parengusių specialistų sąrašas:

Eil. Nr.	Pareigos	Vardas Pavardė	Parašas
1.	Projekto vadovė	Andželika Kažienė (ATP1682)	
2.	Projekto koordinatorė/PDV	Eleonora Grablevskienė (TPV 0081)	
3.	SPAV ataskaitos rengėjas	Julius Mačiulaitis	
4.	PDV	Nijolė Kučinskienė (TPV 0080)	

TURINYS

ĮVADAS.....	5
1. INFORMACIJA APIE PLANO RENGIMO ORGANIZATORIŲ IR RENGĖJĄ.....	7
2. PLANO TURINYS, PAGRINDINIAI TIKSLAI IR SĄSAJA SU KITAIŠ PLANAIŠ IR PROGRAMOMIS	8
2.1. Plano pagrindiniai tikslai ir uždaviniai.....	8
2.2. Plano sąsaja su kitais planais ir programomis	11
2.3. Plano bendrųjų sprendinių alternatyvų aprašymas	13
2.3.1. Bendrojo plano keitimo galiojimo teritorija ir ribos.....	13
2.3.2. Bendrųjų sprendinių turinys	14
2.3.3. Bendrųjų sprendinių alternatyvų aprašymas	15
3. ESAMA APLINKOS BŪKLĖ IR JOS POKYČIAI, JEIGU PLANAS NEBUS ĮGYVENDINTAS ..	24
3.1 Gamtinės aplinkos ypatumai ir būklė.....	24
3.1.1. Geologinės sąlygos ir žemės gelmių ištekliai.....	24
3.1.2 Hidrografinis tinklas.....	31
3.1.3 Biotos ištekliai.....	32
3.1.4 Kraštovaizdžio morfologinė struktūra.....	35
3.2. Aplinkos būklė	41
3.2.1 Paviršinių vandens telkinių tarša ir kokybė.....	41
3.2.2 Požeminio vandens tarša ir kokybė.....	44
3.2.2 Oro tarša ir kokybė	45
3.2.3 Atliekų surinkimas	47
3.2.4 Dirvožemio tarša	49
3.2.5. Triukšmas	50
3.7 Aplinkos būklės pokyčiai, jeigu planas nebus įgyvendintas	51
4. TERITORIJOS, KURIOS GALI BŪTI REIKŠMINGAI PAVEIKTOS.....	53
4.1.Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimui svarbios teritorijos.....	53
4.1.1. Saugomos gamtinės teritorijos ir biologinės įvairovės apsauga.....	53
4.1.2. „Natura 2000“ teritorijos	53
4.1.3. Kitos biologinės įvairovės išsaugojimui svarbios teritorijos.....	55
4.1.4. Gamtinio karkaso teritorijos	72
4.2.Nekilnojamojo kultūros paveldo vertybės.....	75
4.3.Naudingos iškasenos	79

5. SU PLANU SUSIJUSIOS APLINKOS APSAUGOS PROBLEMOS, YPAČ ATKREIPIANT DĖMESĮ Į PROBLEMAS SUSIJUSIAS SU APLINKOS APSAUGAI SVARBIOMIS TERITORIJOMIS.....	80
6. TARPTAUTINIŲ, EUROPOS BENDRIJOS ARBA NACIONALINIŲ LYGMENIU NUSTATYTI APLINKOS APSAUGOS TIKSLAI, SUSIJĘ SU PLANU.....	83
7. GALIMOS REIKŠMINGOS PASEKMĖS APLINKAI	86
8. PRIEMONĖS PLANO ĮGYVENDINIMO REIKŠMINGOMS NEIGIAMOMS PASEKMĖMS APLINKAI IŠVENGTI, SUMAŽINTI AR KOMPENSUOTI.....	93
9. VERTINIMO, ĮSKAITANT VISUS SUNKUMUS, SU KURIAIS SUSIDURTA KAUPIANT REIKIAMĄ INFORMACIJĄ, APRAŠYMAS	95
10. NUMATYTŲ TAIKYTI STEBĖSENOS (MONITORINGO) PRIEMONIŲ APRAŠYMAS	96
11. SANTRAUKA.....	97
GRAFINĖ DALIS.....	100

1. Bendrųjų sprendinių formavimas. SPAV. I ALTERNATYVA. SUFORMUOTI BENDRIEJI SPRENDINIAI-2023 M 1:5 000 (brėžinys Nr. 1);
2. Bendrųjų sprendinių formavimas. SPAV. II ALTERNATYVA. GALIOJANTYS SPRENDINIAI-2008 M 1:5 000 (brėžinys Nr. 2).

IVADAS

Šilalės miesto teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniai parengti vadovaujantis Šilalės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. birželio 10 d. įsakymu Nr. DĮV-678, patvirtinta Šilalės rajono savivaldybės teritorijos dalies (Šilalės miesto) bendrojo plano keitimo planavimo darbų programa, planavimo sąlygomis bei remiantis Lietuvos Respublikos įstatymais, Vyriausybės nutarimais, taisyklėmis ir kitais norminiais teisės aktais, reglamentuojančiais teritorijų planavimą.

SPAV leis įvertinti galimą bendrojo plano keitimo sprendinių poveikį planuojamos teritorijos gamtinei ir socialinei - ekonominei aplinkai, išnagrinėjant plėtros sprendinių alternatyvas bei numatyti ir įvertinti galimas reikšmingas plano įgyvendinimo pasekmes. SPAV padės išvelgti bendrųjų sprendinių privalumus ir trūkumus bei juos tobulinti, jau ankstyvoje planavimo stadijoje. Tai leis pasiūlyti reikiamas prevencines priemones galimoms neigiamoms pasekmėms išvengti ir/ar sumažinti bei parinkti optimalius sprendinius tolimesniam plėtojimui ir įgyvendinimui.

Rengiant Šilalės miesto teritorijos bendrojo plano keitimo bendruosius sprendinius remiamasi Europos Sąjungoje visuotinai priimta darnaus vystymosi ideologija. Darnus vystymasis suprantamas kaip kompromisas tarp aplinkosauginių, ekonominių ir socialinių visuomenės tikslų, sudarantis galimybes pasiekti visuotinę gerovę dabartinėms ir ateinančioms kartoms, neperžengiant leistinų poveikio aplinkai ribų. Tam, kad būtų nustatytos, apibūdintos ir įvertintos galimos reikšmingos Šilalės miesto teritorijos vystymo koncepcijos įgyvendinimo pasekmės aplinkai, rengiamas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas.

Strateginis pasekmių aplinkai vertinimas - planų ir programų įgyvendinimo galimų pasekmių aplinkai nustatymo, apibūdinimo ir vertinimo procesas, per kurį rengiami strateginio pasekmių aplinkai vertinimo dokumentai, konsultuojama, atsižvelgiama į vertinimo ir konsultacijų rezultatus prieš priimant ir (arba) tvirtinant planą ar programą, teikiama informacija, susijusi su sprendimu dėl plano ar programos priėmimo ir (arba) tvirtinimo. Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo (toliau – SPAV) tikslai:

- nustatyti, apibūdinti ir įvertinti galimas reikšmingas Šilalės miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo įgyvendinimo pasekmes aplinkai;
- užtikrinti, kad bus konsultuojamasi su tam tikromis valstybės ir savivaldybių institucijomis, visuomene, atsižvelgiama į šių konsultacijų ir kitų viešumą užtikrinančių procedūrų rezultatus;
- užtikrinti, kad bendrojo plano rengimo organizatoriai turės išsamią ir patikimą informaciją apie galimas reikšmingas plano įgyvendinimo pasekmes aplinkai ir atsižvelgs į ją.

SPAV ataskaita rengiama bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje, remiantis atliktu Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumentu ir SPAV apimties nustatymo dokumento vertinimo subjektų pastabomis.

Šilalės miesto bendrojo plano keitimo strateginio pasekmių aplinkai vertinimo proceso dalyviai pagal vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentų rengimo reikalavimus yra:

- Plano organizatorius – Šilalės rajono savivaldybės administracijos direktorius;

- Visuomenė;
- SPAV subjektai:
 - Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos;
 - Aplinkos apsaugos agentūra;
 - Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos;
 - Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos;
 - Šilalės rajono savivaldybės administracija.

SPAV ataskaita parengta vadovaujantis Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo reikalavimais. Vertinimo ataskaitoje aprašomos plano sprendinių įgyvendinimo galimos reikšmingos pasekmės aplinkai, išsamiai nagrinėjami visi organizatoriaus priimtuose vertinimo subjektų pasiūlymuose dėl SPAV apimties nustatymo dokumento pateikti klausimai ir pateikiama informacija, nurodyta Aprašo 2 priede.

Šilalės miesto teritorijos bendrojo plano keitimas yra rengiamas Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje (TPDRIS). Rengiamo dokumento numeris: **K-RJ-87-21-655**.

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūros vykdomos per TPDRIS: strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita (toliau – SPAV ataskaita), informaciniai pranešimai apie galimybę susipažinti su parengta SPAV ataskaita ir viešą svarstymą, visuomenės pasiūlymai, visuomenės pasiūlymų registracijos žurnalas, vertinimo subjektų išvados, SPAV ataskaitos tvirtinimo dokumentas ir kiti Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos apraše nurodyti privalomieji dokumentai bus įkelti į TPDRIS planavimo procesui tęsti.

Visuomenė dalyvauja vertinant rengiamą teritorijų planavimo dokumentą Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme ir LR Vyriausybės 2013-12-18 nutarime Nr. 1267 „Dėl visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimanč sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatų patvirtinimo“ nustatyta tvarka (su vėlesniais pakeitimais).

1. INFORMACIJA APIE PLANO RENGIMO ORGANIZATORIŲ IR RENGĖJĄ

Duomenys apie plano rengimo organizatorių:

Planavimo organizatorius	Šilalės savivaldybės administracijos direktorius
Adresas, telefonas, el. paštas	J. Basanavičiaus g. 2-1, LT-75138 Šilalė tel. Nr. (+370 449) 76114, faks. (+370 449) 76118 el. paštas: info@silale.lt

Duomenys apie Bendrojo plano rengėją:

Įmonės pavadinimas	UAB „Atamis“
Įmonės adresas, telefonas, el. paštas	Žirmūnų g. 139A, LT-09120 Vilnius Tel.: (+370) 5 2728334 El. paštas: info@atamis.lt

Duomenys apie strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitos rengėją:

Įmonės pavadinimas	UAB „Atamis“
Įmonės adresas, telefonas, el. paštas	Žirmūnų g. 139A, LT-09120 Vilnius Tel.: (+370) 5 2728334 El. paštas: info@atamis.lt
Kontaktinio asmens vardas, pavardė, pareigos	Andželika Kažienė, projekto vadovė
Kontaktinio asmens adresas, telefonas, el. paštas	Žirmūnų g. 139A, LT-09120 Vilnius Tel.: (+370) 686 74252 El. paštas: a.kaziene@atamis.lt
Kontaktinio asmens vardas, pavardė, pareigos	Julius Mačiulaitis, SPAV ataskaitos rengėjas
Kontaktinio asmens adresas, telefonas, el. paštas	Žirmūnų g. 139A, LT-09120 Vilnius Tel.: (+370) 67152833 El. paštas: j.maciulaitis@atamis.lt

2. PLANO TURINYS, PAGRINDINIAI TIKSLAI IR SĄSAJA SU KITAIS PLANAIS IR PROGRAMOMIS

2.1. Plano pagrindiniai tikslai ir uždaviniai

Teritorijų planavimo dokumento pavadinimas: Šilalės rajono savivaldybės dalies (Šilalės miesto) bendrojo plano keitimas (toliau – Bendrasis planas).

Planuojama teritorija: Šilalės miestas, plotas 312 ha.

Teritorijų planavimo dokumento rūšis: kompleksinis teritorijų planavimo dokumentas.

Teritorijų planavimo dokumento rengimo pagrindas:

1. Šilalės rajono savivaldybės taryba 2021 m. gegužės 27 d. sprendimu Nr. T1-143 „Dėl Šilalės rajono savivaldybės dalies (Šilalės miesto) bendrojo plano keitimo pradžios ir planavimo tikslų“;
2. Šilalės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. birželio 10 d. įsakymu Nr. DĮV-678 „Dėl Šilalės rajono savivaldybės teritorijos dalies (Šilalės miesto) bendrojo plano keitimo planavimo darbų programos tvirtinimo“ patvirtinta planavimo darbų programa.

Bendrojo plano tikslai:

1. sudaryti sąlygas darniai miesto teritorijos raidai, nuosekliai erdvinės ir funkcinės integracijos politikai įgyvendinti, kompleksiskai spręsti socialinius, ekonominius, ekologinius uždavinius;
2. nustatyti gyvenamųjų, inžinerinės, visuomeninės ir socialinės infrastruktūros teritorijų, kitų miestui svarbių socialinės ekonominės veiklos sričių vystymo ir įgyvendinimo gaires, plėtrai reikalingas teritorijas;
3. sudaryti sąlygas racionaliam miesto ir rajono gamtinių, žemės gelmių ir energijos išteklių naudojimui ir atkūrimui;
4. numatyti miesto gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio savitumo, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimą, tikslingą naudojimą ir pažinimą, ekologiškai pusiausvyrai būtino gamtinio karkaso saugojimą ir formavimą;
5. kurti sveiką, saugią, darnią gyvenamąją aplinką ir visavertes gyvenimo sąlygas mieste;
6. sudaryti sąlygas privačioms investicijoms, kuriančioms socialinę ir ekonominę gerovę, tinkamos kokybės gyvenimo sąlygas;
7. derinti fizinių ir juridinių asmenų ar jų grupių, savivaldybių ir valstybės interesus dėl miesto teritorijos naudojimo ir veiklos plėtojimo teritorijoje sąlygų;
8. sudaryti sąlygas racionaliam žemės naudojimui;
9. koreguoti ar naujai integruoti kraštovaizdžio ir gamtinio karkaso sprendinius Šilalės miesto Bendrajame plane.

Bendrojo plano uždaviniai:

- 1.1. suformuoti planavimo lygmenį atitinkančias teritorijos funkcinio ir erdvinio vystymo kryptis;
- 1.2. optimizuoti planuojamos teritorijos urbanistinę struktūrą, socialinę ir inžinerinę infrastruktūrą;
- 1.3. numatyti racionalaus žemės gelmių išteklių, žemės ūkio naudmenų, miškų, kitų gamtos išteklių išsaugojimo ir naudojimo, gamtinio karkaso ir ekologiškai pagrįstos žemės naudojimo teritorinės struktūros

formavimo, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo priemonės;

1.4. detalizuoti atitinkamų aukštesnio lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinius.

Papildomi Bendrojo plano uždaviniai:

1. nustatyti miesto teritorijos ir jo gretimybių socialinės infrastruktūros sistemos vystymo reikalavimus detalizuojant valstybės bei savivaldybės lygmens bendrųjų planų privalomas teritorijos naudojimo nuostatas;
2. patikslinti numatomų urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų plėtros kryptis, numatyti daugiafunkcines žemės naudojimo galimybes, išlaikant planuojamos veiklos reikalingą aplinkos kokybę, darnų teritorijos vystymą (-si) ir optimalų teritorijos plotą;
3. numatyti ir detalizuoti miestui ir savivaldybei svarbių objektų išdėstymą;
4. nustatyti pramoninių teritorijų vystymo bei formavimo kryptis;
5. numatyti kraštovaizdžio tvarkymo reglamentavimo kryptis, siūlomas priemones ir apribojimus, užtikrinančius kraštovaizdžio bendrąją ekologinę pusiausvyrą, gamtinio karkaso formavimą, gamtinių, kultūrinių vertybių, kraštovaizdžio kompleksų išsaugojimą, gamtinio karkaso ir kraštovaizdžio tvarkymo zonų įtaką urbanizuotoms ir urbanizuojamoms teritorijoms;
6. detalizuoti Šilalės miesto ir rajono kraštovaizdžio savitumui svarbias teritorijas, antropogeninius ir gamtinius elementus, nekilnojamojo kultūros paveldo vertybių apsaugos aspektus, panoramas, numatyti jų vizualinę apsaugą;
7. numatyti ypatingų inžinerinių statinių išdėstymą pažymint visus esamus, rengiamu Bendrojo plano keitimu ir kitais teritorijų planavimo dokumentais numatomus 30 m ir aukštesnius ypatingus inžinerinius statinius, kuriems aptarnauti reikalingas ne didesnis kaip 0,01 ha žemės plotas, kuriam numatytu atveju neformuojamas atskiros žemės sklypas;
8. pagal poreikį gali būti nustatomi ir kiti teisės aktais pagrįsti planavimo uždaviniai bei papildomi teritorijos naudojimo reglamentai.
9. pateikti tikslinius formuojamo kraštovaizdžio bendrosios teritorinės struktūros optimalumo kokybės rodiklius;
10. peržiūrėti valstybinių miškų schemą nagrinėjamoje teritorijoje ir, nustačius tikslingumą, suplanuoti naudmenų pavertimą į atskiruosius želdynus;
11. patikslinti inžinerinės infrastruktūros bei susisiekimo komunikacijų, socialinės, kultūrinės infrastruktūros, rekreacinės, pramonės, komercinės, gyvenamosios ar kitokios paskirties teritorijų naudojimo ir tvarkymo sprendinius;
12. nagrinėti Šilalės miesto priemiestinės zonos plėtros problemas, suformuojant gyvenamųjų kvartalų kompleksinės, inžinerinės, susisiekimo, socialinės infrastruktūros plėtros ir, esant poreikiui, pavienių sklypų ir detaliaisiais planais suplanuotų kvartalų perplanavimo nuostatas;
13. nagrinėti kolektyvinių sodų masių integraciją priemiesčio plėtros kontekste, nustatyti aiškius šių teritorijų plėtros prioritetus, kurių įgyvendinimui bus skiriami viešieji finansai;
14. Bendrojo plano sprendiniuose nustatyti bendruosius galimus plėtros ir statybos parametrus, išskiriant prioritетinės plėtros teritorijas; apibrėžti numatomų urbanizuoti teritorijų plotus, aiškiai nustatyti prioritетinės plėtros teritorijas, numatyti jų planavimo ir plėtros tvarką, socialinės ir inžinerinės, susisiekimo infrastruktūros plėtros prioritetus;

15. diferencijuoti urbanistinės plėtros parametrus pagal plėtros pobūdį - miestas, Šilalės priemiesčio zona; aptarti pavienės dispersinės plėtros parametrus, žemės paskirties keitimo įvairiose Nuorašas tikras 3 funkcinėse zonose nuostatas, statybos galimybes pavieniuose sklypuose; rezervuoti teritorijas vietinės reikšmės gatvėms, keliams ir komunikacijų koridoriams numatomose urbanizuoti teritorijose;

16. pateikti bendrąsias nuostatas dėl kraštovaizdžio reprezentacijos – bendrųjų ir lokalių panoraminių vaizdų apsaugos, kultūros paveldo elementų, atpažįstamų kraštovaizdyje eksponavimo, vaizdingų kelio ruožo savybių apsaugos ir kt.; suformuoti bendras nuostatas dėl viešųjų erdvių ir atskirųjų želdynų apsaugos ir plėtros, jų sąsajos su gamtinio karkaso elementais; patikslinti bendrojo plano reglamentų zonas, atsižvelgiant į gamtinius elementus ir infrastruktūrinius riboženklis;

17. formuluoti ir siūlyti integruoti į lygiagrečiai keičiamą Šilalės rajono savivaldybės teritorijos Bendrąjį planą Šilalės miesto integraliam bei optimaliam vystymuisi ir/ar plėtrai būtinus sprendinius.

Rengiant Bendrojo plano keitimą, privaloma įvertinti 2015 m. spalio 2 d. patvirtintą „Nacionalinį kraštovaizdžio tvarkymo planą“, kuris yra valstybės lygmens specialusis planas ir apima visą Lietuvos Respublikos teritoriją. Remiantis „Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo plano“ pagrindinėmis nuostatomis, keičiant Bendrąjį planą būtina nustatyti kraštovaizdžio tvarkymo zonas pagal svarbiausius rajono teritorijos vystymo prioritetus, urbanistinio ir gamtinio karkaso plėtojimo interesus, planuojant sprendinius, įvertinti savivaldybės teritorijoje esančių Bendrųjų planų sprendinių įgyvendinimo stebėsenos ataskaitą.

Planavimo procesas pagal Šilalės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. birželio 10 d. įsakymu Nr. DĮV-678 „Dėl Šilalės rajono savivaldybės teritorijos dalies (Šilalės miesto) bendrojo plano keitimo planavimo darbų programos tvirtinimo“ patvirtinta planavimo darbų programą (toliau – Programa):

1. Planavimo proceso etapai: parengiamasis, rengimo ir baigiamasis.
2. Tyrimai ir galimybių studijos: tyrimai ir galimybių studijos nebus atliekami.
3. Atviras konkursas geriausiai urbanistinei idėjai atrinkti: atviras konkursas geriausiai urbanistinei idėjai atrinkti nebus rengiamas.
4. Programos 8 punktu rengiant bendrojo plano keitimą teritorijos vystymo **konceptija nebus rengiama** ir nebus atliekamas koncepcijos nepriklausomas profesinis vertinimas. Tuo pagrindu strateginio pasekmių aplinkai vertinimas atliekamas bendrųjų sprendinių alternatyvai ir galiojančio bendrojo plano alternatyvai.
5. Bendrojo plano keitimo galiojimo laikotarpis: Bendrojo plano sprendiniai rengiami ne trumpesniam nei 10 metų laikotarpiui. Sprendiniai galioja neterminuotai arba tol, kol bus parengti ir patvirtinti juos keičiantys to paties lygmens teritorijų planavimo dokumentai.

Planavimo sąlygos

2.1.1 lentelė. Teritorijų planavimo sąlygų sąrašas

Eil. Nr.	Institucijos pavadinimas	Planavimo sąlygų Nr.	Pastabos
1	Šilalės rajono savivaldybės administracija	REG207510 2022-01-12	-
2	Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos	REG206123 2022-01-04	-

Eil. Nr.	Institucijos pavadinimas	Planavimo sąlygų Nr.	Pastabos
3	Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos	REG206936 2022-01-08	-
4	Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos	REG206630 2022-01-07	-
5	Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos	REG206511 2022-01-06	-
6	Valstybės įmonė Lietuvos automobilių kelių direkcija	REG207267 2022-01-11	-
7	Aplinkos apsaugos agentūra	-	Pranešimas apie planavimo sąlygų neišdavimą laiku REG207730 2022-01-14
8	Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos	REG206279 2022-01-05	-
9	Valstybinė miškų tarnyba	REG205688 2021-12-30	-
10	AB "Energijos skirstymo operatorius"	REG206656 2022-01-06	-
11	Telia Lietuva, AB	REG207240 2022-01-12	-
12	Uždaroji akcinė bendrovė "Šilalės vandenys"	REG206091 2022-01-04	-
13	LITGRID AB	REG206279 2022-01-05	-
14	Viešojo įstaiga "Plačiajuostis internetas"	-	Pranešimas apie planavimo sąlygų neišdavimą laiku REG207732 2022-01-14
15	Uždaroji akcinė bendrovė "Šilalės šilumos tinklai"	REG206273 2022-01-05	Planavimo sąlygos negalioja
16	Viešojo įstaiga "Transporto kompetencijų agentūra"	REG207197 2022-01-11	-

2.2. Plano sąsaja su kitais planais ir programomis

Šilalės miesto teritorijos bendrojo plano keitimas rengiamas įvertinant ir atsižvelgiant į jo sąsajas su šalyje bei Šilalės rajono savivaldybėje parengtomis strategijomis, programomis ir planais, nurodytais bendrojo plano keitimo planavimo darbų programoje ir institucijų išduotose planavimo sąlygose. Planuojamai teritorijai taikomi galiojančių aukštesnio ir atitinkamo lygmens teritorijų planavimo dokumentų sprendinių ir kitų strateginių dokumentų bei programų (projektų) nuostatų reikalavimai (2.2.1 lentelė).

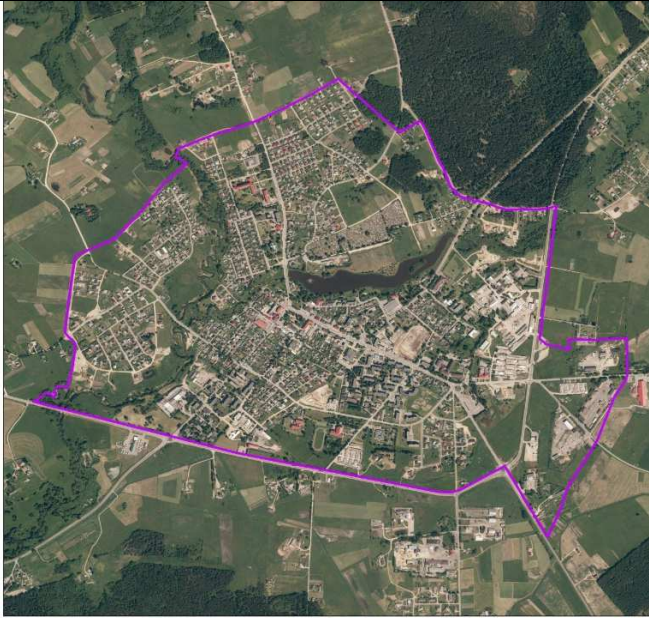
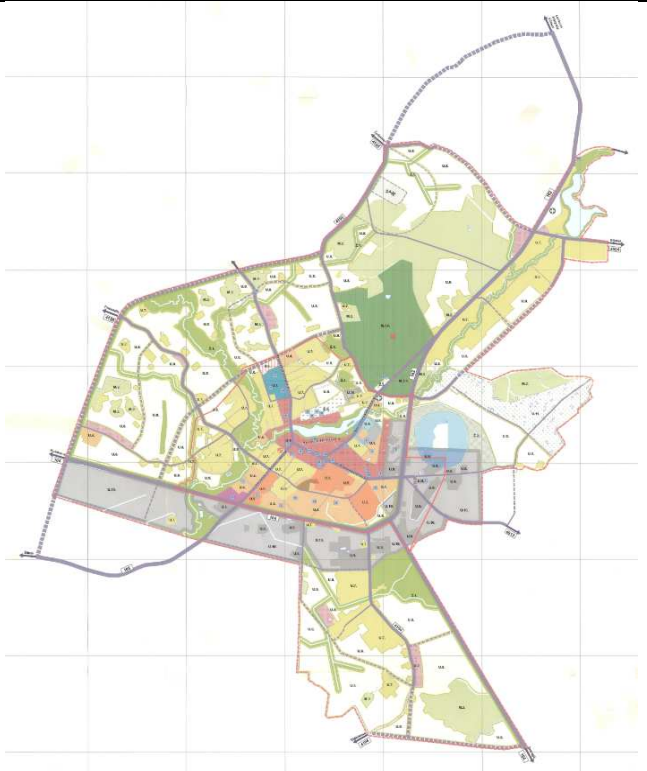
2.2.1 lentelė. Planavimo dokumentai, programos

Eil. Nr.	Planavimo dokumento pavadinimas ir registracijos numeris
	Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentai
1.	Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės Seimo 2021 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 789, T00087007
2.	Šilalės rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas, T00038262 (000871000351)

3.	Šilalės miesto bendrasis planas, T00038263 (000871000352)
	Specialiojo teritorijų planavimo dokumentai
1.	Nacionalinis kraštovaizdžio tvarkymo planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. D1-703, T00077225
2.	Nacionalinio lygmens autoturizmo specialusis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2009 m. vasario 23 d. įsakymu Nr. 4-68, T00053906 (100002000239)
3.	Nacionalinių vandens turizmo trasų specialusis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2009 m. vasario 23 d. įsakymu Nr. 4-67, T00053907 (100002000240)
4.	Tauragės apskrities nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schema, T00053909 (100002000242)
5.	Šilalės rajono savivaldybės Nekilnojamojo kultūros paveldo tinklų schema, T00053909 (100002000254)
6.	Tauragės apskrities miškų tvarkymo schema, T00080569
7.	Tauragės miškų urėdijos miškų tvarkymo schema, T00053471
8.	Šilalės rajono savivaldybės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialusis planas, T00038729 (000872000374)
9.	Šilalės rajono savivaldybės teritorijoje esančių vietinės reikšmės kelių specialusis planas, T00037405 (000872000589)
10.	Šilalės miesto daugiabučių gyvenamųjų namų žemės sklypų formavimo specialusis planas, T00037404 (000872000588)
11.	Vėjo jėgainių išdėstymo ir teritorijos ribų nustatymo Šilalės rajono savivaldybės Traksėdžio seniūnijos, Laukuvos seniūnijos ir Šilalės kaimiškiosios seniūnijos teritorijoje specialusis planas, T00037458 (000872000500)
12.	Vėjo jėgainių išdėstymo ir teritorijos ribų nustatymo Šilalės rajono savivaldybės Traksėdžio seniūnijos, Laukuvos seniūnijos ir Šilalės kaimiškiosios seniūnijos teritorijoje specialiojo plano koregavimo, numatant praplėsti vėjo jėgainių statybos teritoriją į sklypus, esančius Šilalės r. sav. Laukuvos sen., Mėčių k., T00084121
13.	Vėjo jėgainių išdėstymo ir teritorijos ribų nustatymo Šilalės rajono savivaldybės Traksėdžio seniūnijos, Laukuvos seniūnijos ir Šilalės kaimiškiosios seniūnijos teritorijoje specialiojo plano koregavimo, numatant praplėsti vėjo jėgainių statybos teritoriją į sklypus, esančius Šilalės r. sav. Laukuvos sen., Mėčių k., T00084129
14.	Gamtinio karkaso lokalizavimo ir ūkinės veiklos apribojimų, specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų nustatymo specialusis planas, T00070724

2.3. Plano bendrųjų sprendinių alternatyvų aprašymas

2.3.1. Bendrojo plano keitimo galiojimo teritorija ir ribos

Rengiamo Bendrojo plano keitimo galiojimo teritorija ir ribos. Vadovaujantis Šilalės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. birželio 10 d. įsakymu Nr. DĮV-678 „Dėl Šilalės rajono savivaldybės teritorijos dalies (Šilalės miesto) bendrojo plano keitimo planavimo darbų programos tvirtinimo“ patvirtinta planavimo darbų programa (toliau – Programa) planuojama teritorija: Šilalės miestas, plotas 312 ha.	Galiojančio Bendrojo plano keitimo galiojimo teritorija ir ribos. Vadovaujantis galiojančiu Šilalės miesto bendruoju planu, kuris patvirtintas 2008 m. kovo 27 d. Šilalės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr.T1-107 „Dėl Šilalės rajono savivaldybės teritorijos ir savivaldybės teritorijos dalies (Šilalės miesto) bendrojo plano tvirtinimo“ suplanuota teritorija 1805 ha plote, kuri sudaro Šilalės miesto teritorija, kurios plotas 361 ha, ir priemiestinė teritorija, kurios plotas 1444 ha.
	
2.3.1.1 pav. Planuojama teritorija, 2021 m.	2.3.1.2. pav. Bendrojo plano galiojimo teritorija, 2008 m. (T00038263(000871000351))

2.3.2. Bendrųjų sprendinių turinys

Bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje, atsižvelgiant į konkrečius visuomenės poreikius, socialinius, ekonominius Šilalės miesto ypatumus ir jam taikomas strateginio planavimo dokumentų nuostatas, nustatomos planuojamos teritorijos planinės ir erdvinės struktūros vystymo kryptys, naudojimo ir apsaugos principai, parengiama bendrųjų sprendinių alternatyva, kuri bus lyginama su galiojančio bendrojo plano sprendinių alternatyva:

- **I ALTERNATYVA – SUFORMUOTI BENDRIEJI SPRENDINIAI - 2022**
- **II ALTERNATYVA – GALIOJANTYS SPRENDINIAI - 2008**

Parengtą bendrojo plano keitimo bendrųjų sprendinių formavimo dokumentaciją sudaro aiškinamasis raštas (tekstinė dalis) ir brėžiniai (grafinė dalis). Tekstinė dalis yra suskirstyta į septynis skyrius. Grafinę dalį sudaro Šilalės rajono savivaldybės dalies (Šilalės miesto) teritorijos bendrojo plano keitimo bendrųjų sprendinių formavimo brėžinys: Bendrųjų sprendinių formavimas I alternatyva (rengiami mastelyje M 1:5000). Bendrųjų sprendinių formavimo sprendiniai rengiami 10 metų laikotarpiui.

Bendrųjų sprendinių formavimo turinys

IVADAS

- 1.1. Bendrųjų sprendinių formavimo stadijos rengimo reikalavimai
- 1.2. Bendrųjų sprendinių formavimo sprendinių taikymo reikalavimai
2. MIESTO ERDVINĖ IR FUNKCINĖ STRUKTŪRA
 - 2.1. Šilalės miesto išorės struktūra
 - 2.2. Šilalės miesto vidaus struktūra
 - 2.3. Funkcinis zonavimas
 - 2.4. Žemės naudojimas
 - 2.5. Teritorijos tvarkymo ir naudojimo tekstiniai reikalavimai
 - 2.6. Teritorijos plėtojimo būdai
 - 2.7. Užstatymo aukštis
 - 2.8. Mažmeninės prekybos įmonių išdėstymas
- 1.9. Urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų įgyvendinimo prioritetai
3. SOCIALINĖ IR EKONOMINĖ APLINKA
 - 3.3. Socialinės aplinkos vystymo kryptys
 - 3.4. Ekonominės aplinkos vystymas
4. SUSISIEKIMO SISTEMOS VYSTYMAS
 - 4.1. Susisiekimo sistemos plėtojimo prielaidos
 - 4.1.1. Kelių, gatvių tinklas
 - 4.2. Viešasis transportas
 - 4.3. Pėsčiųjų-dviračių infrastruktūra
 - 4.4. Kita susisiekimo infrastruktūra
 - 4.6. Susisiekimo infrastruktūros įgyvendinimo prioritetai

5. INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS SPRENDINIAI

- 5.1. Inžinerinės infrastruktūros plėtojimo prielaidos
- 5.2. Vandens tiekimas ir nuotekų tvarkymas
- 5.2. Elektros energijos tiekimas
- 5.3. Centralizuotos šilumos tiekimas
- 5.4. Gamtinių dujų tiekimas
- 5.5. Ryšių infrastruktūra
- 5.6. Atliekų tvarkymas
- 5.7. Gaisrinė sauga
- 5.7. Atsinaujinantys energijos ištekliai
- 5.8. Inžinerinės infrastruktūros įgyvendinimo prioritetai
- 5.9. Prioritetinės savivaldybės infrastruktūros įgyvendinimas

6. GAMTINĖS APLINKOS APSAUGOS SPRENDINIAI

- 6.1 Gamtinio kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsauga
- 6.2 Gamtinio karkaso teritorijos
 - 6.2.1. Bendros nuostatos
 - 6.2.2. Šilalės miesto gamtinio karkaso teritorijos ir geoekologinis potencialas
 - 6.2.3. Šilalės miesto gamtinio karkaso teritorijų tvarkymas
- 6.3 Žaliųjų plotų sistemos vystymas
 - 6.3.1. Bendros nuostatos
 - 6.3.1. Žaliųjų plotų sistemos vystymas
 - 6.3.3. Miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis

7. NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGA

- 7.1. Šilalės miesto vertinimas istoriniu ir paveldosaugos požiūriu
- 7.2. Šilalės miesto administracinėse ribose registruotos nekilnojamosios kultūros vertybės
- 7.3. Vertingosios savybės ir apsaugos zonos
- 7.4. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsauga ir NKPAĮ nustatyti reikalavimai
- 7.4. SŽNSĮ nustatyti reikalavimai
- 7.5. Kultūros paveldo vertybių išsaugojimo priemonės bei naudojimo kryptys
- 7.6. Kultūrinio kraštovaizdžio tvarkymo bei naudojimo kryptys
- 7.7. Saugomų kultūrinių kraštovaizdžių tvarkymo ir naudojimo kryptys

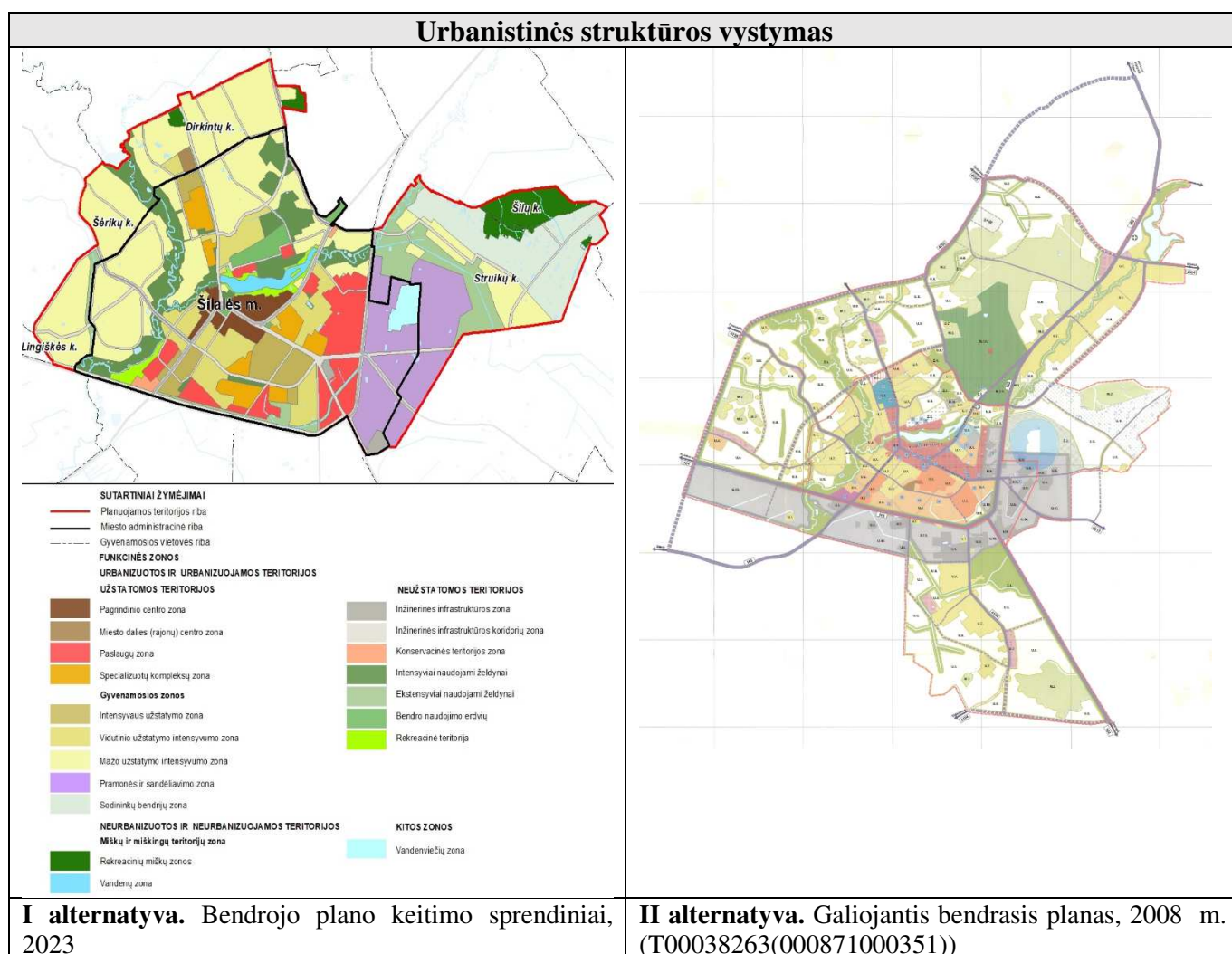
2.3.3. Bendrųjų sprendinių alternatyvų aprašymas

Urbanistinės struktūros vystymas

I ALTERNATYVA. Miesto urbanistinė struktūra formuojama modernizuojant pagrindinį miesto centrą, formuojant vieną naują rajono centrą tarp Birutės ir Vytauto Didžiojo g., intensyvinant esamas vienbučių / dvibučių gyvenamųjų kvartalų teritorijas, atnaujinant ir humanizuojant jau užstatytas teritorijas, kompleksiskai atnaujinant sovietinės statybos daugiabučių kvartalų teritorijas, vykdant kompaktišką

vienbučių / dvibučių gyvenamųjų kvartalų plėtrą prijungiamose teritorijose juos įjungiant į miesto struktūrą ir išlaikant ryšių ir funkcijų tęstinumą bei kontekstualų užstatymo pobūdį. Iš esmės gerinama būsto ir aplinkos kokybė. Plečiamas pramonės rajonas prie Pietinio Kelio gatvės. Vystomas vieningas žaliųjų plotų ir viešųjų erdvių tinklas. Formuojama gamtinė linijinė struktūrinė ašis sutampa su Lokystos ir Ašučio upių pakrančių koridorių ribomis. Tai pagrindinis miesto erdvinis kanalas, kuris traktuojamas kaip žalioji miesto ašis, poilsio ir rekreacijos zona, vertingiausia miesto erdvė. Žaliųjų plotų teritorijos tobulinamos kokybiškai, neurbanizuojamos ar kitaip naikinamos, išsaugomos kaip miesto gyventojų prigimtinis turtas. Į atskirųjų želdynų struktūrą įjungiami valstybinės reikšmės ir privačių asmenų valdomi miškai, kurie paverčiami atskiraisiais želdynais. Stiprinamas miesto rekreacinis potencialas - formuojama rekreacinė zona prie Lokystos upės pietinėje miesto dalyje.

II ALTERNATYVA. Miesto urbanistinė struktūra formuojama išplečiant pagrindinį miesto centrą, formuojant šešis naujus rajono centrus, plečiant esamas vienbučių / dvibučių gyvenamųjų kvartalų teritorijas, atnaujinant ir humanizuojant jau užstatytas teritorijas, atnaujinant sovietinės statybos daugiabučių kvartalų teritorijas, vykdant išsklaidytą vienbučių / dvibučių gyvenamųjų teritorijų plėtrą prijungiamose teritorijose, kurių plotas 1444 ha. Ženkliai plečiamas pramonės rajonas prie Pietinio Kelio gatvės, kelio į Tauragę (kelio Nr. 164) ir kelio į Šilutę (kelias Nr.165). Vystomas vieningas žaliųjų plotų ir viešųjų erdvių tinklas. Žaliųjų plotų sistemą formuoja Lokystos, Ašučio upių ir kitų vandentėmių pakrančių koridorių želdynai, kurie pritaikomi rekreacijai, valstybiniai ir privatūs miškai.

Funkcinės struktūros vystymas

I ALTERNATYVA. Miesto funkcinės struktūros plėtojimo sprendiniuose išlaikomos sąsajos su galiojančiame Šilalės miesto teritorijos bendrajame plane suplanuota funkcinė struktūra. Bendrojo plano sprendiniuose planuojamas priemiestinės teritorijos prijungimas, naujų funkcinų zonų formavimas prijungiamoje teritorijoje ir fragmentinis esamų funkcinų zonų ribų keitimas, kuris susietas su pasikeitusios dominuojančios ūkinės veiklos faktų atskirose funkcinėse zonose, esamų funkcinų zonų konversija į kitas funkcines zonas, miško žemės pavertimu kitomis naudmenomis, pramonės ir sandėliavimo bei paslaugų funkcinų zonų plėtimu.

Miesto funkcinėje struktūroje dominuoja gyvenamosios funkcinės zonos, kurios užima 241,82 ha, t. y. 38,88 proc. miesto teritorijos, ir žalieji plotai (miškų ir miškingų teritorijų ir bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zonos), kurios užima 115,26 ha, t. y. 18,53 proc. miesto teritorijos. Įvertinant miesto ekonominės veiklos orientaciją, išplėstas pramonės ir sandėliavimo bei paslaugų funkcinų zonų plotas, kuris siekia 100,42 ha, t. y. 16,06 proc. miesto teritorijos.

Planuojamas polifunkcinis funkcinų zonų teritorijų naudojimas.

II ALTERNATYVA. Miesto teritorinė plėtra realizuojama prijungiant priemiestines teritorijas, kurių plotas 1444 ha, susiklosčiusių išorinių ryšių pagrindu ir formuojant naujas funkcines zonas priemiestinėje teritorijoje. Planuojant vidinę plėtrą formuojami vidiniai funkciniai ryšiai tarp skirtingų teritorijų funkcinų zonų.

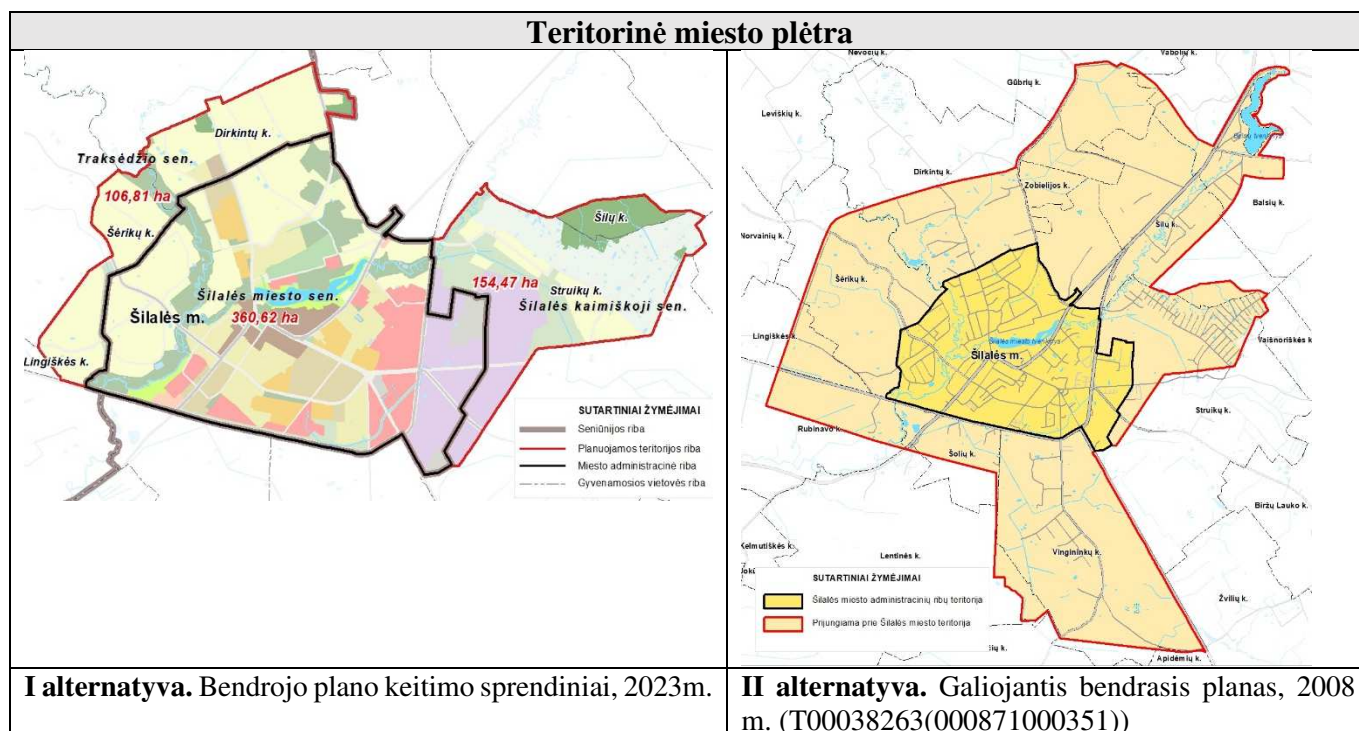
Funkcinėje struktūroje dominuoja urbanizuotos ir urbanizuojamos teritorijos, kurios užima 350,37 ha, t. y. 97,17 proc. miesto teritorijos. Iš jų užstatytos teritorijos užima 291,13 ha, neužstatytos teritorijos – 59,24 ha, t. y. 16,43 proc. miesto teritorijos. Funkcinų zonų tarpe dominuoja gyvenamosios teritorijos, kurios užima 147,27 ha, t. y. 40,84 proc. miesto teritorijos, iš jų daugiaaukštės statybos teritorijos užima 24,84 ha, t. y. 6,89 proc. miesto teritorijos.

Teritorinė miesto plėtra

I ALTERNATYVA. Šilalės miesto plotas apie 622 ha, t. sk. prijungiamas plotas apie 261 ha (+42 proc.). Teritorinė miesto plėtra ir būsto plėtra numatyta vadovaujantis labiausiai tikėtina gyventojų skaičiaus prognoze (4 245 gyventojai 2052 m. pradžioje). Gyvenamųjų teritorijų plėtros poreikį, kuris sudaro apie 3 ha, planuojamu laikotarpiu numatoma realizuoti Šilalės miesto ir besiribojančiose priemiesčio teritorijose Traksėdžio ir Šilalės kaimiškosios seniūnijose, kuriose formuojasi gyvenamųjų namų kvartalai.

II ALTERNATYVA. Šilalės miesto plotas apie 1795 ha, t. sk. prijungiamas plotas apie 1444 ha. Esamas miesto plotas padidinamas (+400 proc.), t. y. 4 kartus.

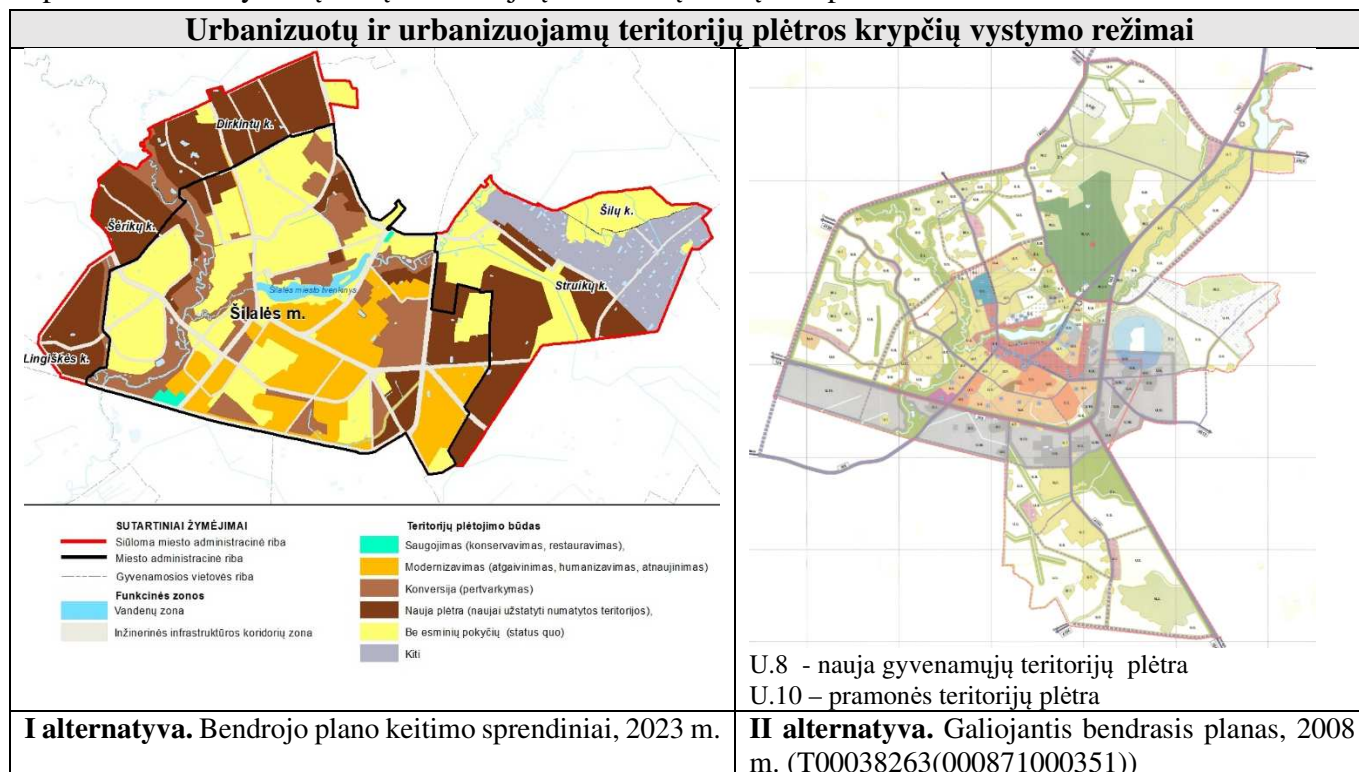
Teritorinė miesto plėtra ir būsto plėtra numatyta vadovaujantis labiausiai tikėtina gyventojų skaičiaus prognoze (6,4 tūkst. gyventojų 2026 metais (optimistiniu variantu 7,8 tūkst. gyv.)). Bendrojo plano sprendiniuose butų planuota įsisavinti 160 ha teritorijos, iš kurios: vienbučiams ir sodyboms – 135 ha; viešosioms erdvėms – 7 ha; komercinei ir švietimo veiklai – 3 ha; komunalinės paskirties teritorijos – 3 ha; komunikaciniams ir inžineriniams koridoriams – 12 ha.

Urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų plėtos kryptų vystymo režimai

I ALTERNATYVA. Dominuoja status quo ir modernizavimo teritorijos plėtos kryptų vystymo režimai. Numatoma neefektyviai naudojamų negyvenamųjų teritorijų konversija prie Vingininkų, Tauragės, Struikų, Rytinio Kelio, Šolių ir D. Poškos gatvių. Kolektyvinių sodų teritorija nenumatoma konvertuoti į gyvenamąsias teritorijas, tačiau įjungiama į miesto ribas kaip svarbi miesto gyventojų poilsio zona.

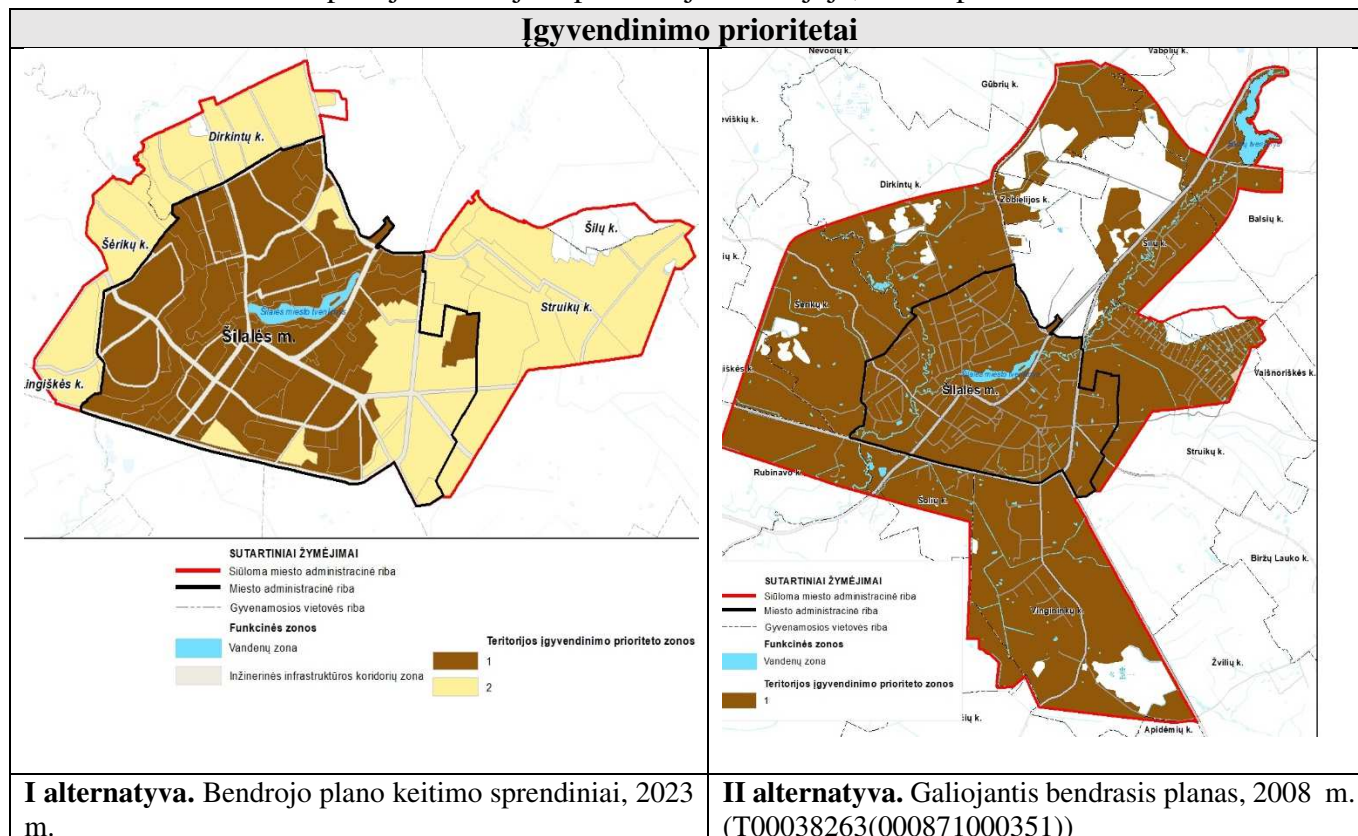
II ALTERNATYVA. Absoliučiai dominuoja naujos statybos teritorijos plėtos kryptų vystymo režimas. Suplanuota kolektyvinių sodų konversija į vienbučių namų kompleksus.

Igyvendinimo prioritetai

I ALTERNATYVA. I įgyvendinimo prioriteto (prioritetinės plėtros) teritorijoms, kuriose planuojama vystyti savivaldybės prioritetinę inžinerinę infrastruktūrą, priskirtas apie 249 ha plotas, kas sudaro 40 proc. suplanuotos teritorijos, 2 įgyvendinimo prioriteto (neprioritetinės plėtros) teritorijoms priskirtas apie 287 ha plotas, kas sudaro 46 proc. suplanuotos teritorijos.

II ALTERNATYVA. Įgyvendinimo prioritetai nenumatyti. Pagal II alternatyvos sprendinius prioritetinė inžinerinė infrastruktūra plėtojama visoje suplanuotoje teritorijoje, kurios plotas 1795 ha.

Demografinė prognozė

I ALTERNATYVA. Labiausiai tikėtinas ir pasirinktinis realistinis scenarijus - 4 245 gyventojai 2052 m. pradžioje. Planuojamo laikotarpio pabaigoje 2032 m. – 4196 gyv.

II ALTERNATYVA. Bendrojo plano sprendiniuose prognozuota, kad 2026 metais mieste gyvens apie 6,4 tūkst. gyventojų (optimistiniu variantu 7,8 tūkst. gyv.), tačiau šios prognozės nepasitvirtino (2018 m. gyveno apie 5 tūkst. gyv., 2021 m. – 4,612 tūkst. gyv.). Įvertinus 2008-2021 m. gyventojų skaičiaus kitimo tendencijas, matyti, kad gyventojų skaičius tendencingai mažėja, todėl numatytos gyvenamųjų vietovių plėtros teritorijos bei susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūros vystymo sprendiniai neatitinka realios demografinės situacijos.

Gyvenamojo fondo plėtra

I ALTERNATYVA. Šilalės mieste, siektina naudingo ploto, tenkančio vienam miesto gyventojui, dydis turi siekti ne mažiau 43,5 m². Suderinant prognostinius duomenis su realistiniu gyventojų skaičiaus scenarijumi, ilgalaikėje (30 m.) perspektyvoje numatomas daugiau nei 184,7 tūkst. m² reikalingas gyvenamojo fondo dydis 2052 m. (augimas mažiau nei 28,5 tūkst. m² per 30 m. laikotarpį).

II ALTERNATYVA. Šilalės mieste, siektina naudingo ploto, tenkančio vienam miesto gyventojui, dydis turi siekti ne mažiau 35 m². Iki 2026 m. suplanuotas realistinis naudingo ploto prieaugis 60 tūkst. m² iki 2026 m. Savivaldybės naudingo ploto dalis turi sudaryti nuo 1,5 proc. iki 5 proc. viso gyvenamojo fondo.

Socialinės aplinkos vystymas

I ALTERNATYVA. Socialinė infrastruktūra vystoma, atsižvelgiant į perspektyvinę paklausą: išlaikyti esamą švietimo ir ugdymo įstaigų tinklą, užtikrinant įvairiapusišką infrastruktūrinių galimybių išnaudojimą; nenumatyti viešųjų sveikatos priežiūros subjektų tinklo plėtos, orientuojantis į intensyvių vystymąsi, o perteklinį poreikį pirminio lygmens paslaugoms tenkinant privataus sektoriaus pajėgumais; išsaugoti esamą socialinių paslaugų teikimo pajėgumą ir kokybiškai vystyti socialinių paslaugų teikimą bei diversifikuoti paslaugas; nenumatyti viešųjų konvencinių kultūros objektų plėtos, transformuojant esamus objektus į platesnio profilio universalius kultūros subjektus; vystyti aktyvaus laisvalaikio, fizinio aktyvumo, sporto, jaunimo ir kultūros viešąsias erdves ir objektus.

I ALTERNATYVA. Numatytas socialinės infrastruktūros policentrinės sistemos vystymas priemiesčio teritorijoje suplanuotuose rajonų centruose; naujos universalios salės ir baseino statyba esamose miesto ribose; socialinio būsto plėtra, kuri turi sudaryti nuo 1,5 proc. iki 5 proc. viso gyvenamojo fondo.

Susisiekimo infrastruktūros vystymas

I ALTERNATYVA. Plėtojama optimali ir pagrįsta teritorijų plėtos ir optimizavimo poreikius atitinkanti susisiekimo ir inžinerinė infrastruktūra. Numatoma gerinti miesto gatvių būklę ir užtikrinti kokybiškas ir saugias miesto jungtis su valstybinės reikšmės keliais; įrengti naujas susisiekimo jungtis, kurių pagrindu būtų įsavinamos naujos teritorijos ir plečiamas pagalbinių (kvartalinių) gatvių tinklas. Susisiekimo tinklo plėtos ir modernizavimo eiliškumas turi būti sietinas su atskirų teritorijų užstatymo prioritetais; rezervuoti teritorijas struktūrinių gatvių įrengimui ir užtikrinti statybos techninio reglamento STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“ nuostatų laikymąsi; išlaikyti esamas keleivių pervežimo apimtis bei sistemingai vykdyti viešojo transporto priemonių ir susijusios infrastruktūros atnaujinimą/modernizavimą; atnaujinti ir plėsti bemotorio transporto infrastruktūrą; užtikrinti parkavimo vietų plėtrą; plėsti elektromobilių įkrovimo prieigų tinklą.

II ALTERNATYVA. Numatyta: išplėtoti susisiekimo sistemą; formuoti ryšius, apjungiančius užmiesčio kelių tinklą; išlaikyti turimų transporto koridorių sistemą (Rytinio ir Pietinio kelio gatvės) su racionaliais atstumais tarp sankryžų, nutiesiant dubliuojančias gatves, naikinant esamus įvažiavimus į atskirus objektus ir užtikrinant normatyvinius atstumus iki užstatymo; perspektyvinėse miesto ribose formuoti naujų B; C; D kategorijų gatvių tinklą; atnaujinti ir plėsti bemotorio transporto infrastruktūrą; plėsti degalinių tinklą; užtikrinti parkavimo vietų plėtrą.

Inžinerinė infrastruktūros vystymas

I ALTERNATYVA. Numatytos inžinerinės infrastruktūros vystymo kryptys: viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijose sudaryti sąlygas visiems vartotojams prisijungti prie vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemos arba užtikrinti galimybę individualiai apsirūpinti geriamuoju vandeniu ir (arba) individualiai tvarkyti nuotekas; atnaujinti/rekonstruoti susidėvėjusius vandentiekio ir nuotekų tinklus; rekonstruoti miesto nuotekų valymo įrenginius ir išplėsti pajėgumus iki 1500 m³/parą; modernizuoti elektros skirstomąjį tinklą ir gatvių apšvietimo sistemas; tęsti daugiabučių ir visuomeninės paskirties pastatų modernizaciją; atnaujinti Šilalės rajono savivaldybės šilumos ūkio specialiojo plano sprendinius; plėtoti elektroninių ryšių infrastruktūrą ir siekti, kad iki 2025 m. visi namų ūkiai turėtų

galimybę naudoti 100 Mbp/s spartos interneto ryšiu; užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantį komunalinių atliekų tvarkymą; AEI vystymo kryptis sieti su biokuro naudojimu centralizuotos šilumos tiekimo sistemose, šilumos siurblių įrengimu, saulės šviesos energijos elektrinių plėtra ant pastatų (integruotos į pastatus) ir visų tipų saulės elektrinių plėtra vandenvietės teritorijoje.

II ALTERNATYVA. Numatytos inžinerinės infrastruktūros vystymo kryptys: viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijose sudaryti sąlygas 95 proc. gyventojų prisijungti prie vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemos; prie vandentvarkos sistemų prijungti Vingininkų ir Balsių kaimų teritorijas; renovuoti paviršinių lietaus nuotekų sistemą; dujofikuoti miesto teritoriją; įrengti šviesolaidinių duomenų perdavimo tinklą ir statyti naujus ryšio bokštus; išlaikyti ir šilumos tiekimo tinklais sujungti abi Šilalės mieste esančias centralizuoto aprūpinimo šilumą sistemas; įrengti pavojingų, medicininių, elektros ir elektronikos surinkimo punktą, statybinių atliekų surinkimo aikštelę. AEI vystymas nenumatytas.

Gamtinės aplinkos ir kraštovaizdžio apsaugos vystymas

I ir II ALTERNATYVOSE analogiškai nustatomos gamtinės aplinkos ir kraštovaizdžio apsaugos vystymo kryptys: 1) kraštovaizdžio struktūrinės ir biologinės įvairovės išsaugojimas; 2) gamtinio karkaso teritorijų apsaugos ir tvarkymo vystymas; 3) žaliųjų plotų (bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų ir miškų) teritorinės sistemos vystymas.

Kraštovaizdžio struktūrinės ir biologinės įvairovės išsaugojimas

Formuojant I alternatyvos teritorijos vystymo kryptis yra atsižvelgiama į biologinės įvairovės išsaugojimo požiūriu svarbių / jautrių teritorijų lokalizaciją: Europos bendrijos svarbos natūralių buveinių ir Saugomų rūšių informacinėje sistemoje (SRIS) registruotų saugomų rūšių augaviečių ir radaviečių. Šių teritorijų apsaugos ir tvarkymo reikalavimai bus nustatomi Šilalės miesto teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinių konkretizavimo stadijoje. Šilalės miesto teritorijoje nėra „Natura 2000“, konservacinės apsaugos prioriteto (draustiniai, gamtos paveldo objektai / paminklai) bei kompleksinių saugomų (valstybiniai parkai, biosferos poligonai), saugomų ar saugotinių, tipišκών ar unikalinių geologinės, geomorfologinės ar geoeologinės svarbos objektų (geotopų), kertinių miško buveinių nėra.

Gamtinis karkasas

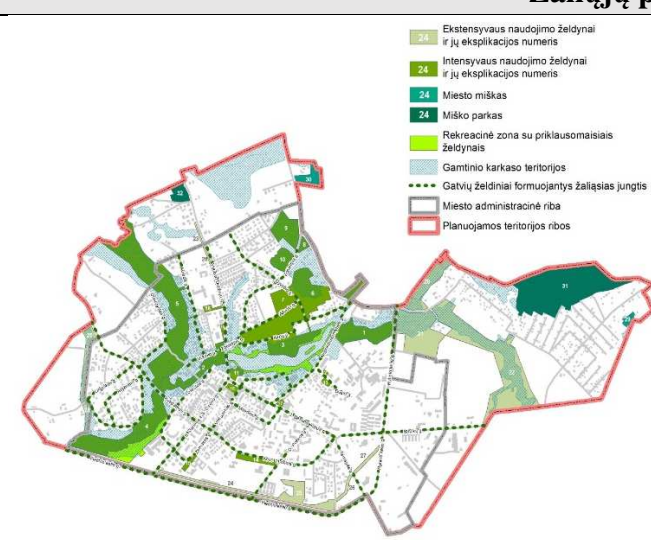
I ALTERNATYVA. Šilalės miesto teritorijoje išskiriamos gamtinio karkaso teritorijos, turinčios kompensuoti urbanistinio – ūkinio vystymo poveikį; geosistemų vidinio stabilizavimo arealai (rajoninės ir vietinės svarbos) ir migraciniai koridoriai (rajoninės ir vietinės svarbos). Gamtinio karkaso teritorijos I alternatyvoje užima atitinkamai 18,54% ir 6,12% teritorijos ploto. Gamtinio karkaso teritorijų ploto dalis patenka į bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų; miškų ir miškingų teritorijų, vandenų, rekreacinių, konservacinių teritorijų zonas, t. y. zonas, kuriose yra visos sąlygos užtikrinti gamtinio karkaso teritorijoms taikomus apsaugos ir tvarkymo reikalavimus. Siekiant užtikrinti tinkamą gamtinio karkaso teritorijų planavimą, tvarkymą, naudojimą ir darnų vystymąsi, sprendinių stadijoje yra atliekamas Šilalės miesto ribose lokalizuotų gamtinio karkaso teritorijų geoeologinio potencialo vertinimas. I ALTERNATYVOJE išplečiamos gamtinio karkaso teritorijos. Gamtinio karkaso teritorijų išplėtimo poreikis ir poveikis bus vertinamas SPAV ataskaitoje.

II ALTERNATYVA. Planuojamoje teritorijoje išskiriamos sustambintos gamtinio karkaso teritorijos: geosistemų vidinio stabilizavimo arealai (rajoninės ir vietinės svarbos) ir migraciniai koridoriai (rajoninės ir vietinės svarbos). Geoeologinio potencialo vertinimas neatliktas.

Numatoma, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 11 straipsniu, bus galimas miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis.

II ALTERNATYVA. Miesto želdynai, kurie esamoje padėtyje užima 35,6 ha plotą (11 proc.), plečiami iki 540,8 ha (32 proc.). Nustatyta, kad urbanistinėje struktūroje privalu formuoti integralų želdynų tinklą, susiejantį gamtinio karkaso ir gyvenamąsias teritorijas, formuoti urbanizuotų teritorijų „žaliąsias perskyras“; kurti ir nuosekliai vykdyti miesto miškų programą, orientuotą į poilsio miškų formavimą. Miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis nenumatytas.

Žaliųjų plotų sistema	
	Nėra sprendinių
I alternatyva. Bendrojo plano keitimo sprendiniai, 2023 m.	II alternatyva. Galiojantis bendrasis planas, 2008 m. (T00038263(000871000351))

Nekilnojamasis kultūros paveldas

I-OJE ir II-OJE ALTERNATYVOSE numatomos analogiškos kultūros paveldo tvarkybos ir naudojimo kryptys, kurios užtikrina kultūros paveldo ir istorinio kraštovaizdžio apsaugą ir tvarkymą bei nykimo prevenciją. Abi alternatyvos yra palankios kultūros paveldo apsaugai. Prioritetas teikiamas kultūros vertybių naudojimui viešai paskirčiai, kultūros, rekreacijos ir turizmo reikmėms, miesto teritorijos savitumo raiškos, kultūros paveldo ir istorinio kraštovaizdžio integralumo užtikrinimui.

Apibendrinimas.

I-OS ir II-OS ALTERNATYVOS skirtumą lemia miesto teritorijos plėtra, funkcinių prioritetų teritorinė plėtra, urbanizuojamų ir neurbanizuojamų teritorijų santykis, gamtinio karkaso teritorijų lokalizavimas ir užimamas plotas bei tvarkymas, investicijų poreikis savivaldybės prioritetinės inžinerinės infrastruktūros įgyvendinimui.

I-OJE ALTERNATYVOJE siūlomas racionalus ir intensyvesnis miesto teritorijos naudojimas. Numatomas modelis orientuotas į kompaktišką ir vidinę kokybinę miesto plėtrą, kurio pagrindinis prioritetas yra esamos urbanistinės struktūros tobulinimas ir optimali teritorinė plėtra. Gamtinio karkaso lokalizavimas ir jo funkcionalumo užtikrinimas sudaro geresnes prielaidas efektyviai išsaugoti teritorijos biologinę įvairovę, natūralų kraštovaizdį ir gamtinius rekreacinius išteklius. Investicijų pritraukimo, gyvenimo kokybės ir didesnių konversijos galimybių aspektais miesto funkcinės plėtos modelis pranašesnis yra I-OJE ALTERNATYVOJE.

II-OJE ALTERNATYVOJE siūlomas išsklaidytas miesto modelis, kurio realizavimas neatitinka intensyvios urbanizacijos funkcinio prioriteto, neužtikrina efektyvaus miesto ir priemiesčio daugiafunciškumo ir kompaktiškumo principų. Savivaldybės prioritetinės inžinerinės infrastruktūros įgyvendinimo poreikis viršija realias savivaldybės finansines galimybes.

Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo (SPAV) vertinama, kuri alternatyva socialiniu - ekonominiu, aplinkosauginiu ir kitais aspektais yra palankiausia.

3. ESAMA APLINKOS BŪKLĖ IR JOS POKYČIAI, JEIGU PLANAS NEBUS ĮGYVENDINTAS

Vadovaujantis Šilalės miesto teritorijos bendrojo plano keitimo planavimo darbų programa (patvirtinta Šilalės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. birželio 10 d. įsakymu Nr. DĮV-678), esamos būklės analizės stadijoje buvo surinkti ir analizuoti duomenys galintys įtakoti bendrojo plano sprendinius. Duomenys buvo renkami iš įvairių šaltinių: Statistikos departamento prie LR V, VĮ „Registru centras“, Valstybinės miškų tarnybos, Lietuvos geologijos tarnybos, Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos ir kt. duomenų bankų.

Šilalės miesto teritorijos esamos aplinkos būklės apžvalga teikiama remiantis atlikta Šilalės miesto teritorijos bendrojo plano keitimo esamos būklės analizės stadijos medžiaga (UAB „Atamis“, 2022) ir apima sekančias sritis:

- gamtinės aplinkos – *geologinių sąlygų, žemės gelmių išteklių, reljefo, hidrografinio tinklo, biotos ypatumų, kraštovaizdžio morfologijos ir vizualinio estetinio potencialo vertinimas;*
- aplinkos būklės – *oro taršos ir kokybės, paviršinių vandens telkinių taršos ir kokybės, požeminio vandens taršos ir kokybės, dirvožemio taršos, triukšmo vertinimas.*

Esamos būklės analizės duomenys, pagal aukščiau įvardintas sritis, leidžia ne tik suformuoti Šilalės miesto teritorijos bendrojo plano keitimo bendruosius sprendinius, bet ir pagrįsti SPAV ataskaitoje teikiamų sprendinių alternatyvų (I, II) vertinimo rezultatus.

3.1 Gamtinės aplinkos ypatumai ir būklė

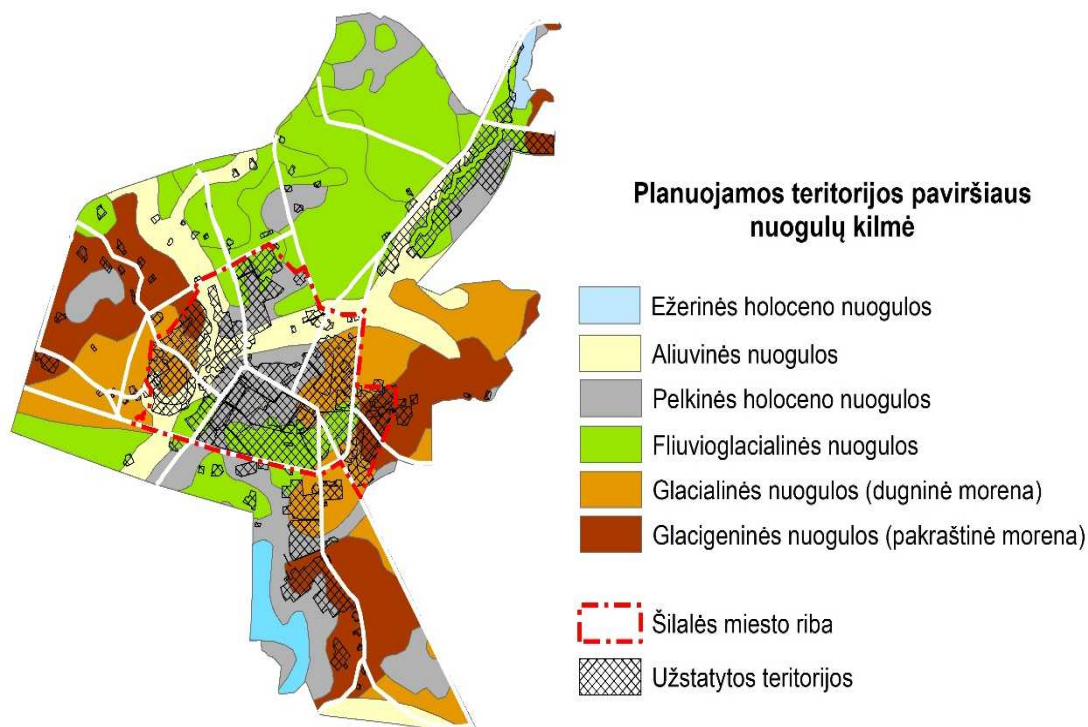
3.1.1. Geologinės sąlygos ir žemės gelmių ištekliai

Geologinės sąlygos

Šilalės m. teritorija yra gana sudėtingoje geomorfologinėje situacijoje, kadangi yra Žemaičių aukštumos (Vidurio Žemaičių aukštumos kalvynas ir Vidurio Žemaičių aukštumos vandenskyrinis kalvynas) ir Pietvakarių Lietuvos žemumų (Nemuno žemupio limnoglacialinė lyguma) geomorfologinių rajonų sankirtoje. Todėl teritorijos paviršių formuoja įvairios paskutinio apledėjimo (15000 - 13000) nuogulos. Glacigeninės dugninės ir pakraštinės morenos dariniai vyrauja miesto vakarinėje ir rytinėje dalyse (apie 35%), o fluvio-glacialiniai dariniai nutįsta šiaurės pietų kryptimi (apie 32%). Šioje juostoje yra susiformavusi Lokystos ir Ašuties santaka, kurių slėniuose susiformavusios aliuvinės haloceno laikotarpio nuogulos. Kadangi miesto teritorijos reljefas yra lyguminis banguotas, pažemėjimuose yra išplitusios pelkinės organogeninės nuogulos. Limnoglacialiniai dariniai nedideliame areale paplitę pietinėje miesto dalyje (3.1.1 pav.).

Pagal fizinį geografinį rajonavimą miestas patenka į Kuršo-Žemaičių srities Vakarų Žemaičių plynaukštės Tenenių-Šilalės apskalautos moreninės plynaukštės mikrorajoną. Vakarų Žemaičių plynaukštės rajonui būdingos plokščios arba banguotos moreninės lygumos, kai kur apklotas fluvio-glacialinio pobūdžio deltų nuosėdomis arba išvagotos erozinių latakų. Lygumos paviršių vietomis pajavirina kalvotės vietovės - moreninių kalvų grandinės, paskiri kalvagūbriai. Šilalės miestas yra įsikūręs paskirų kalvagūbrių ir negilių upių slėnių (Lokystos, Ašučio) skaidomoje moreninėje lygumoje,

todėl aukščių amplitudė yra nedidelė ir kinta nuo 92m a.a.v.j.l Lokystos slėnyje iki 111m. a.a.v.j.l šiaurės rytinėje miesto dalyje.

3.1.1 pav. Šilalės miesto paviršių formuojančios kvartero nuogulos.

Remiantis Lietuvos geologijos tarnybos informacija („Lietuvos pelkių ir durpynų žemėlapis“) miesto teritorijoje yra durpingų pažemėjimų ir pelkių plotų (3.1.1 pav.). Gruntų užmirkimas ir pelkėjimas vyksta dėl drėgmės pertekliaus, prastų žemės paviršiaus drenavimo sąlygų ir aukšto gruntinio vandens lygio. Pelkėjimo teritorijose pakinta gruntų savybės – sumažėja stiprumas, padidėja plastingumas, gruntinis vanduo dažnai būna agresyvus betono atžvilgiu, kas lemia sudėtingas statybos sąlygas.

Naudingos iškasenos

Paskutinio apledėjimo metu suformuotas moreninių nuogulų sluoksnio storis Šilalės r. sav. teritorijoje kinta nuo 200-300m šiaurinėje dalyje iki 80-40 metrų storio pietinėje. Tai lemia, jog ir po Šilalės miesto teritorija, prekvarteriniame paviršiuje slūgsančių kitų geologinių laikotarpių nuogulos ir naudingosios iškasenos (akmens druska) nėra lengvai pasiekiamos, todėl šiuo metu neeksploatuojamos.

Lietuvos geologijos tarnybos duomenimis į Šilalės miesto teritorijos ribas patenka dalis prognozinio akmens druskos naudingųjų iškasenų telkinio (3.1.1 lentelė, 3.1.2 pav.).

3.1.1 lentelė. Planuojamoje teritorijoje esantis prognozinis kietųjų naudingųjų iškasenų telkinys.

Telkinio kodas	Pavadinimas	Naudingųjų iškasenų rūšis	Geologinis ištirtumas	Būklė	Telkinio plotas/ dalis mieste, ha
2018	Žvilių plotas	Akmens druska	P*	nenaudojamas	303,3 /80,4

*- *Prognoziniai ištekliai (P)* – tai perspektyvių teritorijų arba plotų tikėtini naudingųjų iškasenų ištekliai. Jie skirstomi į *aptiktus* ir *spėjamus*. Prognoziniai ištekliai – tai rezervas ateičiai, kai bus sunaudoti išžvalgyti ištekliai. Prognozinius išteklius prieš jų naudojimą reikia detaliai išžvalgyti.

3.1.2 pav. Ištrauka iš Lietuvos naudingųjų iškasenų telkinių žemėlapis
(Duomenų šaltinis: Lietuvos geologijos tarnyba)

Šilalės, kaip ir kaimyninės savivaldybių teritorijose yra atrasti nemaži akmens druskos klodai, kurie maždaug 500 – 540 m. gylyje, o naudingas sluoksnis siekia apie 75m. storį. Šilalės r. sav. teritorijoje yra identifikuoti trys perspektyvinių telkinių plotai (Gorainių, Pajūrio bei Žvilių). Į Šilalės miesto teritoriją patenka Žvilių plotas. Visi plotai yra prognostiniai ir detalesnė jų žvalgybą nėra atlikta. Preliminariais skaičiavimais šiuose plotuose galėtų būti apie 735000 tūkst. m³. Naudingųjų iškasenų. Šie ištekliai nėra laikomi perspektyviais dėl nepalankios rinkos konjunktūros bei pigiai gaunamų šių žaliavų iš kaimyninės Baltarusijos.

Dirvožemiai

Lietuvos dirvožemio danga pagal savo savybes ir tipologiją yra suskirstyta į septynias sritis:

1. Pajūrio žemumų smėlžemių ir salpžemių;
2. Žemaitijos aukštumų balkšvažemių ir išplautžemių;
3. Vidurio Lietuvos žemumų rudžemių ir išplautžemių;
4. Baltijos aukštumų balkšvažemių ir išplautžemių;
5. Pietryčių smėlingųjų žemumų smėlžemių ir jaurazemių;
6. Švenčionių – Breslaujos aukštumų balkšvažemių ir išplautžemių;
7. Senųjų aukštumų balkšvažemių ir palvažemių.

Šilalės miesto teritorija patenka į Žemaitijos aukštumų balkšvažemių ir išplautžemių srities Skuodo – Tauragės glėjiškųjų ir nepasotintų balkšvažemių rajoną.

Skuodo – Tauragės balkšvažemių rajonas apima Vakarų Žemaičių plynaukštę bei rytinę Pajūrio žemumos dalį sudarytą iš vyraujančių dugninių bei pakraštinių moreninių darinių, o taip pat limnoglacialinių smėlingų nuogulų. Šiai teritorijai būdingi lyguminiai bei kalvoti paviršiai. Dėl šių priežasčių, o taip pat jūros artumo, kas lemia intensyvesnę dirvožemių išplaunamąjį režimą, šiame rajone vyrauja velėniniai jauriniai glėjiški (JvP1) bei velėniniai jauriniai vidutiniškai pajaurėję (Jv2) dirvožemiai, pagal LTDK-99 klasifikaciją atitinkantys glėjiškuosius bei nepasotintus balkšvažemius (JIg, JIn).

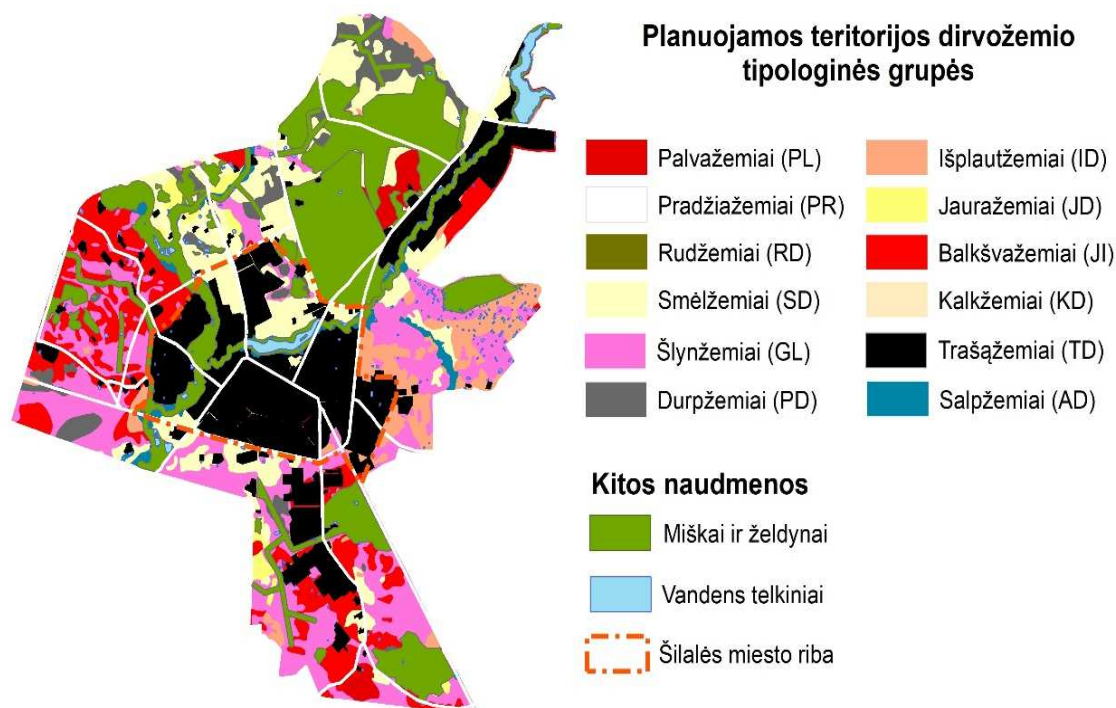
Miestiški, urbanizuotose (užstatytose) teritorijose esantys dirvožemiai Lietuvoje nėra tiriami, todėl apie juos informacijos nėra daug. Šilalės miesto teritorija pasižymi nedideliu urbanizacijos intensyvumu, kuris vidutinį lygį pasiekia tik miesto centrinėje dalyje. Dėl tokios situacijos miesto teritorijoje yra identifikuojami ne tik miesto trąšažemiai, tačiau ir žemės ūkio teritorijų bei miškų dirvožemiai (3.1.2 lentelė).

3.1.2 lentelė. Šilalės miesto teritorijos dirvožemiai

Dirvožemio tipologinė grupė	Plotas, ha	Plotas, %
Salpžemiai (AD)	84,90	4,72
Šlynžemiai (GL)	356,93	19,89
Išplautžemiai (ID)	117,08	6,52
Jauržemiai (JD)	37,75	2,10
Balkšvažemiai (JI)	218,62	12,18
Kalkžemiai (KD)	2,19	0,12
Durpžemiai (PD)	114,49	6,37
Palvažemiai (PL)	33,22	1,85
Pradžiažemiai (PR)	7,53	0,42
Smėlžemiai (SD)	302,38	16,85
Trąšažemiai (TD)	397,14	22,13
Vandens telkiniai ir nekartografuotos teritorijos	123,11	6,85

Šilalės miesto teritorijoje yra identifikuojamos 11 iš 12 (3.1.2 lentelė) Lietuvos dirvožemių klasifikacijoje (LTDK-99) išskiriamų dirvožemių tipologinių grupių (3.1.3 pav.). Daugiausiai yra identifiukuota miesto trąšažemių (apie 22%), t.y. dirvožemių kurie susiję su miesto urbanizuotų teritorijų raida. Tai labai įvairaus pobūdžio dirvožemiai, besiformuojantys dėl įvairios žmogaus ūkinės veiklos, kurios pasėkoje dirvožemiai gali būti nukasami, supilami, permaišomi ar suformuojami iš technogeninių medžiagų. Apie jų santykį miesto teritorijoje galima tik spėlioti, kadangi tokių tyrimų nėra. Remiantis bendromis trąšažemių formavimuisi būdingomis tendencijomis galima teigti, jog miesto centrinėje dalyje vyrauja miesto šiukšlyniniai bei kultūriniai trąšažemai, naujų statybų kvartaluose miesto pradžiažemiai, o į miesto teritoriją patenkančiose kaimiško pobūdžio gyvenvietėse su daržais ir sodais – miesto įmėžtieji trąšažemiai.

Neurbanizuotose miesto teritorijos dalyse, kuriose vyrauja žemės ūkio naudmenos, vienos aiškiai vyraujančios dirvožemio grupės nėra (3.1.3 pav.), tai lemia nevienalytė geomorfologinė situacija.

3.1.3 pav. Šilalės miesto teritorijos dirvožemio danga
(Duomenų šaltinis: Dirv_DR10LT-1554 2021-02-24).

Glacigeninės kilmės paviršiuose, kur vyrauja priemolio nuogulos, yra susiformavę išplautžemiai (6,55%) ir balkšvažemiai (12,18%). Taip pat šiose teritorijose esančiuose pažemėjimuose paplitę šlynžemiai (19,89%) ir durpžemiai (6,47%). Tuo tarpu miesto šiaurinėje dalyje, kurioje vyrauja fluvio-glacialinės smėlingos ir žvirgždo nuogulos, vyrauja smėlžemiai (16,85%). Jaurazemiai, kaip natūralūs foniniai dirvožemiai (2,10%) yra išlikę tik brandžiuose Šilalės miesto teritorijoje esančiuose spygliuočių miškuose. Upelių slėniuose susiformavo salpžemiai (4,72%).

3.1.3 lentelė. Šilalės miesto teritorijos dirvožemiai pagal granuliometrinę sudėtį (Duomenų šaltinis: Dirv_DR10LT-1554 2021-02-24).

Granuliometrinės sudėties klasės	Dirva, 0-30cm		Podirvis (>30cm)	
	Plotas, ha	Plotas, %	Plotas, ha	Plotas, %
Durpė (d)	118.85	6.62	46.39	2.58
Molis (m)	-	-	6.72	0.37
Priemolis (p)	0.47	0.02	289.65	16.14
Priesmėlis (ps)	865.41	48.23	59.57	3.31
Puveninga velėna (pv)	57.90	3.22	-	-
Smėlis (s)	184.52	10.27	601.34	33.51
Smėlingas molis (sm)				
Smėlingas priemolis (sp)	47.96	2.67	271.42	15.12
n/a	520,27	28.97	520,27	28.97

Šilalės miesto teritorijos dirvožemio dangos granuliometrinei sudėčiai yra būdingi bendri, Lietuvos teritorijai būdingi dėsningumai: dirvos (0-30cm viršutinis sluoksnis) sluoksnis yra stipriai supriesmėjęs (3.1.3 lentelė), tuo tarpu podirvis (giliau esantys dirvodarinės uolienos sluoksniai) išsaugojęs dirvodarinei

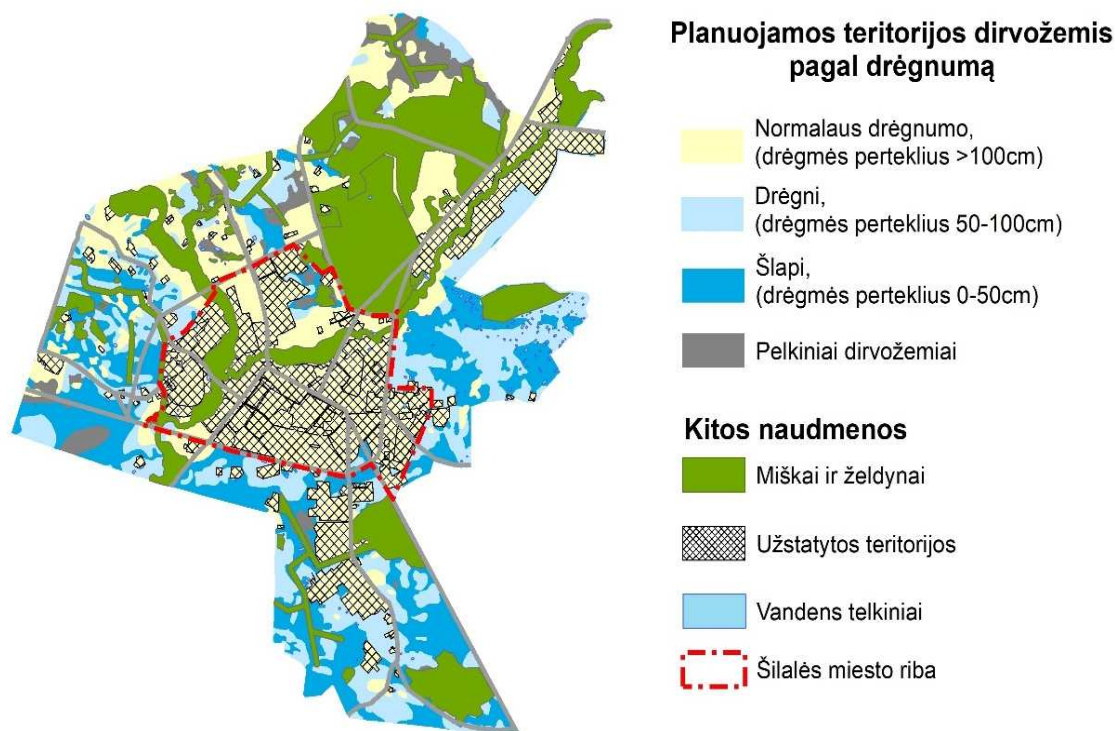
uolienai būdingas savybes. Todėl dirvos granuliometrinėje sudėtyje vyrauja priemolis (48,23%), tuo tarpu podirvyje granuliometrinė sudėtis yra žymiai margesnė. Čia vyrauja smėliai (33,51%), smėlingas priemolis (15,12%) bei įvairaus sunkumo (lengvas ir vidutinis) priemoliai (16,14%).

Miesto urbanizuotoje dalyje, kur gruntai dėl urbanizacijos procesų yra stipriai permaišyti, identifikuoti vyraujančią dirvožemių granuliometrinę sudėtį yra labai sudėtinga. Tokių gruntų yra apie 29%.

3.1.4 lentelė. Šilalės miesto teritorijos dirvožemiai pagal drėgnumą (Duomenų šaltinis: Dirv_DR10LT-1554 2021-02-24)

Drėkinimo tipas	Plotas, ha	Plotas, %
Normalaus drėgnumo (drėgmės perteklius giliau kaip 100cm)	801.61	47.94
Drėgni (drėgmės perteklius 50-100cm gylyje)	399.03	23.86
Šlapi (drėgmės perteklius 0-50cm gylyje)	357.13	21.35
Pelkiniai dirvožemiai	114.49	6.85

Ir nors didžioji dauguma dirvožemių yra supriesmėlėję, ir sudaro palankias sąlygas drėgmės migracijai, tačiau, giliau (>30cm) slūgsančios priemolingos ir molingos nuogulos lemia tai, jog Šilalės miesto teritorijoje pusę dirvožemių yra drėgni ir šlapi, bei pelkiniai kuriems, siekiant juos optimaliai įsisavinti žemės ūkyje, ar urbanizuotų teritorijų plėtrai, reikalingos modernios ir gerai veikiančios drenažo sistemos. Tuo tarpu, tik 47,94% miesto teritorijos dirvožemių nereikalingos sausavimo sistemos, nes jie yra priskiriami normalaus drėgnumo dirvožemiams (3.1.4 lentelė) (3.1.4 pav.).

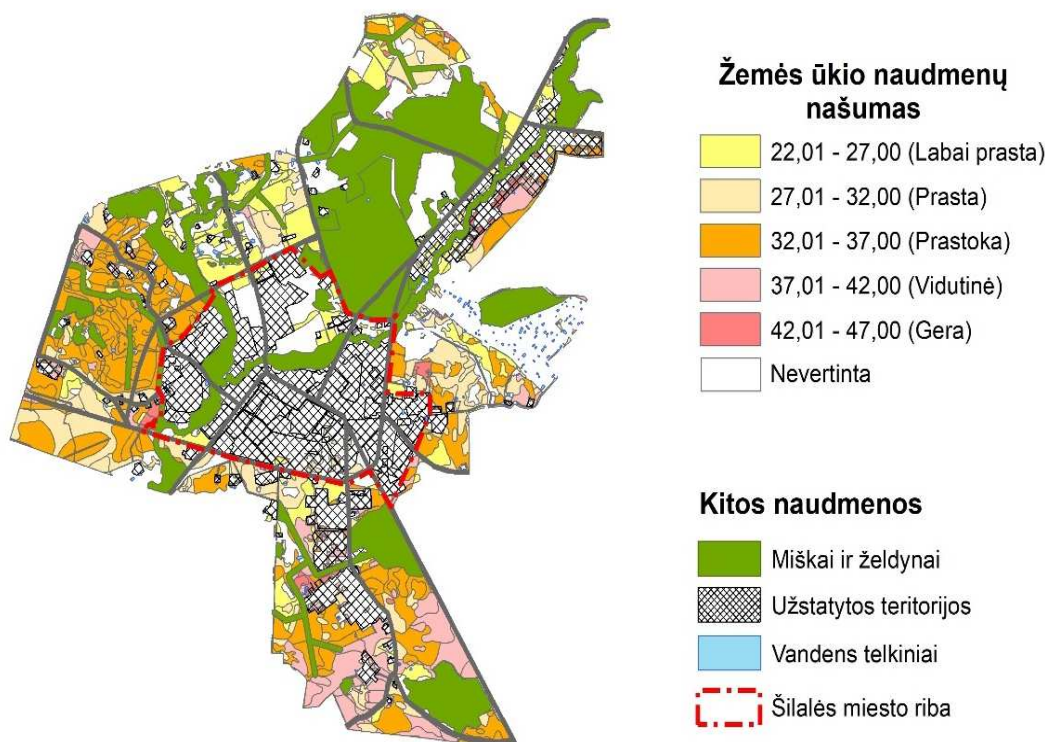
3.1.4 pav. Šilalės miesto teritorijos dirvožemių drėgnumas (Duomenų šaltinis: Dirv_DR10LT-1554, 2021-02-24)

Šilalės miesto teritorijos žemės ūkio paskirties žemės dirvožemiams vandens erozija nėra būdinga, kadangi visa teritorija yra banguotoje lygumoje. Nepaisant to, svarbu tvariai naudoti dirvožemius, žemės ūkio veikloje laikantis geros agrarinės būklės (GAB) reikalavimu, tausaus tręšimo ir žalinimo priemonių.

Ypač svarbios žalinimo priemonės, kurios mažina šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją į atmosferą bei apsaugo dirvožemį nuo vėjo erozijos, kuri aktuali būna žiemos, pavasario ar rudens metu, kuomet dirvožemis paliekamas be augalinės dangos.

3.1.5 lentelė. Šilalės miesto planuojamos teritorijos žemės ūkio paskirties dirvožemių našumas (Duomenų šaltinis: DIRV_vert-1296 2019-03-19)

Dirvožemiai pagal našumo grupes	Plotas, ha	Plotas, %
Labai geri (I) (47,1-52,0 balai)	0,57	0,06
Geri (II) (42,1-47,0 balai)	16,74	1,72
Vidutiniai (III) (37,1-42,0 balai)	115,27	11,85
Prastoki (IV) (32,1-37,0 balo)	298,20	30,65
Prasti (V) (27,1-32,0 balai)	169,35	17,41
Labai prasti (VI) (> 27,0 balai)	339,48	34,90
Nevertinti	33,15	3,41

3.1.5 pav. Šilalės miesto teritorijos dirvožemių našumas (Duomenų šaltinis: Dirv_vert-1296 2019-03-19)

Šilalės miesto teritorijoje esančių žemės ūkio naudmenų vidutinis našumo balas patenka į labai prastų žemių intervalą (22,01 – 27,00 balai). Žemių pasiskirstymas pagal našumą pateikiamas 3.1.5 lentelėje (3.1.5 lentelė) (3.1.5 pav.). Tai reiškia jog vyraujančios žemės ūkio naudmenos pagal savo našumą yra priskiriamos prie VI kategorijos – labai prastų/nenašių žemių. Šiek tiek didesnio našumo dirvožemiai yra sutinkami miesto teritorijos vakarinėje ir pietinėje, taip pat rytinėje dalyje, ten kur vyrauja dugninės morenos sunkesni ir karbonatingesni priemoliai.

Ši situacija pagrįste yra nulemta gamtinių sąlygų – vyraujančių fliuvioglacialinės kilmės smėlingų ir žvyringų, gerai praplautų, nekarbonatingų nuogulų, dirvožemių užmirkimo, rūgščių nekarbonatingų nuogulų miesto teritorijos pakraščiuose esančiuose pakraštiniuose moreniniuose dariniuose. Taip pat prie žemių prastėjimo prisideda ir ne visada tvarus ūkininkavimas kalvotose bei smėlingose agroekosistemose, ypač, ariminės žemdirbystės metodų taikymas kalvoto reljefo dirvožemiuose.

3.1.2 Hidrografinis tinklas

Šilalės miesto teritorijoje tekančios upės patenka į Nemuno žemupio baseino pagrindinių intakų Jūros baseiną. Jūros upės baseino plotas yra 3994 km² (Šilalės miesto plotas 17,9 km²), o upių tinklo tankumas sudaro 1,23 km/ km². Pastarasis baseinas labai asimetriškas (85% baseino ploto - kairiajame ir tik 15% - dešiniajame krante). Iš dešinės pusės į Jūrą įsilieja tik keli nedideli intakai, o iš kairės visi didieji intakai su nemažais antros eilės baseinais. Šilalės miesto teritoriją vagojantis upių tinklas priklauso kairiesiems Jūros upės intakams.

Šilalės miesto teritorija patenka į Šilalės rajono savivaldybės teritorijos dalį, kurios vandentėkmių metinio nuotėkio norma yra 12-13 l/s km². Ji yra ženkliai didesnė nei Lietuvos vidurkis (7,5 l/s km²). Minimalus nuotėkis šiltuoju metų laiku nežymiai sumažėja ir siekia 9 – 11 l/s km². Esamus rodiklius lemia bendras teritorijos nuolydis šiaurės rytų – pietvakarių kryptimi, taip pat didelis metinis kritulių kiekis (>900mm) iškrentantis vakarinėje – pietvakarinėje savivaldybės teritorijos dalyje (Šalies maksimumas).

Hidrologiniam upių režimui yra būdinga poplūdžio režimas. Pavasarinis nuotėkis metiniame nuotėkyje sudaro 25-30%. Šilalės r. sav. teritorijoje yra būdingi aukščiausi pavasarinio nuotėkio storiai Lietoje. Jie siekia iki 115mm. Minimalus vasaros nuotėkis svyruoja apie 2 – 5,6 l/s km², tuo tarpu žiemos nuotėkis išlieka vienas didžiausių Lietuvoje ir svyruoja tarp 5-7,7 l/s km². Kadangi Šilalės miesto teritoriją kerta tik nedidelės upės, jų pavasarinio poplūdžio rodikliai maksimumų nepasiekia.

Šilalės miesto teritorijos nemaža dalis pasižymi gana geromis paviršinio nuotėkio natūralaus reguliavimo sąlygomis, nes čia vyrauja nuolaidūs paviršiai, kurie išlėkštėja tik miesto pietinėje dalyje. Tuo tarpu požeminis nuotėkis miesto rytinėje ir vakarinėje dalyse yra apsunkintas, išskyrus upių slėnius ir miesto šiaurinę bei centrinę dalis. Tai lemia giliau esantys vyraujantys smulkios granuliometrinės sudėties gruntai, kurių infiltracijos rodiklis yra tik 0 – 1 l/s/km². Tokie gruntai sudaro apie 37% Šilalės miesto teritorijos. Tuo tarpu miesto centrinėje ir šiaurinėje dalyje (apie 45%), kur vyrauja įvairios kilmės smėliai, natūralios infiltracijos rodiklis siekia 1-5 l/s km².

Vienas svarbiausių gamtinės aplinkos komponentų, formuojančių ne tik miesto teritorijos hidrografinį tinklą, tačiau ir gamtinio karkaso migracijos bei biologinės įvairovės sklaidos koridorius, yra miesto teritorijoje tekančios Jūros upės baseinui priklausančios paviršinės vandens tėkmės (Lokysta, Ašutis, Balčia, Traukšlys ir Šalys) bei telkiniai - Šilalės miesto tvenkinys.

Svarbiausios Šilalės miesto teritoriją pratekančios upės yra Lokysta (ilgis – 48,14 km, baseino plotas - 173 km², vidutinis debitas – 2,12 m³/s) ir jos kairysis intakas Ašutis (ilgis -8,27 km, baseino plotas - 30,0 km², vidutinis debitas – 0,15 m³/s). Centrinėje miesto dalyje, patvenkus Ašučio upelį, suformuotas Šilalės miesto tvenkinys. Vandens telkinys orientuotas rytų–vakarų kryptimi, jo plotas – 6 ha, užtvankos vieta nuo upelio žiočių – už 0,75 km. Tvenkinio ilgis - 0,92 km, plotis - iki 0,12 km, yra 0,17 ha sala.

Šilalės miesto hidrografiniam tinklui svarbūs ir mažesnieji Lokystos bei Ašučio intakai: Trakšlys (3,03km) bei Šalys (3,33 km).

Šilalės rajono savivaldybėje potvynių grėsmės ir rizikos valdymui yra sudaryti Akmenos ir Jūros upių žemėlapiai. Informacijos apie potvynių riziką ir grėsmę mažesnėse upėse, tame tarpe tekančiose per Šilalės miesto teritoriją, nėra.

Vandens telkiniai dalijantys Šilalės miesto teritoriją į tris dalis, kartu su abipus išsidėsčiusiais žaliaisiais plotais yra pagrindinės gamtos vertybės mieste. Gamtos vertybė ne tik pačios upės, bet ir jų slėniai, šlaitai, pakrantės.

3.1.3 Biotos ištekliai

Miškai ir kiti želdynai yra vienas svarbiausių miesto kraštovaizdžio kokybę ir ekologinį stabilumą lemiančių komponentų. Svarbus yra ne tik jų plotas, bet ir erdvinis išsidėstymas miesto teritorijoje. Planuojamoje teritorijoje miškai užima tik 271,6ha (15,22% miesto ploto) (2020m duomenimis) ir tai yra 3,24% (9,10ha) mažiau nei buvo 2014 metais. Esamose miesto ribose miškai tesudarė tik 2,5% (9,11ha) miesto teritorijos. Miškus patikėjimo teise valdo, juose kompleksinę miškų ūkio veiklą vykdo Valstybinių miškų urėdijos Telšių regioninis padalinys. Didžioji dalis miškų telkiasi šiaurinėje miesto dalyje, *Šilalės pušyno* miško masyve esančiame į šiaurę nuo miesto.

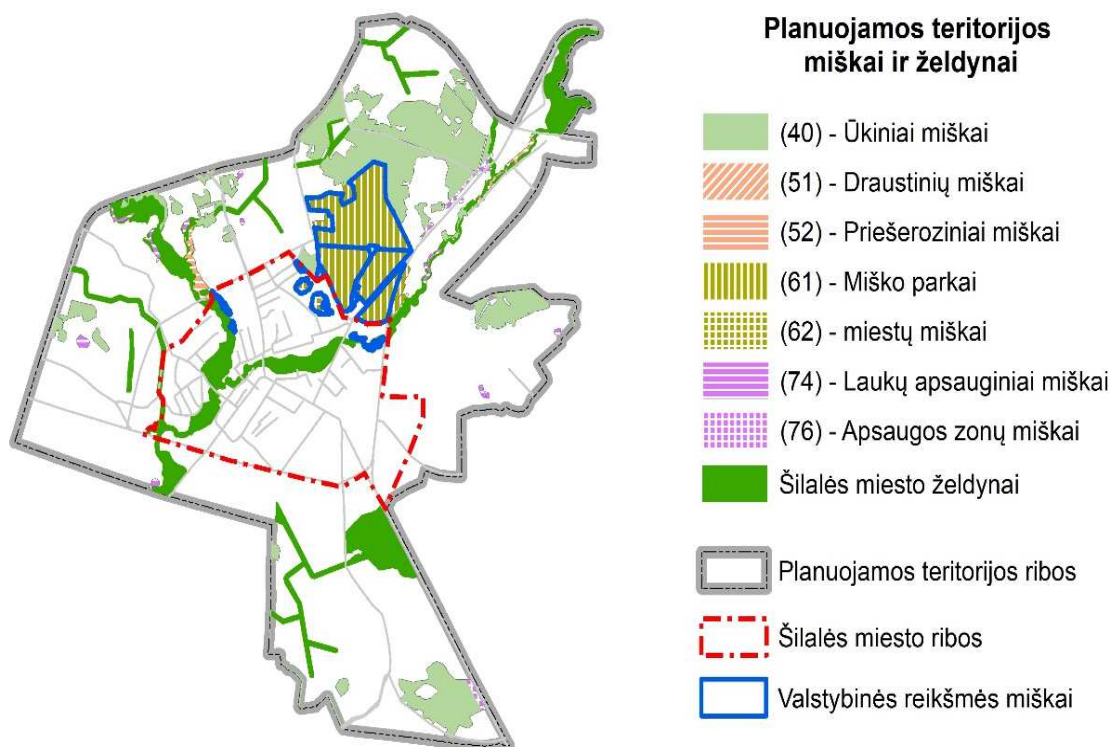
Planuojamoje Šilalės miesto teritorijoje absoliučią daugumą medynų sudaro pušys (63,01%). Taip pat, vertinant bendrame medynų kontekste nemažai yra eglės (14,45%), beržų (12,38%) ir baltalksnio (5,23%) medynų (3.1.6 lentelė). Nuo 2014 metų pušies, beržo, baltalksnio medynų plotai mažėjo, tuo tarpu buvo padidinti eglės plotai bei padidėjo dėl savaiminio atsikūrimo drebulės bei blindės medynų plotai. Visiškai buvo iškirstos tuopos, bei didinami klevų ir liepų medynų plotai.

3.1.6 lentelė. Šilalės miesto miškai pagal rūšinę sudėtį (GIS duomenų bazė: SKL_Atdb, 2014, 2020)

Medynas, %	Metai		Medynas, %	Metai	
	2014	2020		2014	2020
Kirtavietė	1,68	0,45	Juodalksnis	0,52	0,52
Beržas	12,46	12,38	Klevas	0,42	0,96
Blindė	-	0,05	Liepa	0,19	0,28
Baltalksnis	6,14	5,23	Pušis	67,12	63,01
Drebulė	1,13	2,54	Tuopa	0,06	-
Eglė	10,17	14,45	Uosis	0,11	0,11

Esami Šilalės miesto teritorijoje esamų medynų rūšiniai pokyčiai rodo jog didesnis dėmesys ugdant medynus yra skiriamas komercinių medynų formavimui, o kai kurios kirtavietės paliekamos savaiminiam atsikūrimui.

Dabartinėje miesto teritorijoje yra tik miestų miškų (rekreacinė paskirtis) ir prieš erozinių miškų (ekosistemų apsaugos) pogrupiui priskiriami miškai, kurie susitelkę šiaurinėje miesto dalyje. Tuo tarpu planuojant miesto plėtrą, miškų ir želdynų plotai ne tik stipriai išsiplėstų, tačiau ir padidėtų jų funkcinė įvairovė: ūkiniai miškai sudarytų 38,08%, ekosistemų apsaugos – 1,19%, rekreaciniai miškai – 20,71%, ir apsauginiai – 2,09% (3.1.7 lentelė). Nepaisant to, miškų pasiskirstymo problema išliktų, kadangi absoliuti dauguma miškų telktųsi planuojamos teritorijos šiaurinėje dalyje. Tokia situacija būtų nulemta gamtinių aplinkybių – smėlingų nederlingų dirvožemių vyravimo.

3.1.6 pav. Šilalės miesto ir planuojamos teritorijos miškai ir želdynai

3.1.7 lentelė. Šilalės miesto ir planuojamos teritorijos miškai ir želdynai

Nr. (VMT-MKD)	Miškų grupės	Miško pogrupis		
		Pavadinimas	Plotas, ha	Plotas, %
40	IV - Ūkiniai miškai	Ūkiniai miškai	167,65	38,08
51	II- Specialios paskirties: Ekosistemų apsaugos miškai	Draustinių miškai	0,03	0,01
52		Prieš eroziniai	5,22	1,18
61	II- Specialios paskirties: Rekreacinės paskirties miškai	Miško parkai	85,40	19,39
62		Miestų miškai	5,83	1,32
74	III- Apsauginiai miškai	Laukų apsauginiai miškai	5,75	1,31
76		Apsauginių zonų miškai	1,72	0,78
	Miesto ir planuojamos teritorijos želdynai		167,06	37,93

Be miško plotų, miesto gyvenamosios aplinkos kokybei ir ekologinei būklei svarbų vaidmenį vaidina miesto želdynai. Šilalės mieste ir planuojamoje teritorijoje jie telkiasi ties pagrindinėmis vandens tėkmėmis. Ypač svarbūs yra urbanizuotoje aplinkoje tekančių upių (Lokystos, Ašučio, Trakšlio bei Balčios) slėniuose išskiriami želdynai. Dabartinėje miesto teritorijoje želdynų teritorijos sudaro apie 40,55ha (11,57% nuo miesto teritorijos). Planuojamoje teritorijoje želdynai apima ne tik urbanizuotas teritorijas tačiau ir agrarines, todėl jų plotas didėja iki 186,74ha (10,40% nuo planuojamos teritorijos ploto).

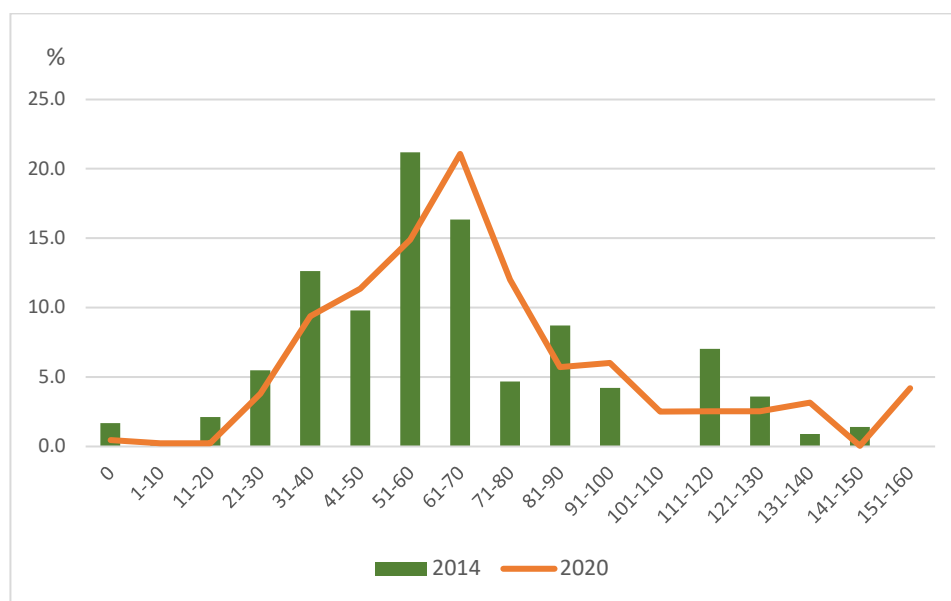
Svarbiausi ir dažniausiai lankomi Šilalės miesto parkai ir skverai yra: Orvydų g. parkas, Gerumo parkas, Vytauto Didžiojo g. skveras, Dariaus ir S. Girėno g. skveras, Draugystės parkas ir Lakštingalų parkas.

Parkuose, skveruose bei gatvių želdiniuose identifiikuojama 15 medžių rūšių, iš kurių vyrauja mažalapės liepos (apie 32%), paprastasis klevas (12%), didžialapei liepai ir kaštonams tenka po maždaug 9%. Taip pat parkuose ir skveruose identifiukuota baltalksnių, ąžuolų bei gluosnių medžių grupės.

Skirtingos medžių rūšys nevienodai atsparios neigiamiems urbanizuotos aplinkos veiksniams (užterštam orui ir dirvožemiui, grunto sutankinimui, drėgmės režimo pažeidimams, vibracijoms ir pan.) Labiausiai nuo šių veiksnių neigiamo poveikio kenčia Šilalės mieste augantys uosiai, ąžuolai ir klevai. Juose pažeidimai labiausiai reiškėsi per lajos defoliaciją bei šakų džiūvimą. Kaštonai išsiskyrė didele lažų dechromacija (J. Barcytė, 2016 m.).

Geriausia būklė būdinga rekreacinių zonų parkų ir skverų želdynams. Tuo tarpu pagrindinių gatvių, kur didžiausia oro ir dirvožemio tarša želdiniai yra prasčiausios būklės. Čia labiausiai kenčia augančios mažalapės liepos. Mažesnio intensyvumo (šalutinėse) gatvėse medžių būklė yra geresnė (J. Barcytė, 2016).

Per 2014 – 2020 metų laikotarpį Šilalės m. apylinkėse, kurios patenka į planuojamą teritoriją, kito medynų amžiaus struktūra (3.1.7 pav.). Medyno amžiaus grupėse vyrauja 5-8 grupės medynai. Lyginant su 2014 metais yra stebima bendra medynų brandumo didėjimo tendencija (3.1.7 pav.). Per 2014 – 2020 metų laikotarpį sumažėjo ne tik kirtaviečių plotai, tačiau ir jaunų, iki 40 metų medynų plotai. Tuo tarpu stipriai išaugo 7-8, 10-11, 14, 16 amžiaus grupės medynų plotai. Tai rodo teigiamą poslinkį medynų kokybės ir tuo pačiu jų biologinės įvairovės ugdyme.

	Amžiaus grupės									
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2014	1.68	0.33	2.11	5.48	12.62	9.79	21.17	16.34	4.67	8.70
2020	0.45	0.21	0.21	3.79	9.38	11.36	14.89	21.07	12.00	5.71
	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
2014	4.21	-	7.03	3.59	0.88	1.4				
2020	6.00	2.51	2.52	2.52	3.15	0.04	4.19			

3.1.7 pav. Medynų amžiaus grupių pokytis Šilalės miesto ir planuojamos teritorijoje (GIS duomenų bazė: SKL_Atdb, 2014, 2020)

Šilalės miesto ir planuojamoje teritorijoje daug įvairių buveinių: sausų, drėgnų, krūmuotų pievų; įvairių miško buveinių, laukymių, vandens telkinių ir vandens augmenijos sąžalynų. Buveinių gausa sąlygoja ir rūšių įvairovę. Didelė paukščių įvairovė. Daugiausiai jų gyvena miško buveinėse.

Identifikuojami strazdas giesmininkas (*Turdus philomelos*), paprastoji raudonuodegė (*Phoenicurus phoenicurus*), juodgalvė (*Sylvia atricapilla*), rudoji (*Sylvia communis*) ir pilkoji devynbalsė (*Sylvia curruca*), bukutis (*Sitta europaea*), čivylis (*Carduelis cannabina*), kikilis (*Fringilla coelebs*) ir dagilis (*Carduelis carduelis*)

Šilalės miesto tvenkinyje dažniausiai sutinkama didžioji antis (*Anas platyrhynchos*) - jos populiacija didžiausia. Kartais pasitaiko klykuolių (*Bucephala clangula*), kuoduotųjų (*Aythya fuligula*) ar rudagalvių ančių (*Aythya ferina*).

Tarp žiemojančių paukščių pasitaiko didžiųjų zylių (*Parus major*), juodagalvių sniegunų (*Pyrrhula pyrrhula*), žvirblių (*Passer domesticus*).

Šilalės miesto vandens tėkmių formuojami migracijos koridoriai (slėniai), juose esantys krūmynai, medynai ir sąlytis su miškais sąlygoja biologinės migracijos koridorių formavimą, kuriais migruoja miškuose sutinkamos stirnos (*Capreolus capreolus*), briedžiai (*Alces alces*), šernai (*Sus scrofa*), rudosios lapės (*Vulpes vulpes*), pilkieji kiškiai (*Lepus europaeus*), miškinės kiaunės (*Martes martes*), usūriniai šunys (*Nyctereutes procyonoides*), paprastosios voverės (*Sciurus vulgaris*), barsukai (*Meles meles*), upiniai bebrai (*Castor fiber*) ir ondartos (*ondatra*). Dauguma šių gyvūnų vengia žmonių kaimynystės ir urbanizuotų teritorijų. Tačiau smulkūs žinduoliai, tokie kaip kiškiai ir voverės gali užklysti.

3.1.4 Kraštovaizdžio morfologinė struktūra

Kraštovaizdžio morfologinė struktūra

Kraštovaizdžio morfologinė struktūra bei jos teritoriniai ypatumai formuoja pagrindines fundamentalias teritorijų planavimo prielaidas. Svarbiausi kraštovaizdžio naudojimą ir apsaugos kryptis galintys lemti veiksniai yra reljefo pobūdis ir erdvinė raiška, vandens telkinių ir vandentėkmių teritorinė sklaida bei miškų ir kitų želdinių pobūdis ir teritorinis pasiskirstymas.

Nacionaliniame kraštovaizdžio tvarkymo plane (patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. spalio 2 d. įsakymas Nr. D1-703) yra teikiamas LR teritorijos kraštovaizdžio morfologinis rajonavimas - vadovaujantis teritorijos kilme ir reljefo pobūdžiu, skiriami stambiausi teritoriniai dariniai - kraštovaizdžio ruožai. Pastarieji pagal reljefo ir mezoklimatinį vientisumą skaidomi į sritis, šios - pagal vyraujančią gamtinę pobūdį ir sukultūrinimo laipsnį - į rajonus. Pastarieji, pagal papildančias gamtinio pamato savybes, vyraujančius medynus, architektūrines kraštovaizdžio savybes gali būti skaidomi į parajonius.

Vadovaujantis Nacionaliniu kraštovaizdžio tvarkymo planu, Šilalės miesto teritorija patenka į Kuršo-Žemaičių aukštumą (C) ruožo Žemaičių aukštumos (V) srities Vakarų-Žemaičių miškingos agrarinės plynaukštės rajoną (12) (3.5.8 pav.). Pagal kraštovaizdžio gamtinę pobūdį šiame rajone Šilalės miesto plote išskiriamas - molingos banguotos pakilumos kraštovaizdis (*B'*), pagal sukultūrinimo pobūdį - urbanizuotas kraštovaizdis (*u*). Planuojama teritorija, supanti dabartinio miesto ribas priskiriama miškingam agrariniam kraštovaizdžiui (*ma*) (3.1.8 lentelė).

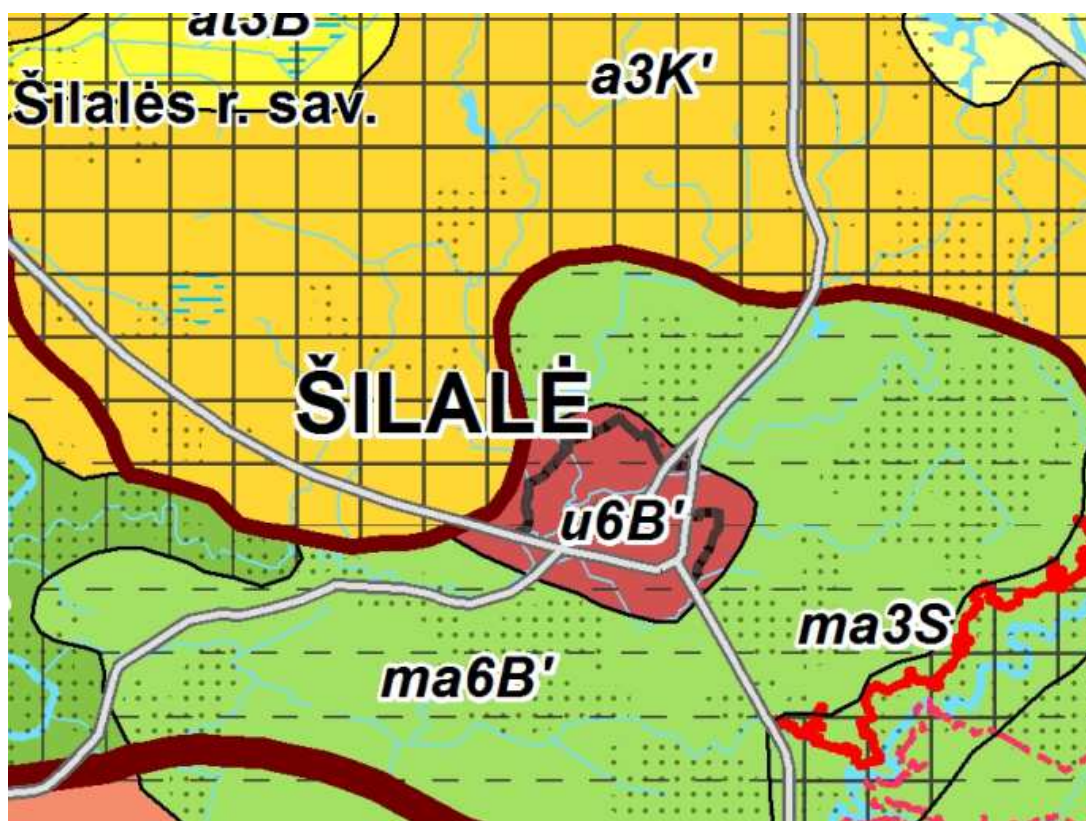
Kraštovaizdžio su kultūrinimo pobūdis	Plotas	
	ha	%
Miškingas agrarinis kraštovaizdis (ma) (miškų – 40-80%; urbanizuotų plotų – 0-10%; agrarinių plotų – 30-60%)	1445,11	80,49
Urbanizuotas kraštovaizdis (u) (miškų: 0-20%; urbanizuotų plotų – 60-100%; agrarinių plotų - 0-20%)	350,30	19,51
Viso:	1795.41	100

Kraštovaizdžio vizualinė struktūra

36

Miesto urbanistinės aplinkos vizualinę dominantę formuoja šv. Pranciškaus Asyžiečio bažnyčia, Šilalės miesto tvenkinys ir jį supantys parkai.

Vadovaujantis Nacionaliniu kraštovaizdžio tvarkymo planu, planuojama teritorija nepasižymi didele kraštovaizdžio tvarkymo zonų įvairove (3.1.9 pav.). Planuojamoje teritorijoje išskiriamos šios kraštovaizdžio tvarkymo zonos: u6B' – urbanistinis intensyvus molingų banguotų pakilumų (plynaukščių)(I ir II alternatyvos teritorijose); ma6B' – miškingas agrarinis intensyvus molingų banguotų pakilumų (plynaukščių)(I ir II alternatyvos teritorijose); a3K' – agrarinis tausojantis priemolingų moreninių kalvynų (II alternatyvos teritorijoje); ma3S – miškingas agrarinis tausojantis upių slėnių (II alternatyvos teritorijoje).

KRAŠTOVAIZDŽIO TVARKYMO ZONŲ INDEKSAI

- I. Bendras kraštovaizdžio pobūdis
- II. Kraštovaizdžio naudojimo pobūdis
- III. Kraštovaizdžio gamtinis pobūdis

m3L

3.1.9 pav. Ištrauka iš LR nacionalinis kraštovaizdžio tvarkymo planas. Sprendiniai. Kraštovaizdžio tvarkymo zonos

Vadovaujantis NKTP 15.3 papunkčiu¹ II-oje bendrųjų sprendinių formavimo alternatyvos planuojamos teritorijos pietinėje dalyje yra sutinkamas gamtinis kraštovaizdis **S – upės slėnis**, kuris pripažįstamas kaip

¹ „15.3 <...> Vykdamas teritorijų planavimo ir kraštovaizdžio formavimo veiksmus ypatingas dėmesys turi būti skiriamas šio gamtinio pobūdžio kraštovaizdžiui: N' – raižyto marių kranto nerija, N – išlyginto marių kranto nerija, D' – delta, R' – senasis erozinis raguvynas, R – erozinis raguvynas, G' – moreninis/fliuvioglacialinis plokščiakalnis, P – pamario jūrinė lyguma, D – deltinis slėnis, P' – smėlinga pajūrio lyguma, S' – senslėnis, K – smėlingas fliuvioglacialinis kalvynas/kopynas, E – ežeruotas

ypatingai reikšmingas šalies kraštovaizdžio įvairovės palaikymui ir jo išsaugojimas yra prioritetas šalies mastu.

Kraštovaizdžio vizualinis estetiškas potencialas

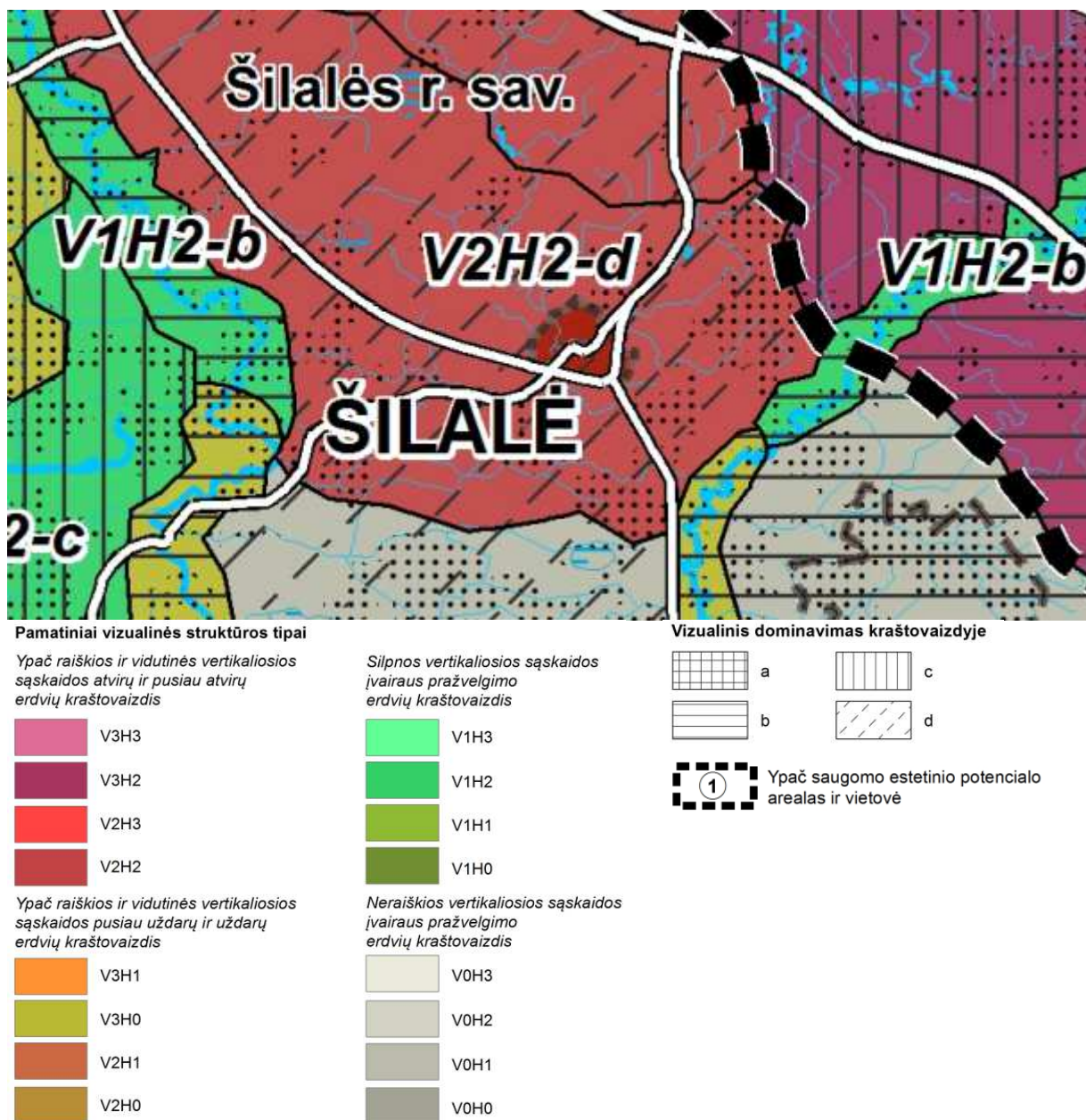
Kraštovaizdžio vizualinę struktūrą apsprendžia kraštovaizdžio morfologinės įvairovės bei sukultūrinimo ypatumai. Planuojamos teritorijos kraštovaizdžio vizualinio estetiško potencialo vertinimas pateikiamas vadovaujantis Nacionaliniu kraštovaizdžio tvarkymo planu, kuriame vizualinės struktūros veiksniai diferencijuojami pagal: vertikaliąją sąskaidą (V), horizontaliąją sąskaidą (H), vizualinį dominavimą kraštovaizdyje.

Vadovaujantis Nacionaliniu kraštovaizdžio tvarkymo planu, Šilalės miesto planuojama teritorija (I ir II alternatyva) pilnai patenka į vieną Lietuvos kraštovaizdžio vizualinės struktūros tipo (A) ribas (3.1.10 pav., 3.1.9 lentelė).

3.1.9 lentelė. Kraštovaizdžio vizualinės struktūros tipai Šilalės miesto planuojamoje teritorijoje (I ir II alternatyva)

Vizualinės struktūros tipo indeksas	Kraštovaizdžio vertikalioji vizualinė sąskaida (V)	Kraštovaizdžio horizontalioji vizualinė sąskaida (H)	Vizualinis dominavimas kraštovaizdyje (a, b, c, d)	Pastabos
A. Ypač ir vidutiniškai raiškios vertikaliosios sąskaidos atvirų ir pusiau atvirų erdvių kraštovaizdis:				
V3H2 (AIV) -d	Vidutinė vertikalioji sąskaida (kalvotasis bei ryškių slėnių kraštovaizdis su trijų lygmenų videotopų kompleksais)	Vyraujančių pusiau atvirų didžiąja dalimi apžvelgiamų erdvių kraštovaizdis	Kraštovaizdžio erdvinė struktūra be raiškių vertikalinių ir horizontalių dominančių	Visa planuojama teritorija (I ir II alternatyvos atveju) patenka į šį kraštovaizdžio vizualinės struktūros tipą

duburys, E' – ežerynas, B – smėlinga banguota pakiluma (plynaukštė), M – sekliosios (iki 2 m gylio) marios, G – moreninis/fliuvioglacialinis gūbrys/kalvyngūbris, L – smėlinga banguota lyguma, L'' – molinga banguota/rumbėta lyguma, S – upės slėnis . <...>".

3.1.10 pav. Ištrauka iš „Lietuvos Respublikos nacionalinis kraštovaizdžio tvarkymo planas. Sprendiniai. Kraštovaizdžio vizualinis estetiškas potencialas“ brėžinio.

Ypač ir vidutiniškai raiškios vertikaliosios sąskaidos atvirų ir pusiau atvirų erdvių kraštovaizdis (A tipas) yra vertingiausias vizualiuoju aspektu. Raiškiausia kraštovaizdžio vizualine struktūra pasižymi AI ir AII tipai, tačiau jie nėra išskirti planuojamoje teritorijoje (nutolę nuo jos daugiau apie 11 km atstumu).

A tipo ribose kiek mažiau raiški yra AIII ir AIV tipų kraštovaizdžio struktūra. Būtent šio tipo arealas ir dengia visą planuojamos teritorijos ribą. Planuojant, ne tik šiose teritorijose, bet ir jų gretimybėse, turi būti užtikrintas kraštovaizdžio vizualinės struktūros išsaugojimas, nes tai vaizdingiausi kraštovaizdžiai ne tik Šilalės miesto teritorijoje, bet ir visos šalies mastu.

Artimiausias kitokios kraštovaizdžio vizualinės struktūros - ypač raiškios ir vidutinės vertikaliosios sąskaidos pusiau uždarytų ir uždarytų erdvių kraštovaizdžio (B tipo) arealas (Akmenos upės slėnio suformuotoje teritorijoje) nuo planuojamos I-os alternatyvos teritorijos yra nutolęs daugiau nei 2,7 km pietryčių kryptimi, o II-os alternatyvos atveju – ne mažiau nei 0,55 km atstumu nuo planuojamos teritorijos

ribų. Bendrojo plano įgyvendinimas abiejų alternatyvų atveju nesudarys prielaidos pakenkti vizualinei šios vietovės kraštovaizdžio struktūrai.

Aplinkos ministerijos tinklalapyje² skelbiamo vertingiausių šalies kraštovaizdžio panoramų apžvalgos taškų sąrašo (patvirtintas aplinkos ministro 2017-10-31 įsakymu Nr. D1-885, kaip Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo tvarkos aprašo 1 priedo priedėlis) duomenimis Šilalės miesto teritorijoje ir gretimose teritorijose tokių taškų nėra. Artimiausias taškas II-os bendrųjų sprendinių alternatyvos teritorijos atžvilgiu yra nutolęs apie 1,8 km pietryčių kryptimi. I-os alternatyvos bendrųjų sprendinių atveju šis apžvalgos taškas nuo planuojamos teritorijos yra nutolęs toliau nei per 4 km pietryčių kryptimi. Tai – dešiniajame Akmenos upės krante esantis apžvalgos taškas - *Indijos piliakalnio apžvalgos vieta (eil. nr. 113)*.

Kraštovaizdžio technogeninė struktūra

Technogeniniai kraštovaizdžio objektai (urbanistiniai kompleksai, infrastruktūros elementai, žemės ūkio naudmenos, hidrotechniniai įrenginiai ir pan.) išsidėsto teritorijoje įvairiausiomis kombinacijomis, sukurdami technogeninės kraštovaizdžio morfostruktūros mozaiką. Joje nesunku net vizualiai išskirti atskirus mazgus, kur stebimi technogeninių objektų sutankėjimai, ir plotus, kur technogeniniai objektai išretėję. Toks technogeninių objektų teritorinio pasiskirstymo netolygumas sudaro prielaidas savitų teritorinių vienetų – technomorfotopų – skyrimui.

Šilalės miestas yra priskiriamas spinduliniam technomorfokompleksui lokalizuotam vidutiniškai urbanizuotoje agrarinėje lygumoje. Miesto urbanistinį kompleksą sudaro šios dalys:

Branduolys. Tai dabartinė miesto teritorija iš bendros aplinkos išsiskirianti savo dydžiu, yra trijų ir daugiau kelių sankryžoje ir gali turėti urbokompleksų palydovų – tarpinių mazgų – patenkančių į nagrinėjamame mastelyje išskiriamą šio urbokomplekso naudmenų aureolę.

Tarpiniai mazgai. Tai mažesnieji Šilalės miestą supantys ir į planuojamą teritoriją patenkantys urbokompleksai (Šilai ir Vinginkai), a) esantys prie nesišakančio kelio, b) esantys prie sankryžos, kurios laipsnis (susikertančių kelių skaičius) mažesnis už branduolio sankryžos laipsnį arba c) esantys daug mažesni už branduolį.

Technogeninis spiečius. – tai vienkiemių arba nedidelių atokių pastatų grupių visuma esanti Šilalės miesto planuojamoje teritorijoje ir apimanti Lingiškės, Šėrikų bei Dirktintų gyvenvietes. *Technogeninis karkasas* – tai visų infrastruktūros elementų visuma.

Technomorfotopo aureolė – tai branduolį, tarpinius mazgus, technogeninį spiečių ir karkasą supančios žemės, miškų, vandens ūkio ir pažeistos (kaip sąvartynai, karjerai) naudmenos. Technomorfotopo aureolei yra būdinga naudmenų struktūros, tostant nuo branduolio palaipsnė kaita, dažnu atveju pereinant į natūralius gamtinius ar santykinai natūralius žemėveikslius. Dažniausias atvejis – branduolį–urbokompleksą gaubia žemės ūkio naudmenų aureolė, kuri vidutiniškai už 2,6 – 4 km pereina į mišką. Neretai ši aureolė būna neištisinė, sutrūkinėjusi.

² Taškai pateikiami žemėlapyje, kurio nuoroda: <https://vst-t.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=80388c28c00845d9a9792bb01cd936df>

3.2. Aplinkos būklė

3.2.1 Paviršinių vandens telkinių tarša ir kokybė

Vandens kokybė labiausiai priklauso nuo į vandens telkinius patenkančių teršalų savybių ir jų kiekių. Pagrindiniai vandens teršėjai Šilalės miesto teritorijoje tekančių upių yra žemės ūkis ir namų ūkiai. Taip pat dalinai, prie vandens (ypač stovinčio vandens telkinių) būklės pokyčių prisideda ir natūralūs eutrofikacijos procesai, kurie tampa aktyvesni intensyvėjant žmogaus ūkinei veiklai bei buitinei taršai miesto teritorijoje.

Pagrindinės paviršinio vandens kokybės problemos Šilalės mieste kyla dėl Šilalės miesto tvenkinio eutrofikacijos, upių vagų užaugimo, pernelyg didelio nuotekų į mažesnius upelius kiekio, taršos iš gyvenamųjų namų neprijungtų prie centralizuotos nuotekų surinkimo sistemos, mažo nuotėkio upėse vasarą (*Aplinkos būklė, 2014 m.*).

Pasikeitus upių monitoringo vykdymo sistemai nebeliko stacionarių stebėjimo stočių - jos tapo mobiliomis. Šilalės miesto teritorijos daromam poveikiui, 2008 – 2018 metų laikotarpyje (2020 – 2021 metais Lokystoje ir kitose Šilalės mieste tekančiose upės vandens kokybės matavimai nebuvo atliekami), aktualūs upių vandens būklės stebėjimai buvo atliekami vienoje valstybinio upių monitoringo stebėjimo stotyje, kurios padėtis skirtingais metais buvo skirtinguose fiksuotuose taškuose (3.2.1 lentelė). Per visą analizuojamą laikotarpį vandens būklė fiksuota Lokystos upėje: aukščiau Šilalės miesto ties Siauteliais ir žemiau Šilalės miesto ties Rubinavu.

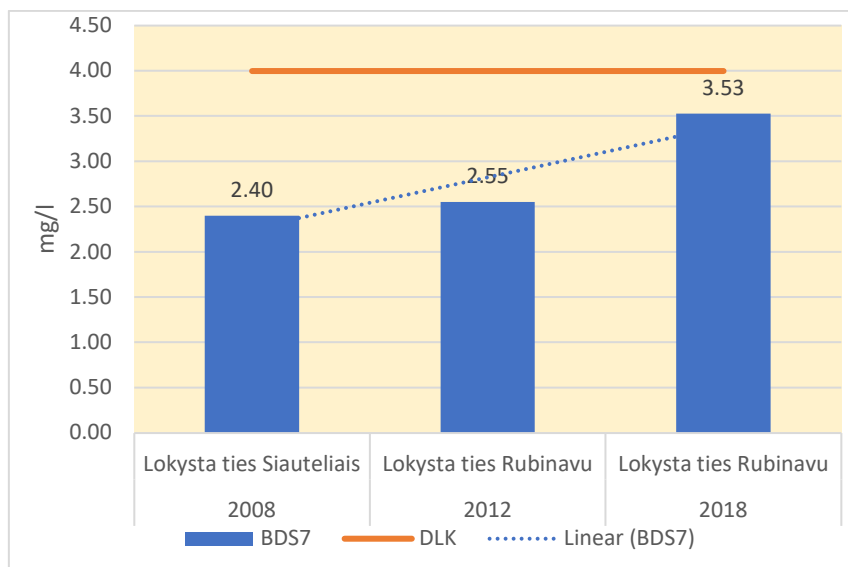
3.2.1 lentelė. Valstybinio upių monitoringo stebėjimo vietos aktualios Šilalės miesto teritorijos upių tinklui (Duomenų šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra, 2008 - 2018)

Metai	Upė	Matavimų vieta*	Savivaldybė
2008	Lokysta	Ties Siauteliais	Šilalės r. sav.
2012	Lokysta	Ties Rubinavu	Šilalės r. sav.
2018	Lokysta	Ties Rubinavu	Šilalės r. sav.

Esama stebėjimų situacija apsunkina Šilalės miesto teritorijoje esančių paviršinių vandens tėkmių vandens kokybės pokyčių objektyvų vertinimą esamo miesto teritorijos bendrojo plano sprendinių galiojimo laikotarpyje. Galimybės vertinti vandens kokybės kaitos tendencijas yra gana ribotos. Todėl kalbant apie Šilalės miesto daromą poveikį paviršinių vandens tėkmių vandens kokybei turime remtis retrospektyviniais tyrimų duomenimis ir daryti prielaidą, jog esminių vandens kokybės pokyčius galinčių sąlygoti aplinkos veiksmų pokyčius nevyko. Šią prielaidą grįstume tuo, kad per paskutinius 10 metų Šilalės miesto teritorijoje nevyko esminių urbanizacijos procesų intensyvumo pokyčių, kurie reikšmingai būtų galėję įtakoti vandens kokybę.

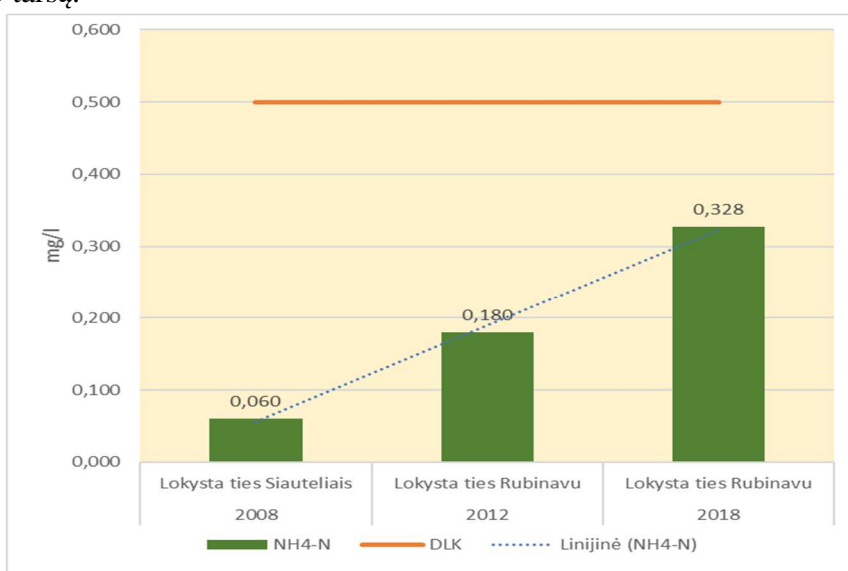
Išanalizavus 2008 – 2018 m. duomenis, Šilalės miesto teritoriją kertančios Lokystos vandens kokybės duomenis pagal biologinius parametrus (dugno makrozoobentosą) nustatyta, kad upės vandens kokybė tolygiai blogėjo nuo vidutinės link blogos.

2008 – 2018 m. duomenimis BDS7 rodiklis Lokystoje neviršijo didžiausios leistinos koncentracijos (3.2.1 pav.), nepaisant to jis buvo didžiausias Šilalės r. sav. teritorijoje. Šis rodiklis rodo neigiamą miesto įtaką vandens kokybei, kadangi parodo intensyvius eutrofikacijos procesus. Šis padidėjimas gali būti siejamas tiek su agrarinėmis teritorijomis, per kurias teka ši upė, tiek ir su Šilalės miesto poveikiu.

3.2.1 pav. Biocheminis deguonies suvartojimas Lokystos upėje 2008 – 2018 m.
(Duomenų šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra, 2008, 2012, 2018 m.)

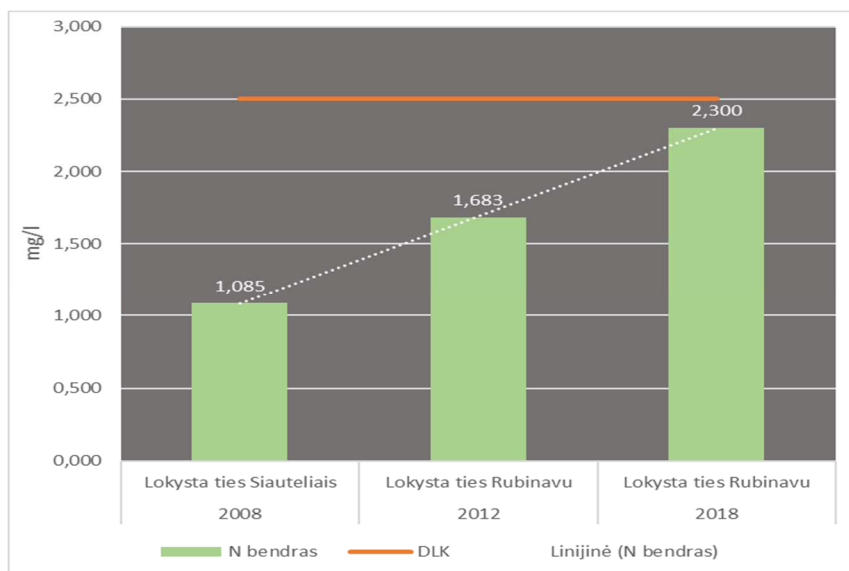
2008 – 2018 m. laikotarpiu Lokystos vandens kokybė tiek aukščiau, tiek ir žemiau Šilalės miesto, pagal amoniakinio azoto ($\text{NH}_4\text{-N}$) koncentraciją išliko gera ir labai gera. Ir nors bendra upių vandens būklė pagal šį rodiklį yra gera, tačiau bendra tendencija rodo, vidutinės amoniakinio azoto koncentracijos upės vandenyje didėjimą. Šilalės rajono savivaldybės kontekste ir vėl išsiskiria Lokysta ties Rubinavu (žemiau Šilalės), rodanti apie neigiamą miesto įtaką upės vandens kokybei. Nors šis rodiklis buvo labai aukštas, tačiau neviršijo DLK (3.2.1 pav.). Nepaisant to, jis rodo upės vandens kokybei daromą neigiamą poveikį tiek upės drenuojamų agrarinių teritorijų, kurios vyrauja jos apyslėnio žemėveikslų struktūroje, tiek ir galimą Šilalės miesto taršą.

3.2.2 pav. Amoniakinio azoto koncentracijos Lokystos upėje 2008 – 2018 m.
(Duomenų šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra, 2008, 2012, 2018 m.)

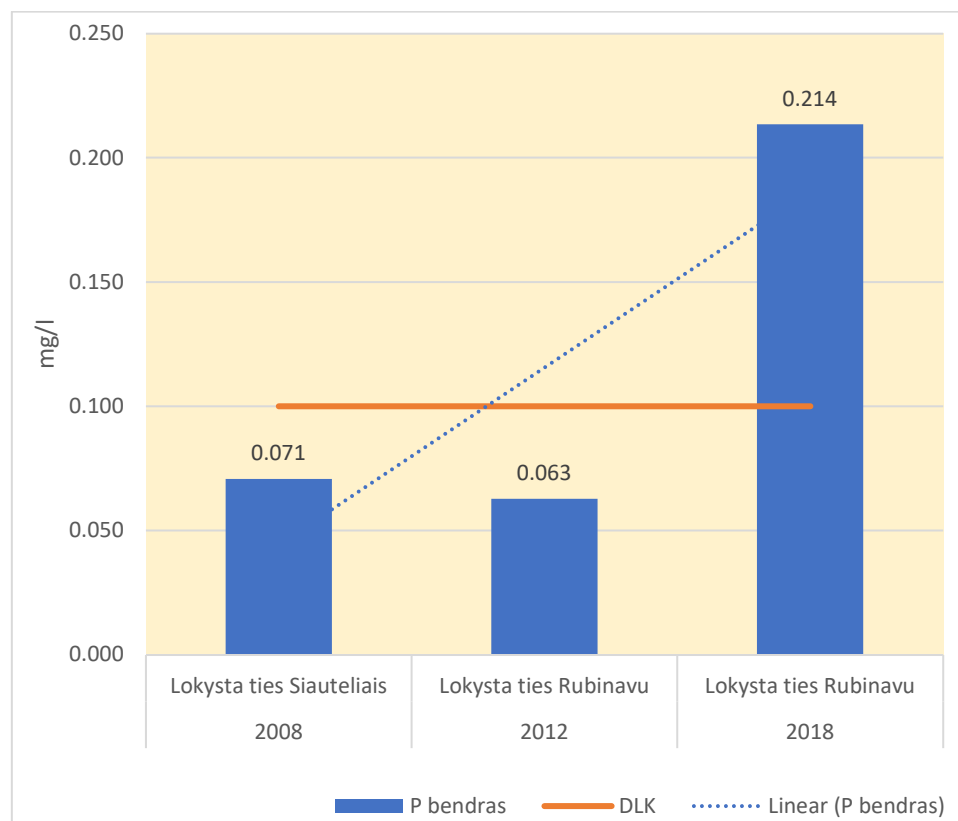
Ta pati azoto junginių paviršiniuose vandens telkiniuose didėjimo problema yra fiksuojama ir analizuojant bendrojo azoto (N) koncentracijų pokyčius. Per 2008 – 2018 m. laikotarpį Lokystos upėje

azoto kiekis nuosekliai didėjo ir nors esamos reikšmės (3.2.3 pav.) neviršija DLK ir vandens būklė pagal šį rodiklį yra gera, tačiau iš duomenų matoma tendencija verčia susirūpinti. Šilalės miestas daro neigiamą poveikį vandens kokybei ir tai, jog Lokystos vandens išotinimą bendruoju azotu lemia ne tik tarša iš intensyvios žemdirbystės teritorijų, tačiau ir gyvenviečių sąlygojama buitine tarša.

3.2.3 pav. Bendrojo azoto koncentracijos Lokystos upėje 2008 – 2018 m.
(Duomenų šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra, 2008, 2012, 2018 m.)

Bendrojo fosforo (P) kiekiai Šilalės r. sav. teritorijos upėse 2008 – 2018 metais vidutiniškai svyravo nuo 0,040 iki 0,071 mg P/l ir dauguma atvejų neviršijo paviršinio vandens telkiniams nustatytos normos, todėl šių upių vandens būklė pagal bendrojo P rodiklį yra gera ir labai gera. Išskirtinai didele reikšme išsiskyrė tik Lokystos upė ties Rubinavu (Žemiau Šilalės) (3.2.4 pav.). 2018 m. šis rodiklis dvigubai viršijo leistinas normas, todėl vandens būklė Lokystoje žemiau Šilalės miesto pagal šį rodiklį yra laikoma bloga. Toks stiprus bendrojo P koncentracijos išaugimas yra susijęs su Šilalės miesto sąlygoja Lokystos upės buitine tarša.

3.2.4 pav. Bendrojo fosforo koncentracijos Lokystos upėje 2008 – 2018 m. (Aplinkos apsaugos agentūra, 2008, 2012, 2018 m.)

Apibendrinant, per bendrojo plano sprendinių galiojimo laikotarpį Šilalės miesto teritorijos vandens tėkmių būklė, dėl miesto poveikio ir buitinės taršos prastėjo. 2008 – 2020 metų laikotarpyje BDS7, N-bendras ir NH₄-N neviršijo DLK, tačiau nuosekliai didėjo. Tačiau P- bendrojo reikšmės 2018 metų duomenimis viršijo DLK. Todėl pagrindinės Šilalės miesto upės – Lokystos vandens būklė yra laikoma prasta. Šilalės miesto tvenkinio vandens kokybė per analizuojamą laikotarpį nebuvo tirta.

3.2.2 Požeminio vandens tarša ir kokybė

Šilalės mieste geriamo vandens kokybė, pagal 2016 – 2020 metų Geriamojo vandens tiekėjų vykdomos geriamojo vandens programinės priežiūros metines statistines ataskaitas, atitiko geriamam vandeniui keliamus reikalavimus pagal visus mikrobiologinius, cheminius, pesticidų ir indikatorinius rodiklius. Tik 2016 m. buvo fiksuotas mangano (Mn) koncentracijos padidėjimas, kuris kitais metais nebeprisikartojė.

3.2.2 lentelė. Šilalės miesto nuotėkų tvarkymo rodikliai 2018 – 2020 m. (UAB „Šilalės vandenys“, 2018 - 2020 m.)

Išvalyta nuotekų	2018 m.	2019 m.	2020 m.
Išvalyta nuotekų, m ³	317235	355255	436938
Vidutinis paros debitas, m ³	869 m ³	973	1197
Sulaikytas sąnašų kiekis, t	0,834 t	1,75	0,98
Susidarė nusausinto dumblo, t	98,86 t	87,33	92

Atitekančių/išvalytų buitinių nuotekų teršalų vidutinė koncentracija	2018 m.	2019 m.	2020 m.
BDS7, mg/l	829,5/7,4	618,5/8,3	683,4/9,5
B azotas, mg/l	76,5/13,6	98,8/15,4	84,6/19,8
B fosforas, mg/l	14,3/1,3	15,5/1,2	15,49/1,7
SM, mg/l	498,3/12,5	327,8/54,1	397,2/12,3

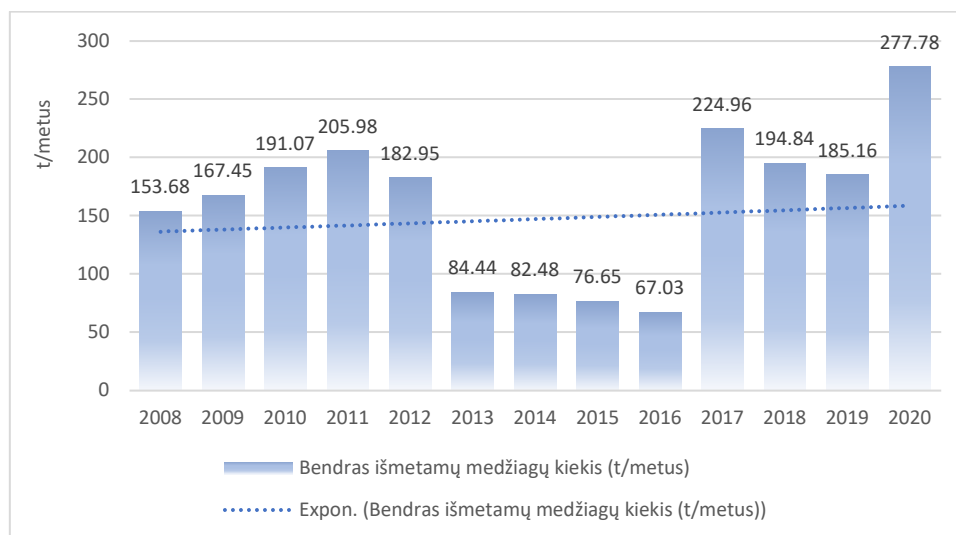
Išvalytų nuotekų kiekis per 2018 – 2020 metų laikotarpį didėjo, tačiau išvalymo rodikliai, nors ir nežymiai prastėjo (3.2.2 lentelė). Taršos bendruoju fosforu rodiklis rodo paviršinių vandens telkinių, o tuo pačiu ir gruntinių vandenų buitinę taršą. Bendrojo azoto bei BDS7 rodikliai rodo, jog miesto vandens kokybei įtakos turi gretimų agrarinių teritorijų intensyvus naudojimas jas tręšiant mineralinėmis trąšomis, taip pat liudija apie perteklinių biogenų prietaką iš žemės ūkio teritorijų.

3.2.2 Oro tarša ir kokybė

Šilalės miesto ir planuojamai teritorijai nėra vykdomas specialus atskiras oro kokybės monitoringas. Taip yra todėl, kad Šilalės mieste nėra nacionalinės svarbos stacionarių taršos šaltinių. Visi kiti deklaruojami taršos šaltiniai yra įtraukiami į Šilalės rajono oro kokybės apskaitą. Todėl Šilalės miesto oro kokybę iš esmės atspindi ir vidutiniai savivaldybės rodikliai.

Teršalų išmetimo į aplinkos orą apskaitą Šilalės r. sav. teritorijoje vykdo ir duomenis aplinkos apsaugos agentūrai teikė 5 ūkio subjektai veiklą vykdo Šilalės rajono savivaldybės teritorijoje. 2008 – 2013 metų laikotarpyje stacionarių taršos subjektų skaičius nėra žinomas. 2014 – 2016 metų laikotarpyje duomenis apie stacionarių šaltinių išmetamų teršalų kiekį teikė tik 3 įmonės. Tuo tarpu daugiausia – 6 įmonės savo taršą deklaravo 2017 metais. Šių įmonių teršalų išmetimai į atmosferą siekė apie 278 t/metus (3.2.3 lentelė).

Teršalų emisija į atmosferą Šilalės rajono savivaldybės teritorijoje 2008 – 2020 metų laikotarpiu kito netolygiai. Šiuos pokyčius būtų galima aiškinti tiek taršą deklaravusių įmonių skaičiumi, tiek jų ekonominio aktyvumo didėjimu (3.2.5 pav.). 2013 – 2016 m. laikotarpis labai išsiskiria savo taršos emisijos sumažėjimu ir tai yra susiję su emisijas deklaravusių įmonių skaičiumi. Šiame laikotarpyje taršą deklaravo tik trys įmonės. Nepaisant to duomenų analizė rodo laipsnišką taršos iš stacionarių taršos šaltinių Šilalės r. sav. teritorijoje lygio augimą. Taršos mastu stipriai išsiskiria 2020 metai. Lyginant su analizuojamo laikotarpiu pradžia, 2020 metais taršos lygis padidėjo daugiau kaip 80%. Šie pokyčiai turėtų būti siejami su nacionaliniais ir tarptautiniais ekonominiais ciklais ir su tuo susijusiais ekonominio aktyvumo ir veiklų intensyvumo svyravimais.

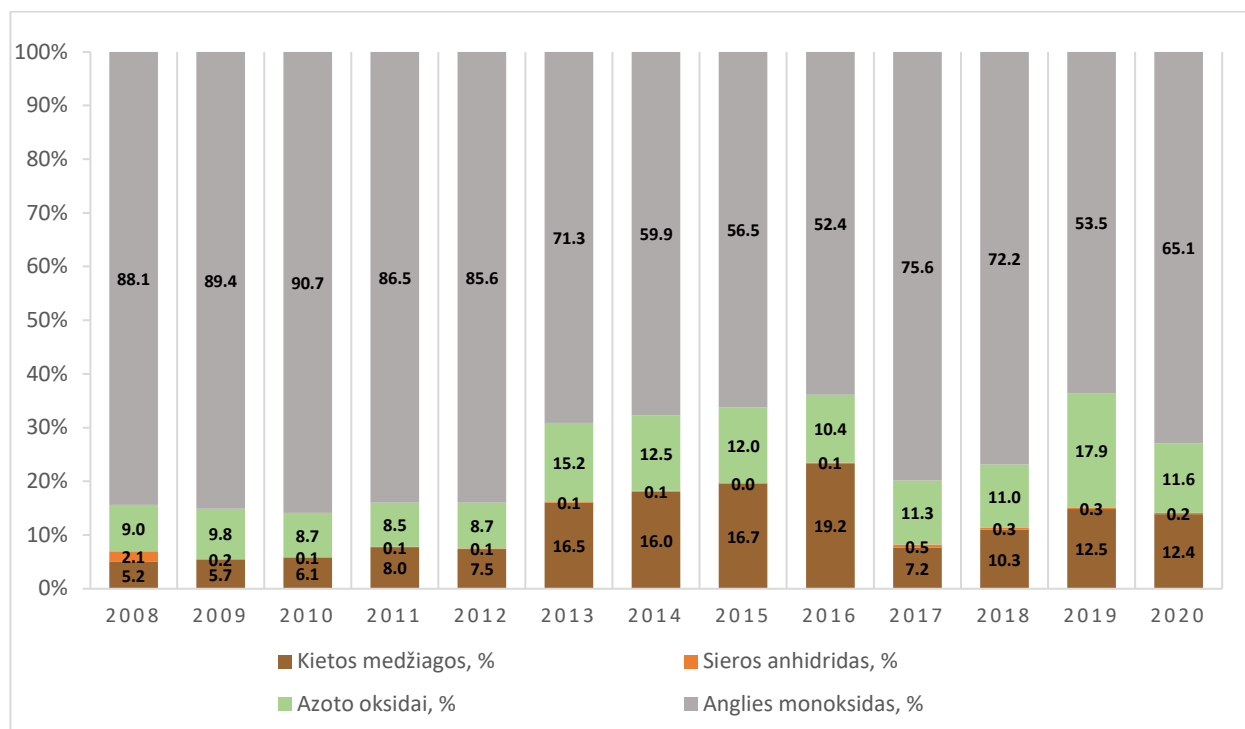

3.2.5 pav. Teršalų emisija į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių Šilalės rajono savivaldybės teritorijoje 2008 – 2020 m. (Duomenų šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra, 2008 – 2020 m.)

3.2.3 lentelė. Į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių išmestos (nepatekusios į valymo įrenginius) medžiagos Šilalės rajono savivaldybės teritorijoje 2008-2020 m. (Duomenų šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra, 2008-2020 m.)

Metai	Bendras išmetamų medžiagų Kiekis (t/metų)	Viso kietų medžiagų (t/metų)	Sieros anhidridas (t/metų)	Azoto oksidai (t/metų)	Anglies monoksidas (t/metų)
2008	153,68	8,0	3,2	13,8	135,4
2009	167,45	9,5	0,3	16,4	149,8
2010	191,07	11,7	0,2	16,5	173,3
2011	205,98	16,4	0,1	17,4	178,3
2012	182,95	13,8	0,2	15,9	156,5
2013	84,44	13,9	0,1	12,8	60,2
2014	82,48	13,2	0,1	10,3	49,4
2015	76,65	12,8	0,0	9,2	43,3
2016	67,03	12,9	0,1	7,0	35,1
2017	224,96	16,3	1,2	25,4	170,0
2018	194,84	20,2	0,6	21,5	140,6
2019	185,16	23,1	0,5	33,1	99,0
2020	277,78	34,4	0,6	32,1	180,7

Ta pati tendencija būdinga ir kietų dalelių emisijai: per 2008 – 2020 metų laikotarpį emisija išaugo nuo 8,0 iki 34,4 t/metų, taip pat augimo tendencija yra būdinga ir azoto oksido emisijai – nuo 13,8 iki 32,1 t/metų. Tuo tarpu anglies monoksido kiekio kaitos tendencija yra neigiama. Nors atskirais metais reikšmės labai varijuoja ir 2020 metais siekia net 180,7 t/metų, tačiau procentaliai bendroje teršalų emisijos struktūroje per analizuojamą laikotarpį mažėja nuo 88% 2008m. iki 65% 2020m. (3.2.6 pav.).

3.2.6 pav. Išmetamų taršiųjų medžiagų struktūra Šilalės rajono savivaldybės teritorijoje 2008 – 2020 m. (Duomenų šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra, 2008 – 2020 m.)

Nors bendroje taršos emisijoje anglies monoksido kiekis mažėja, tačiau kietųjų dalelių emisija nuo 8,0 t/metus (2008) išauga iki 34,4 t/metus (2020) ir atitinkamai nuo 5,2% iki 12,4%.

Sieros anhidrido emisija, neskaitant anomalijų 2008 ir 2017 metų yra mažai kaiti ir bendroje struktūroje svyruoja 0,1 – 0,3% ribose (3.6.6 pav.). Šių sieros junginių koncentracija per pastaruosius du dešimtmečius nuolat mažėjo daugelyje Europos regionų, pakeitus energijai gaminti naudojamo kuro rūšį. Pastarųjų metų stebėjimų duomenys rodo, kad ir kitose Lietuvos savivaldybėse sieros anhidrido koncentracija taip pat buvo nedidelė ir kasmet mažėjo, o taip pat neviršijo ekosistemų apsaugai nustatytos metinės ribinės vertės.

Apibendrinant Šilalės rajono savivaldybės teritorijos oro kokybės rodiklius bendrojo plano sprendinių galiojimo laikotarpiu, galima teigti, kad remiantis AAA prie AM pateikiamais oro monitoringo duomenimis, oro kokybė savivaldybės teritorijoje prastėjo išskyrus 2013 – 2016 metus.

3.2.3 Atliekų surinkimas

Šilalės miesto ir planuojamai teritorijai nėra vykdoma speciali atskira surenkamų ir perdirbamų atliekų apskaita, kuri būtų teikiama į viešus statistinių duomenų rinkinius. Todėl Šilalės miesto, kaip didžiausios Šilalės r. sav. teritorijos gyvenvietės situaciją iš dalies atspindi vidutiniai savivaldybės rodikliai.

Šilalės rajono savivaldybėje 2012 – 2019 m. buvo surinkta nuo 8202,91 iki 10021,38 t/metus komunalinių atliekų. 3.2.4 lentelėje yra pateikiamas visų Šilalės rajono savivaldybės teritorijoje surinktų atliekų sąrašas bei kiekis (%/metus).

Iš 3.1\2.4 lentelėje pateiktų duomenų matyti, kad skirtingais metais atliekų struktūroje vyrauja skirtingo pobūdžio surenkamos atliekos. Didžiausią atliekų dalį sudarė mišrios komunalinės (47,28 –

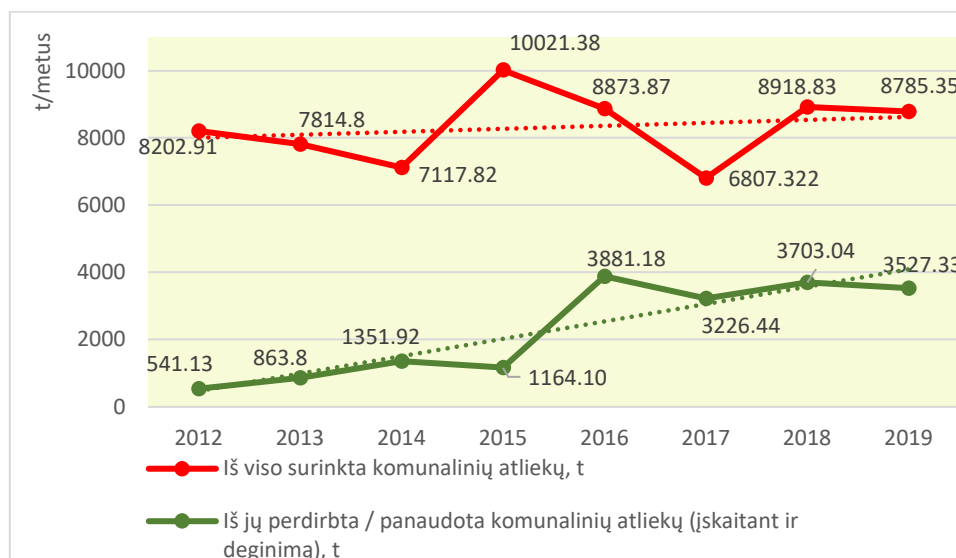
36,17%) bei stiklas ir plastikas, įskaitant pakuotes (atitinkamai 8,67% ir 8,17%) atliekos. Inertinės atliekos (keramika, betonas, akmenys ir pan.) sudarė net 14,75% atliekų ir tai yra dvigubai daugiau nei 2016 metais.

Bendroje atliekų struktūroje su kiekvienais metais mišrių komunalinių atliekų kiekis nuosekliai mažėja rūšiuotų atliekų sąskaita.

3.2.4 lentelė. Šilalės rajono savivaldybės teritorijoje susidariusių atliekų sąrašas bei kiekis %/metus 2016 – 2020 m. laikotarpiu (Duomenų šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra, 2016 - 2020)*

Atliekų pavadinimas	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.
Popieriaus ir kartono, įskaitant pakuotes, atliekos	5,53	4,42	4,5	4,58	2,84
Žaliosios atliekos	3,63	5,25	5,42	5	6,92
Medienos, įskaitant pakuotes, atliekos	0,5	0,17	0,25	0,42	0,59
Biologiškai skaidžios maisto ir virtuvės atliekos	5,23	8,42	8,42	11	10,33
Tekstilės atliekos	7,6	8,33	8,17	7,42	10,17
Kitos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos	24,8	5,67	5,08	5,33	5,33
Visos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos	47,28	32,25	31,83	33,75	36,17
Plastikų, įskaitant pakuotes, atliekos	8,94	9,92	10,08	9,58	8,17
PET pakuočių atliekos	0,66	0,33	0,42	0,67	1,08
Kombinuotų pakuočių atliekos	0,33	0,17	0,17	0,42	0,75
Metallų, įskaitant pakuotes, atliekos	0,74	0,25	0,17	0,25	0,67
Stiklo, įskaitant pakuotes, atliekos	7,46	8,92	8,75	8,84	8,67
Inertinės atliekos (keramika, betonas, akmenys ir pan.)	7,92	15,67	16,17	14	14,75
Kitos atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios nepavojingos atliekos	7,06	12,83	13	13,58	11,33
Atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios, į MBA, MA įrenginį priimtos elektros ir elektroninės įrangos atliekos	0,25	0,50	0,42	0,42	1,17
Atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios, į MBA, MA įrenginį priimtos baterijų ir akumuliatorių atliekos	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08
Kitos atsitiktinai į regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną patekusios, į MBA, MA įrenginį priimtos pavojingosios atliekos	1,08	0,42	0,33	0,33	0,75
Kitos komunalinės atliekos (pavyzdžiui, higienos atliekos, avalynė, guma)	18,2	18,67	18,58	18,08	16,42

*Mišrių komunalinių atliekų sudėtis oficialiojoje statistikoje (AAA) pateikiama nuo 2016 m.

3.2.7 pav. Susidariusių ir perdirbtų komunalinių atliekų kiekiai Šilalės rajono savivaldybės teritorijoje per 2012- 2019 m. (Duomenų šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra, 2012 - 2019)

Per paskutinius aštuonerius metus (3.2.7 pav.) bendras susidariusių komunalinių atliekų kiekis Šilalės rajono savivaldybės teritorijoje nagrinėjamu laikotarpiu yra labai kaitus ir formuoja bendrą surenkamų atliekų kiekio didėjimo tendenciją maždaug vidutiniškai po 1% per metus. Nepaisant to stipriai auga perdirbamų komunalinių atliekų dalis bendroje atliekų struktūroje. Per 2012 – 2019 metų laikotarpį perdirbamų komunalinių atliekų kiekis išaugo 6,5 karto nuo 6,6% iki 40,1%.

Tauragės regione antrinių žaliavų surinkimo sistemos apkrova itin didelė – antrinių žaliavų kontenerių aikštelės užpildomos 1,5 normos. Regione perdirbama apie 40% atliekų. Itin didelė apkrovą ir Šilalės rajono savivaldybės teritorijoje, nors perdirbama tik 40,1% visų surenkamų komunalinių atliekų. Vienam gyventojui čia tenka 0,5 – 0,75 m³ atliekų (Lietuvos vidurkis 2016m duomenimis – 0,99m³).

3.2.4 Dirvožemio tarša

Lietuvos Geologijos tarnybos duomenimis I-os alternatyvos teritorijoje yra 20, o II-os alternatyvos planuojamoje teritorijoje yra 29 potencialių geologinės aplinkos taršos židinių (TŽ)³. Įvertinant pavojingumo laipsnį gruntui, paviršiniam bei požeminiam vandeniui jie yra priskiriami: *vidutinio* (I alternatyva - 6; II alternatyva - 10), *didelio* (I alternatyva – 11; II alternatyva - 15) ir *ypatingai didelio* (I alternatyva – 3; II alternatyva - 4) pavojingumo objektų kategorijoms (3.2.8 pav.).

TŽ kelia grėsmę geologinės aplinkos, dirvožemio kokybei. Neigiamos žmogaus ūkinės veiklos įtakos geologinės aplinkos kokybei ir tikimybę galima vertinti pagal TŽ techninę būklę, padėtį geologinėje aplinkoje, teršiančių medžiagų savybes ir kitus požymius. Daugiausiai TŽ planuojamoje teritorijoje abiejų alternatyvų atveju (I ir II) telkiasi pramonės ir paslaugų zonose.

Potencialiai pavojingi geologinei aplinkai yra tie ūkinės veiklos objektai, kuriuose sukauptas didelis kiekis pavojingu medžiagų, o teritorijoje slūgsančio gruntinio vandens gamtinė sauga yra silpna. Potencialų pavojų užteršti geologinę aplinką kelia ilgalaikė bei netvarkinga objektų eksploatacija ir/ar techninių aplinkosauginių priemonių netaikymas (rezervuarų izoliacinių dangų nebuvimas, teršiančių medžiagų patekimas ant žemės paviršiaus technologinio proceso metu ir kt.).

³ Potencialus taršos židinys - žmogaus ūkinės veiklos objektas, iš kurio teršiančios medžiagos gali patekti į aplinką

3.2.8 pav. Ištrauka iš potencialių taršos židinių ir ekogeologinių tyrimų žemėlapis (šaltinis: GEOLIS).

3.2.5. Triukšmas

Triukšmas – tai viena iš fizinės taršos formų, kuri, kaip ir kiti taršos veiksniai, veikia gyvenamąją aplinką ir gali būti kenksminga žmonių sveikatai.

Triukšmo šaltiniai pagal triukšmo rūšį, pasireiškimą erdvėje ir laike, sukėlėjus ir kovos su triukšmu galimybes bei apsisaugojimą nuo triukšmo grupuojami į: *pramonės ir verslo (darbinį), transporto, statybų, kaimynystės ir laisvalaikio triukšmą*. Pagrindinis triukšmo šaltinis Šilalės mieste yra transportas. Miestą kerta krašto keliai Nr.165 ir Nr.162 bei rajoninis kelias Nr.4111, kuriais važiuojantis tranzitinis transportas daro įtaką akustinei taršai. Pažymėtina, kad įrengti miesto pietinis ir rytinis aplinkkeliai akumuliuoja ženklus tranzitinio transporto srautus ir prisideda prie triukšmo mažinimo problemos.

Bendra tendencija, turinti įtakos automobilių keliamo triukšmo aplinkoje didėjimui – automobilių gausėjimas, jų ridos didėjimas ir triukšmo plitimas laiko atžvilgiu. Dėl šių priežasčių ilgėja transporto

triukšmo sukeltų dirginimų trukmė. Įrengti miesto pietinis ir rytinis aplinkkeliai akumuliuoja ženklus tranzitinio transporto srautus ir prisideda prie triukšmo mažinimo problemos.

Šilalės miesto gamybinė zona yra abipus Rytinio kelio gatvės, atokiai nuo gyvenamųjų teritorijų, todėl *pramoninio* triukšmo problema nėra tokia aktuali, juo labiau, kad pramoninė teritorija tarp Struikų ir Rytinio kelio gatvių planuojama konvertuoti į paslaugų funkcinę zoną.

Triukšmo monitoringas (valstybinis ir savivaldybės) Šilalės rajone bei Šilalės mieste nevykdomas, todėl duomenų apie viršijamus leistinus triukšmo lygius nėra. Būtų tikslinga vykdyti Šilalės miesto triukšmo monitoringą tikslu gauti sistemingus duomenis apie triukšmo lygio kaitą, įvertinti kaitos tendenciją ir teikti siūlymus dėl triukšmo lygio sumažinimo. Ypač aktualu yra įvertinti triukšmo lygį gyventojams jautrioje vietose: vaikų ugdymo ir sveikatos priežiūros įstaigų teritorijose, tyliosiose viešosiose ir gamtos zonose, nustatyti labiausiai problemines vietas.

3.7 Aplinkos būklės pokyčiai, jeigu planas nebus įgyvendintas

Šilalės miesto teritorijos bendrasis planas bus įgyvendinamas ne tiesiogiai, o per žemesnio lygmens planus – miesto dalių detaliuosius ar specialiuosius planus stambesniame mastelyje bei konkrečių objektų techninius projektus. Neįgyvendinti miesto teritorijos bendrojo plano reiškia, kad visi žemesnio lygmens planai neturės bendro konteksto ir bus tikimybė žymių klaidų ir žymaus neigiamo poveikio aplinkai.

Dabar rengiamas Šilalės miesto bendrojo plano keitimas, įvertindamas blogėjančius miesto demografinius rodiklius bei šių rodiklių neigiamas prognozes orientuojasi ne į kiekybinį, bet į kokybinį miesto teritorijų vystymą, išlaikant susiformavusią miesto urbanistinę struktūrą bei didinant teritorijų panaudojimo efektyvumą. Siekiama išvengti išsklaidyto, dispersinio užstatymo driekos aplinkinėse teritorijose. Tai reiškia, kad sudaromos sąlygos išvengti procesų, kurie savo poveikiu gali stipriai įtakoti kraštovaizdžio erdvinės struktūros ir estetinio potencialo pokyčius t.y. devastuoti, sumenkinti kraštovaizdžio erdvinės struktūros stabilumą užtikrinančių teritorijų vertę.

Šilalės miesto bendrojo plano keitimo bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje nustatytame funkciname – erdviname plane užtikrinamas vertingiausio kraštovaizdžio zonų, tame tarpe gamtinio karkaso teritorijų pilnavertiškumo ir įvairovės išsaugojimas. Miesto dalys, kuriose numatomi aktyvūs funkcinės ir erdvinės struktūros pokyčiai (antropogenizacija) yra daugiau ar mažiau intensyviai urbanizuotos ar technogenizuotos teritorijos.

Numatomos kaitos tendencijos iš esmės pačios fiziomorfologinės kraštovaizdžio struktūros nekeičia, tačiau sąlygoja funkcinės pusiausvyros užtikrinimą, plėtros tvarumą ir veiksmus, kurie gali reikšmingai įtakoti kraštovaizdžio erdvinės struktūros ir estetinio potencialo teigiamus pokyčius.

Neįgyvendinant Šilalės miesto teritorijos bendrojo plano keitimo bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje numatomų teritorijos vystymo sprendinių, bus sudėtinga reikiamai reguliuoti urbanizacijos procesus, nevyks kryptingas transporto sistemos plėtojimas, panašios tendencijos tikėtinos ir kituose inžinerinės infrastruktūros sektoriuose. Esamos būklės įvertinimo stadijoje nustatyta, kad Šilalės miesto teritorijoje nėra nustatyti įgyvendinimo prioritetai (prioritetinės plėtros teritorijos) ir inžinerinė infrastruktūra yra plėtojama visoje suplanuotoje teritorijoje. Toks teritorijos plotas yra neproporcingas

Šilalės miesto ir priemiestinių teritorijų plėtros tempams ir viršija realius savivaldybės pajėgumus užtikrinti infrastuktūros plėtros išvystymą, nustatytą galiojančiame Šilalės miesto bendrajame plane. Dėl mažo užstatymo tankio ir lėto jo formavimosi brangėja komunikacijų tiesimo darbai, o dėl mažo tinklų apkrovimo didėja ir technologinės problemos. Neišvengiami ilgalaikiai finansiniai ir teisiniai žemės įsigijimo komunikaciniams koridoriams, organizaciniai ir kitokie sunkumai. Žemėnaudos kaitos procesai gali daryti žalą gamtiniam ir kultūriniam kraštovaizdžiui bei jo vertybėms. Privataus intereso skatinamas, kraštovaizdžio apsaugos požiūriu vertingų gamtinio karkaso teritorijų urbanizavimas, netaikant bendrojo plano sprendinių, turės neigiamos įtakos gamtinio karkaso teritorijų būklei, gamtinių rekreacinių išteklių kiekiui ir kokybei. Svarbu, kad natūralaus ar santykinai natūralaus kraštovaizdžio ploto mažėjimas miesto teritorijoje negali užtikrinti gamtinio kraštovaizdžio stabilumo.

4. TERITORIJOS, KURIOS GALI BŪTI REIKŠMINGAI PAVEIKTOS

Gamtinė aplinka yra atsvara urbanizuotai technogeninei aplinkai. Darnaus vystymosi principai reikalauja reguliuoti urbanizacijos procesą, nedarant žalos aplinkai. Nevaldoma urbanizacija gali turėti neigiamos įtakos ir negrįžtamų pasekmių gamtinei bei kultūrinei aplinkai. Šilalės miesto teritorijos bendrojo plano keitimo bendraisiais sprendiniais miesto teritoriją siekiama vystyti sudarant optimalias sąlygas urbanizacijos, ūkinės veiklos, rekreacijos vystymui bei gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio apsaugos užtikrinimui.

Remiantis atliktu esamos būklės vertinimu nustatyta, kad teritorijas, kurios gali būti reikšmingai paveiktos įgyvendinus ar neįgyvendinus Šilalės miesto bendrojo plano keitimo koncepcijos sprendinius, atstovauja *kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės bei nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugai svarbios teritorijos ir objektai*.

4.1. Kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimui svarbios teritorijos

4.1.1. Saugomos gamtinės teritorijos ir biologinės įvairovės apsauga

Remiantis valstybės saugomų teritorijų kadastro duomenimis, Šilalės miesto ir priemiestinėje (I ir II ALTERNATYVŲ teritorijose) teritorijoje nėra įsteigta saugomų teritorijų sistemai bei NATURA 2000 teritorijų tinklui priklausančių saugomų teritorijų. Taip pat planuojama teritorija, su saugomomis teritorijomis neturi bendrų ribų. Artimiausia saugoma teritorija (Pagramančio regioninis parkas ir jo sudėtyje esantis Akmenos kraštovaizdžio draustinis) nuo Šilalės miesto pietryčių kryptimi yra nutolęs apie 2,5 km. Tik pietinis priemiesčio teritorijos pakraštys ties keliu (Nr. 164) ribojasi su Pagramančio regioniniu parku. Šiai teritorijai taip pat yra suteiktas buveinių apsaugai svarbių teritorijų (BAST) statusas.

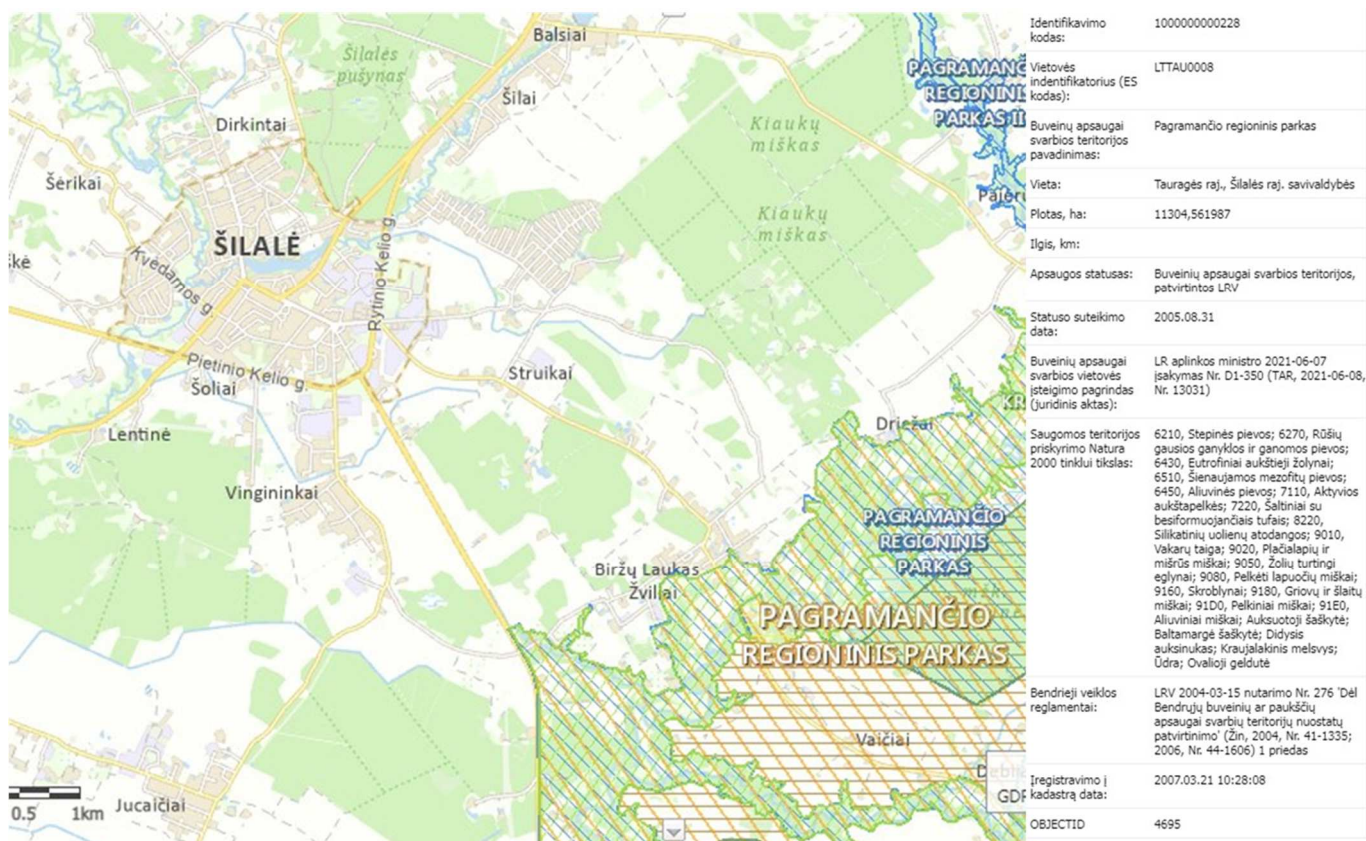
Dėl didelio atstumo nuo planuojamos teritorijos I-oje bendrųjų sprendinių alternatyvoje poveikis *saugomoms teritorijoms* nenumatomas. Artimiausios saugomos teritorijos – *Pagramančio regioninio parko ir jo sudėtyje esančios BAST teritorijos Pagramančio regioninis parkas* lokalizacija matoma 4.1.1 pav. Reikia pažymėti, kad arčiausiai planuojamos teritorijos esančios funkcinio prioriteto zonos II alternatyvos atveju – *Miško ir miškingų teritorijų bei gyvenamoji* nėra susijusios su galimu netiesioginiu poveikiu biologinei įvairovei, natūralioms buveinėms bei kitoms gamtos vertybėms gretimoje saugomoje teritorijoje bei nesudarys prielaidų sumenkinti ar kitaip pažeisti jos vertę.

4.1.2. „Natura 2000“ teritorijos

Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais patvirtintus Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų arba jų dalių, kuriose yra buveinių ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų sąrašus, į planuojamas Šilalės miesto teritorijos ribas nepatenka. Artimiausia „Natura 2000“ teritorija (*Pagramančio regioninis parkas*) plyti *Pagramančio regioninio parko* teritorijoje ir tik pietinis Šilalės priemiesčio teritorijos pakraštys ties keliu Nr. 164 ribojasi su BAST teritorija. (4.1.1 pav., 4.1.1 lentelė).

4.1.1 lentelė. „Natura 2000“ teritorijos planuojamos teritorijos gretimybėse

Eil. Nr.	Teritorijos pavadinimas, plotas (ha)	Teritorijos grupė / ES kodas	Aptinkama europinės svarbos saugomų rūšių paukščių / Aptinkamos Europos Bendrijos svarbos natūralios buveinės, augalų ir gyvūnų rūšys	Padėtis planuojamos teritorijos atžvilgiu	Galimas poveikis
1.	Pagramančio regioninis parkas, 11304,56 ha	BAST / LTTAU0008	6210, Stepinės pievos; 6270, Rūšių gausios ganyklos ir ganomos pievos; 6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai; 6510, Šienaujamos mezofitų pievos; 6450, Aliuvinės pievos; 7110, Aktyvios aukštapelkės; 7220, Šaltiniai su besiformuojančiais tufais; 8220, Silikatinių uolienų atodangos; 9010, Vakarų taiga; 9020, Plačialapių ir mišrūs miškai; 9050, Žolių turtingi eglynai; 9080, Pelkėti lapuočių miškai; 9160, Skroblynai; 9180, Griovų ir šlaitų miškai; 91D0, Pelkiniai miškai; 91E0, Aliuviniai miškai; Auksuotoji šaškytė; Baltamargė šaškytė; Didysis auksinukas; Kraujalakinis melsvys; Ūdra; Ovalioji geldutė	I-oje alternatyvoje – apie 1,9 km pietų kryptimi; II-oje alternatyvoje - Pietinis Šilalės priemiesčio teritorijos pakraštys ribojasi su šia teritorija	Nenumatomas, I-oje alternatyvoje priemiesčio plėtros teritorija yra nutolusi apie 1,9 km nuo BAST; II-oje alternatyvoje arčiausiai esančios Šilalės miesto funkcinio prioriteto zonos II alternatyvos atveju – Miško ir miškingų teritorijų bei gyvenamoji zonos nėra susijusios su galimu netiesioginiu poveikiu biologinei įvairovei, natūralioms buveinėms bei kitoms gamtos vertybėms gretimose saugomoje teritorijoje bei nesudarys prielaidų sumenkinti ar kitaip pažeisti jos vertę.

4.1.1 pav. Buveinių apsaugai svarbi teritorija (BAST) – Pagramančio regioninis parkas (šaltinis: LR saugomų teritorijų valstybės kadastras)

Bendrųjų sprendinių formavimo stadijos sprendiniai abiejų alternatyvų atveju dėl savo pobūdžio ir masto nesudarys prielaidų sumažinti ar kitaip pažeisti buveinių apsaugai svarbios teritorijos vertę.

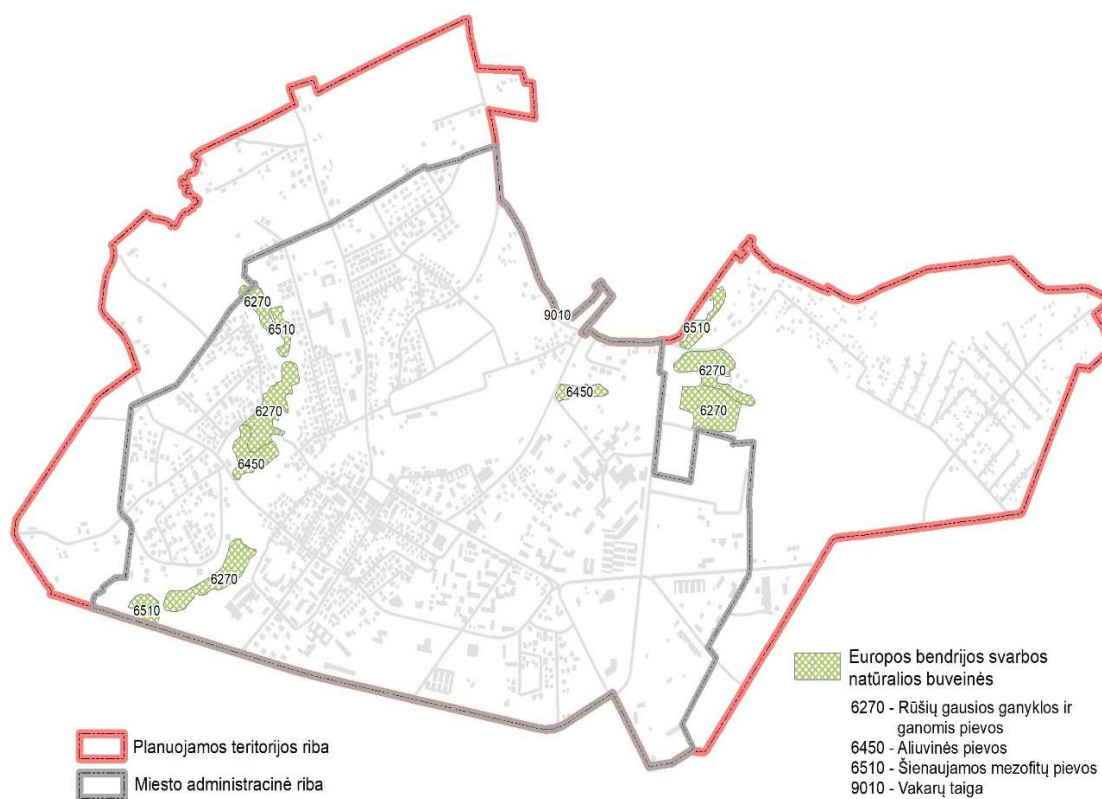
4.1.3. Kitos biologinės įvairovės išsaugojimui svarbios teritorijos

Šilalės miesto bei apylinkių padėtis geomorfologiniu atžvilgiu (paskirų kalvagūbrių ir negilių upių (Lokystos, Aščio) skaidomoje moreninėje lygumoje) bei hidrografinės sąlygos sudaro prielaidas čia formuotis augalų bendrųjų įvairovei. Miško medynai, pievos, paviršinio vandens plotai, užpelkėjusios daubos yra tie plotai kuriuose vyrauja natūrali ir pusiau natūrali augmenija. Šiuose plotuose koncentruojasi daugiausiai biologinės įvairovės išsaugojimui svarbių teritorijų. Šias teritorijas yra ypatingai svarbu apsaugoti nuo galimų neigiamų urbanistinės plėtros pasekmių, siekiant sumažinti antropogeninį poveikį natūralioms buveinėms. Kaip svarbios biologinės įvairovės išsaugojimui, planuojamoje teritorijoje išskirtos: *Europos bendrijos svarbos natūralios buveinės, saugomų rūšių augavietės ir radavietės, miškai, pelkės, natūralios pievos ir ganyklos.*

Europos bendrijos svarbos natūralios buveinės

Europos bendrijos svarbos natūralių buveinių inventorizacijos žemėlapiu (AM-EBSNB-1245 2022-01-28) duomenimis I-os alternatyvos teritorijoje yra inventorizuotos 11 (iš jų 10 pievų, miesto teritorijoje) (4.1.2 pav.) natūralios saugotinos pievų ir miškų buveinės: 6270, Rūšių gausios ganyklos ir ganomos pievos; 6450, Aliuvinės pievos; 6510, Šienaujamos mezofitų pievos; 9010, Vakarų taiga. Iš viso šios

teritorijos planuojamoje teritorijoje užima 17,75 ha plotą. Pievų buveinėse (6270, 6450, 6510) palaikomas atitinkamas naudojimo pobūdis ir režimas nekenkiantis jų rūšinei sudėčiai. Taip pat negali būti keičiamas hidrologinis režimas.

4.1.2 pav. Europos bendrijos svarbos natūralios buveinės I alternatyvos teritorijoje (Duomenų šaltinis: AM-EBSNB-1245 2022-01-28).

Europos bendrijos svarbos natūralių buveinių inventorizacijos žemėlapis (AM-EBSNB-1245 2022-01-28) duomenimis Šilalės miesto ir priemiesčio teritorijoje II-os alternatyvos teritorijoje yra inventorizuotos 29 (3.1.3 pav.) natūralios saugotinos pievų ir miškų buveinės: 6270, Rūšių gausios ganyklos ir ganomos pievos; 6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai; 6450, Aliuvinės pievos; 6510, Šienaujamos mezofitų pievos; 7120, Degradavusios aukštapelkės; 7140, Tarpinės pelkės ir liūnai; 9010, Vakarų taiga; 9020, Plačialapių ir mišrūs miškai; 9050, Žolių turtingi eglynai; 9180, Pelkėti lapuočių miškai. Iš viso šios teritorijos planuojamoje teritorijoje užima 59,87 ha plotą. Miško buveinėje (9010) nekeičiama medyno rūšinė sudėtis ir esant būtinybei vykdomi tik būtiniausi sanitariniai kirtimai.

Eil. Nr.	Buveinės unikalus identifikacinis numeris	Plotas planuojamoje teritorijoje, ha		Buveinės tipas	Padėtis planuojamoje teritorijoje (I, II alternatyva, plotas, ha)	
		I alternatyva	II alternatyva		I alternatyva	II alternatyva
						Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (0,09); Žemės ūkio teritorijų zona (0,11)
3.	67949	-	1,05	9010	-	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (0,01); Miškų ir miškingų teritorijų zona (1,04)
4.	67950	0,003	8,41	9010	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (0,0002); Inžinerinės infrastruktūros koridorių zona (0,003)	Miškų ir miškingų teritorijų zona (8,41)
5.	68243	-	3,46	9010	-	Miškų ir miškingų teritorijų zona (3,46)
6.	93463	-	0,69	9180	-	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (0,68); Gyvenamoji zona (0,0104)
7.	93469	-	1,24	9080	-	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (0,59); Miškų ir miškingų teritorijų zona (0,01); Gyvenamoji zona (0,64)
8.	93476	-	0,90	9180	-	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (0,87); Gyvenamoji zona (0,04)
Miškų buveinių plotas:		0,003	22,25		<i>Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zonos – 0,0002; kitos zonos – 0,003</i>	<i>Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zonos – 2,24; Miškų ir miškingų teritorijų zonos – 19,16; kitos – 0,8504</i>
Pievų buveinės						
9.	19133	-	4,36	6510	-	Miškų ir miškingų teritorijų zona (0,13); Gyvenamoji zona (1,84); Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (2,84)
10.	19139	-	1,23	6270	-	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (0,17); Gyvenamoji zona (1,06)

Eil. Nr.	Buveinės unikalus identifikacinis numeris	Plotas planuojamoje teritorijoje, ha		Buveinės tipas	Padėtis planuojamoje teritorijoje (I, II alternatyva, plotas, ha)	
		I alternatyva	II alternatyva		I alternatyva	II alternatyva
11.	19311	-	0,49	6430	-	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (0,43); Gyvenamoji zona (0,063)
12.	67946	1,11	1,11	6510	Ekstensyviai naudojamų želdynų zona (1,07); Mažo užstatymo intensyvumo zona (0,01); Inžinerinės infrastruktūros koridorių zona (0,03)	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (0,87); Sodininkų bendrijų zona (0,25)
13.	67948	2,58	2,58	6270, 6450, 6510	Ekstensyviai naudojamų želdynų zona (2,35); Pramonės ir sandėliavimo zona (0,11); Mažo užstatymo intensyvumo zona (0,03); Inžinerinės infrastruktūros koridorių zona (0,09)	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (0,13); Gyvenamoji zona (0,98); Žemės ūkio teritorijų zona (1,47)
14.	67951	0,81	0,81	6450	Intensyviai naudojamų želdynų zona (0,78); Inžinerinės infrastruktūros koridorių zona (0,03)	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (0,59); Gyvenamoji zona (0,22)
15.	67958	2,67	2,67	6270	Mažo užstatymo intensyvumo zona (0,02); Intensyviai naudojamų želdynų zona (2,65)	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (2,11); Gyvenamoji zona (0,56)
16.	67961	1,74	1,74	6510, 6450	Mažo užstatymo intensyvumo zona (0,32); Intensyviai naudojamų želdynų zona (1,39); Inžinerinės infrastruktūros koridorių zona (0,03)	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (1,74)
17.	67964	1,07	1,07	6510, 6270	Intensyviai naudojamų želdynų zona (0,13); Intensyviai	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (1,07)

Eil. Nr.	Buveinės unikalus identifikacinis numeris	Plotas planuojamoje teritorijoje, ha		Buveinės tipas	Padėtis planuojamoje teritorijoje (I, II alternatyva, plotas, ha)	
		I alternatyva	II alternatyva		I alternatyva	II alternatyva
					naudojamų želdynų zona (0,94)	
18.	68245	3,13	3,13	6270	Ekstensyviai naudojamų želdynų zona (3,1); Pramonės ir sandėliavimo zona (0,03)	Žemės ūkio teritorijų zona (3,13)
19.	68246	0,97	0,98	6510	Intensyviai naudojamų želdynų zona (0,81); Inžinerinės infrastruktūros koridorių zona (0,16)	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (0,98)
20.	68247	2,88	2,88	6270	Mažo užstatymo intensyvumo zona (0,32); Intensyviai naudojamų želdynų zona (2,44); Intensyviai naudojamų želdynų zona (0,09); Inžinerinės infrastruktūros koridorių zona (0,03)	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (2,85); Gyvenamoji zona (0,03)
21.	68248	0,79	0,79	6510	Intensyviai naudojamų želdynų zona (0,79)	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (0,68); Gyvenamoji zona (0,11)
22.	73002	-	0,64	6270	-	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (0,06); Pramonės ir sandėliavimo zona (0,58)
23.	93460	-	0,98	6270	-	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (0,98)
24.	93466	-	1,42	6510	-	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (1,42)
25.	93472	-	0,85	6430	-	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (0,85)
26.	93480	-	1,72	6430	-	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona (1,64); Gyvenamoji zona (0,08)

Eil. Nr.	Buveinės unikalus identifikacinis numeris	Plotas planuojamoje teritorijoje, ha		Buveinės tipas	Padėtis planuojamoje teritorijoje (I, II alternatyva, plotas, ha)	
		I alternatyva	II alternatyva		I alternatyva	II alternatyva
Pievų buveinių plotas:		17,75	29,45		Ekstensyviai naudojamų želdynų zona – 6,52; Intensyviai naudojamų želdynų zona – 10,02; kitos – 1,21	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zonos – 19,41; Kitos – 10,053
Pelkių buveinės						
27.	8361	-	5,69	7120, 7140	-	Miškų ir miškingų teritorijų zona (5,694)
28.	70793	-	0,30	7140	-	Miškų ir miškingų teritorijų zona (0,3)
29.	70795	-	2,17	7140	-	Miškų ir miškingų teritorijų zona (2.17)
Pelkių buveinių plotas:		-	8,16			Miškų ir miškingų teritorijų zonos – 8,16
Iš viso:		17,753	59,87		Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zonos – 16,54; kitos – 1,213	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų, miškų ir miškingų teritorijų zonos – 48,97; kitos – 10.90

Atlikta analizė rodo (4.1.2 lentelė), kad Šilalės miesto bendrojo plano keitimo bendrųjų sprendinių formavimo stadijos I ir II alternatyvoje numatomi sprendiniai – funkcinio prioriteto zonų lokalizacija Europos bendrijos svarbos natūralių buveinių atžvilgiu yra skirtingi: I-oje alternatyvoje šios buveinės užima 17,753 ha plotą, o II-oje alternatyvoje - 59,87 ha plotą.

I-oje alternatyvoje didžioji dalis planuojamoje teritorijoje esančių buveinių patenka į *Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zonas – 16,54 ha (93,2%)*. Didžiąja dalimi (apie 79%) šių buveinių plotai planuojamoje teritorijoje patenka į gamtinio karkaso teritorijų ribas, tai yra į tas teritorines sistemas, kuriose prioritetas teikiamas gamtinio kraštovaizdžio bei jame esančių vertybių išsaugojimui, palaikymui ir tvarkymui, jose yra galimybė palaikyti natūralią gamtinės aplinkos būklę ir nustatyti atitinkamas buveinių apsaugos priemones.

Lyginant, nedidelė dalis – 1,213 ha (6,8%) planuojamoje teritorijoje esančių buveinių patenka į kitas funkcinio prioriteto zonas (*inžinerinės infrastruktūros koridorių, mažo užstatymo intensyvumo gyvenamąsias, pramonės ir sandėliavimo*). Tokia situacija formuojasi dėl objektyvių priežasčių - inžinerinės infrastruktūros vystymo poreikis, jau suformuoti sklypai, funkcinės sanklodos ypatumai, tačiau yra atvejų, kai ir taip mažo ploto buveinės į pastarąsias zonas patenka mažesniąja ploto dalimi (nuo kelių iki keliasdešimt m²), todėl galima daryti prielaidą, kad tai grafinės dalies netikslumai, kurie turi/gali būti pataisyti stambesniame mastelyje.

II-oje alternatyvoje didžioji dalis planuojamoje teritorijoje esančių buveinių patenka į *Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų, miškų ir miškingų teritorijų zonas – 48,97 ha (81%)*. Kaip ir I-osios

bendrųjų sprendinių alternatyvos atveju, didžiaja dalimi (apie 84%) Europos bendrijos svarbos natūralios buveinės patenka į gamtinio karkaso teritorijų ribas, kuriose yra palankesnės sąlygos gamtos vertybių išsaugojimui. Tačiau pagal bendrą šių buveinių plotą, patenkančią į planuojamos teritorijos ribas, II-osios alternatyvos atveju net 10,90 ha (19%) patenka į kitas funkcinio prioriteto zonas (*pramonės ir sandėliavimo, gyvenamąsias, sodininkų bendrijų, žemės ūkio teritorijų*).

Rekomenduojama sprendinių konkretizavimo stadijoje, vadovaujantis „Bendraisiais buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatais“ Europos bendrijos svarbos natūralioms buveinėms, patenkančioms į *Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų, miškų ir miškingų teritorijų zonas* nustatyti jų išsaugojimą, palaikymą ir tvarkymą užtikrinančią reglamentą.

Sprendinių konkretizavimo stadijoje spręsti Europos bendrijos svarbos natūralių buveinių, patenkančių kitas funkcinio prioriteto zonas (*inžinerinės infrastruktūros koridorių, mažo užstatymo intensyvumo gyvenamąsias, pramonės ir sandėliavimo*) išsaugojimo galimybę – atliekant funkcinio prioriteto zonų ribų tikslinimą, reglamentuojant prevencinių priemonių taikymo būtinumą rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus (žinodami, kur yra natūralios buveinės, ūkinės veiklos organizatoriai gali pasirinkti vietas, kur gamtosauginiai konfliktai yra mažiausiai tikėtini).

Saugomų rūšių augavietės ir radavietės

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų, grybų rūšių ir bendrijų įstatymo 8 straipsnio 9 punktu, saugomų rūšių apsauga užtikrinama atliekant planų ir programų strateginį pasekmių aplinkai vertinimą ir šių įvertinimų pagrindu ribojant ar draudžiant ūkinę ar kitokią veiklą, kuri gali daryti neigiamą poveikį saugomoms rūšims. Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą informaciją, prie teritorijų, kurios gali būti reikšmingai paveiktos, priskiriamos saugomų rūšių⁴ radavietės⁵ bei augavietės⁶ (buveinės⁷).

Saugomų rūšių radaviečių ir augaviečių informacija teikiama Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos Ministerijos saugomų rūšių informacinėje sistemoje (SRIS). Pagal šios sistemos duomenis I-os alternatyvos teritorijoje identifikuotos septynios saugomų rūšių radavietės (SRIS), kurių lokalizacija ir saugomos rūšies pavadinimas yra pateikiami 4.1.4 paveiksle. Saugomų rūšių apsauga jose užtikrinama vadovaujantis LR Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymu (XI-578, 2009-12-17) ir Saugomų rūšių apsaugos planų rengimo ir tvirtinimo tvarkos aprašu (D1-463, 2010-06-02).

⁴ *Saugoma rūšis* – nykstanti, pažeidžiama, reta arba endeminė gyvūnų, augalų arba grybų rūšis, Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų, grybų rūšių ir bendrijų įstatymo nustatyta tvarka įrašyta į Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašą ir (arba) Europos bendrijos svarbos gyvūnų ir augalų rūšių sąrašus arba saugoma pagal tarptautinius susitarimus, taip pat visos laukinių paukščių rūšys, natūraliai paplitusios Europos Sąjungos valstybių narių europinėje teritorijoje.

⁵ *Radavietė* – geografinė vieta ar plotas, kuriuose aptinkama (pastebima) ar kitaip nustatoma gyvūnų rūšių individų.

⁶ *Augavietė* – augalų ir grybų, jų populiacijų natūrali augimo vieta.

⁷ *Rūšies buveinė* – specifiniais abiotiniais ir biotiniais veiksniais pasižyminti gamtinė aplinka, kurioje rūšis gyvena bet kuriuo savo biologinio ciklo etapu.

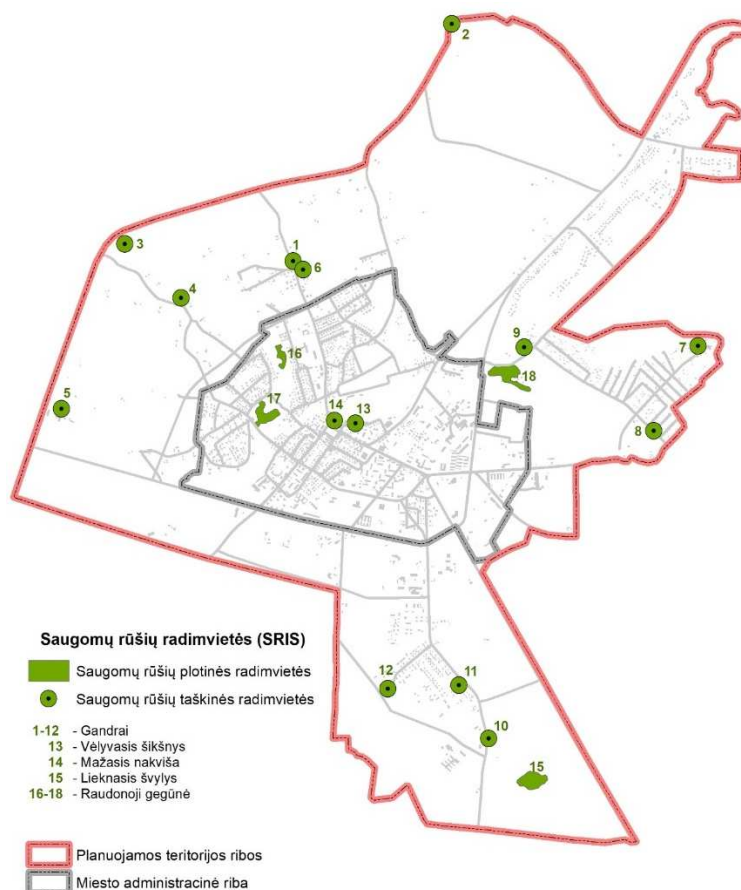

4.1.4. pav. Saugomų rūšių lokalizacija I alternatyvos teritorijoje.

II-os alternatyvos teritorijoje yra identifikuota 18 (14 gyvūnų – taškiniai objektai ir 4 augalų – plotiniai objektai) saugomų rūšių radaviečių (pažymėtos SRIS sistemoje) (4.1.5 pav.). Dvylika radaviečių sudaro gandrų lizdaviatės (1-12), dvi – šikšnosparnių radavietės. Plotinės augalijos radavietės susijusios su drėgnomis ir šlapiomis pievomis esančiomis Lokystos (16-17) ir Ašučio (18) upių slėniuose; Žadalo pelkė (15).

Lieknojo švylio radimvietė (15) susijusi su tarpinės pelkės ir liūnų (7140), o raudonosios gegūnės (16-18) radimvietės su šienaujamomis mezofitų pievų (6510) Europos Bendrijos svarbos natūraliomis buveinėmis.

Saugomų rūšių apsauga jose užtikrinama vadovaujantis LR Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymu (XI-578, 2009-12-17) ir Saugomų rūšių apsaugos planų rengimo ir tvirtinimo tvarkos aprašu (D1-463, 2010-06-02).

4.1.5 pav. Saugomų rūšių lokalizacija II alternatyvos teritorijoje.

Į planuojamos teritorijos ribas abiejų (I ir II) bendrųjų sprendinių formavimo alternatyvų atveju patenka 2 gamtos paveldo objektai, esantys Šilalės miesto centrinėje dalyje (4.1.3. lentelė) (4.1.4 pav.). I-oje bendrųjų sprendinių formavimo alternatyvoje gamtos paveldo objektui *Sausio 13-osios ąžuolai (13) ir liepa (1)* esančiame sklype yra suformuojama atskira bendro naudojimo erdvių funkcinė zona. Toks sprendinys padės geriau išpildyti šio gamtos paveldo objekto apsaugos tikslus dėl aiškesnio teisinio reglamentavimo. Atvirkščiai – II-oje alternatyvoje šiam gamtos paveldo objektui nėra suformuota atskira funkcinė zona ir jis patenka į esamų užstatytų teritorijų – miesto centro funkcinę zoną. Antrasis gamtos paveldo objektas *Nepriklausomybės ąžuolas* funkcinį zonų atžvilgiu yra inžinerinės infrastruktūros koridoriaus zonoje. Siekiant užtikrinti šių gamtos paveldo objektų būklės palaikymą ir gerinimą prioritetine priemone laikytina polajo apsauga nuo suslėgimo, trypimo ir ekranavimo tuo užtikrinant gerą dirvožemio aeracijos ir drėgmės patekimo režimą bei medžių mitybą.

4.1.3 lentelė. Gamtos paveldo objektai

Eil. Nr.	Gamtos paveldo objekto pavadinimas	Gamtos paveldo objekto reikšmė	Vietovė, saugoma teritorija
Botaniniai objektai			
1.	Sausio 13-osios ąžuolai (13) ir liepa (1)	Savivaldybės saugomas	Šilalės m.
2.	Nepriklausomybės ąžuolas	Savivaldybės saugomas	Šilalės m.

Planuojamoje teritorijoje nėra identifikuota saugomų ar saugotinų, tipiškų ar unikalių geologinės, geomorfologinės ar geoekologinės svarbos objektų (geotopų), todėl nėra taikomi su šiais objektais susiję

naudojimo ar saugojimo reglamentai. Artimiausias geologinio paveldo objektas (geotopas) – *Pakoplyčio akmuo*, esantis *Pagramančio regioninio parko* teritorijoje nuo planuojamos teritorijos ribos yra nutolęs beveik 5 km atstumu į rytus. Bendrųjų sprendinių I ir II alternatyvų sprendinių įgyvendinimas nesudaro prielaidos daryti neigiamą įtaką šio saugomo geologinio paveldo objekto būklei.

4.1.4 lentelė. Teritorijoje aptinkamų saugomų rūšių radaviečių ir augaviečių sąrašas (šaltinis: Saugomų rūšių informacinės sistemos duomenys).

Eil. Nr.*	Rūšis (lietuviškas pavadinimas)	Rūšis (lotyniškas pavadinimas)	ID	Stebėjimo data	Padėtis planuojamoje teritorijoje (I, II alternatyva)
Radavietės					
1.	Baltasis gandras	<i>Ciconia ciconia</i>	45013	2009/11/17	I – Inžinerinės infrastruktūros koridorių zona; II – Miesto dalies (rajonų) centro zona
2.	Baltasis gandras	<i>Ciconia ciconia</i>	41062	2009/11/14	I – nepatenka; II – Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona
3.	Baltasis gandras	<i>Ciconia ciconia</i>	34117	2009/11/17	I – nepatenka; II – Gyvenamoji zona
4.	Baltasis gandras	<i>Ciconia ciconia</i>	34121	2009/11/17	I – nepatenka; II – Gyvenamoji zona
5.	Baltasis gandras	<i>Ciconia ciconia</i>	12838	2010/08/10	I – nepatenka; II – Urbanizuotų ir numatomų urbanizuoti teritorijų zona
6.	Baltasis gandras	<i>Ciconia ciconia</i>	12837	2010/08/09	I – Mažo užstatymo intensyvumo gyvenamoji zona; II – Gyvenamoji zona
7.	Baltasis gandras	<i>Ciconia ciconia</i>	11617	2010/07/28	I – Sodininkų bendrijų zona; II – Sodininkų bendrijų zona
8.	Baltasis gandras	<i>Ciconia ciconia</i>	11627	2010/07/28	I – Sodininkų bendrijų zona; II – Sodininkų bendrijų zona
9.	Baltasis gandras	<i>Ciconia ciconia</i>	11615	2010/07/28	I – Sodininkų bendrijų zona; II – Sodininkų bendrijų zona
10.	Baltasis gandras	<i>Ciconia ciconia</i>	11591	2010/07/27	I – nepatenka; II – Miesto dalies (rajonų) centro zona
11.	Baltasis gandras	<i>Ciconia ciconia</i>	11583	2010/07/27	I – nepatenka; II – Gyvenamoji zona
12.	Baltasis gandras	<i>Ciconia ciconia</i>	11590	2010/07/27	I – nepatenka; II – Gyvenamoji zona
13.	Vėlyvasis šikšnys	<i>Eptesicus serotinus</i>	44463	2015/08/06	I – Pagrindinio centro zona; II – Pagrindinio centro zona
14.	Mažasis nakviša	<i>Nyctalus leisleri</i>	44456	2015/08/06	I – Intensyviai naudojamų želdynų zona; II – Pagrindinio centro zona
Augavietės					
15.	Lieknasis švylys	<i>Eriophorum gracile</i>	1625	2014/06/09	I – nepatenka; II – Miškų ir miškingų teritorijų zona
16.	Raudonoji gegūnė	<i>Dactylorhiza incarnata</i>	868	2014/06/11	I – Intensyviai naudojamų želdynų zona; II – Gyvenamoji, bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zonos
17.	Raudonoji gegūnė	<i>Dactylorhiza incarnata</i>	867	2014/06/11	I – Mažo užstatymo intensyvumo gyvenamosios, intensyviai naudojamų

Eil. Nr.*	Rūšis (lietuviškas pavadinimas)	Rūšis (lotyniškas pavadinimas)	ID	Stebėjimo data	Padėtis planuojamoje teritorijoje (I, II alternatyva)
					želdynų, inžinerinės infrastruktūros koridorių zonos; II - Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų zona
18.	Raudonoji gegūnė	<i>Dactylorhiza incarnata</i>	866	2014/06/11	I – ekstensyviai naudojamų želdynų, pramonės ir sandėliavimo, mažo užstatymo intensyvumo, inžinerinės infrastruktūros koridorių zonos; II - Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų, gyvenamoji, žemės ūkio teritorijų zonos

* atitinka numerį 4.1.4 pav. ir 4.1.5 pav.

Atlikta analizė rodo (4.1.4 lentelė), kad Šilalės miesto bendrojo plano keitimo bendrųjų sprendinių formavimo stadijos alternatyvose (I, II) numatomi sprendiniai – funkcinio prioriteto zonų lokalizacija saugomų rūšių augaviečių ir radaviečių atžvilgiu yra skirtinga.

Aptiktų (stebėtų) saugomų rūšių pasiskirstymas funkcinio prioriteto zonose yra labiau įvairus, jei - Europinės svarbos buveinių teritorijų paplitimas labiau siejamas su stipresnį geoekologinį potencialą turinčiomis teritorijomis, o jų dalių pateikimas į intensyvesnio naudojimo prioriteto teritorijas labiau siejamas su objektyviomis priežastimis dėl grafinio atvaizdavimo mastelio, tai saugomos rūšys planuojamoje teritorijoje sutinkamos jau dabar įvairiai užstatytose gyvenamosiose ir kitose sukultūrintose, šiuo metu ekstensyviau naudojamose periferinėse teritorijose. Žinoma, galima abstrakčiai išskirti tam tikrus planuojamos teritorijos ruožus, kuriuose matomas kiek didesnis tendencingas radaviečių ir augaviečių koncentravimasis – tai gamtinio karkaso teritorijos ir gretimos joms teritorijos. Visgi, objektyviai įvertinti šių saugomų rūšių radaviečių ir augaviečių padėtį planuojamos teritorijos atžvilgiu yra sudėtinga dėl duomenų efemerškumo ir turinio – stebėjimo duomenys skiriasi laike (2009-2014 m.), tai nėra monitoringo duomenys, įrodantys tendencingą rūšių aptikimą konkrečioje teritorijoje, o tik vieno stebėjimo rezultatai, bėgant laikui skiriasi rūšių prisitaikymas gyventi artimoje žmonių kaimynystėje.

Vienareikšmį vertinimą šioje bendrojo plano rengimo stadijoje pateikti yra sudėtinga – dalyje teritorijų esamas urbanistinis įsavinimas jau yra susiklostęs ir nebus keičiamas, o dalyje teritorijų, esančių už administracinių miesto ribų urbanistinis vystymas vyks tik tolimoje perspektyvoje. Konkretus poveikio vertinimas galimas einant sprendinių detalizacijos linkme, kuomet jau tampa aiškos planuojamos veiklos ir jų mastai, turi būti ieškoma galimybių sumažinti tikėtiną neigiamą planuojamos veiklos poveikį.

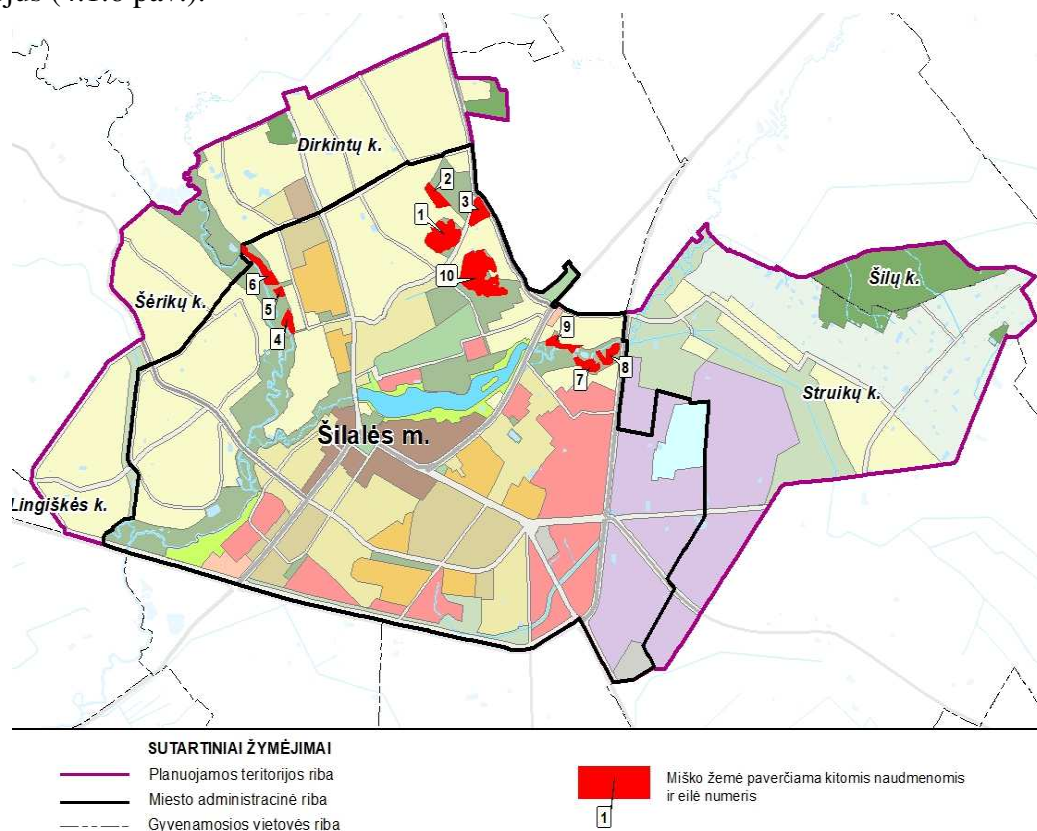
Siekiant išvengti ir / ar sumažinti Šilalės miesto bendrojo plano keitimo bendrųjų sprendinių formavimo alternatyvose numatomų sprendinių poveikį planuojamoje teritorijoje aptinkamoms saugomų rūšių augavietėms ir radavietėms rekomenduojama sprendinių konkretizavimo stadijoje nustatyti bendrąjį reikalavimą Šilalės miesto bendrojo plano keitimo sprendinių įgyvendinimui – įgyvendinant Šilalės miesto teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinius (rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus) vertinti sprendinių poveikį saugomoms rūšims.

Miškai

I-os alternatyvos teritorijoje esami miškai (miesto miškai) užima apie 27,17 ha, iš kurių 6,36 ha planuojama paversti kitomis naudmenomis į atskirųjų želdynų naudojimo būdo teritoriją. I-os alternatyvos sprendiniuose miškų ir miškingų teritorijų funkcinių zonas, kurių plotas 20,81 ha, formuoja rekreaciniai miškai, kurie pagal rekreacijos pobūdį ir lankytojų intensyvumą bus išskiriamos į du pogrupius:

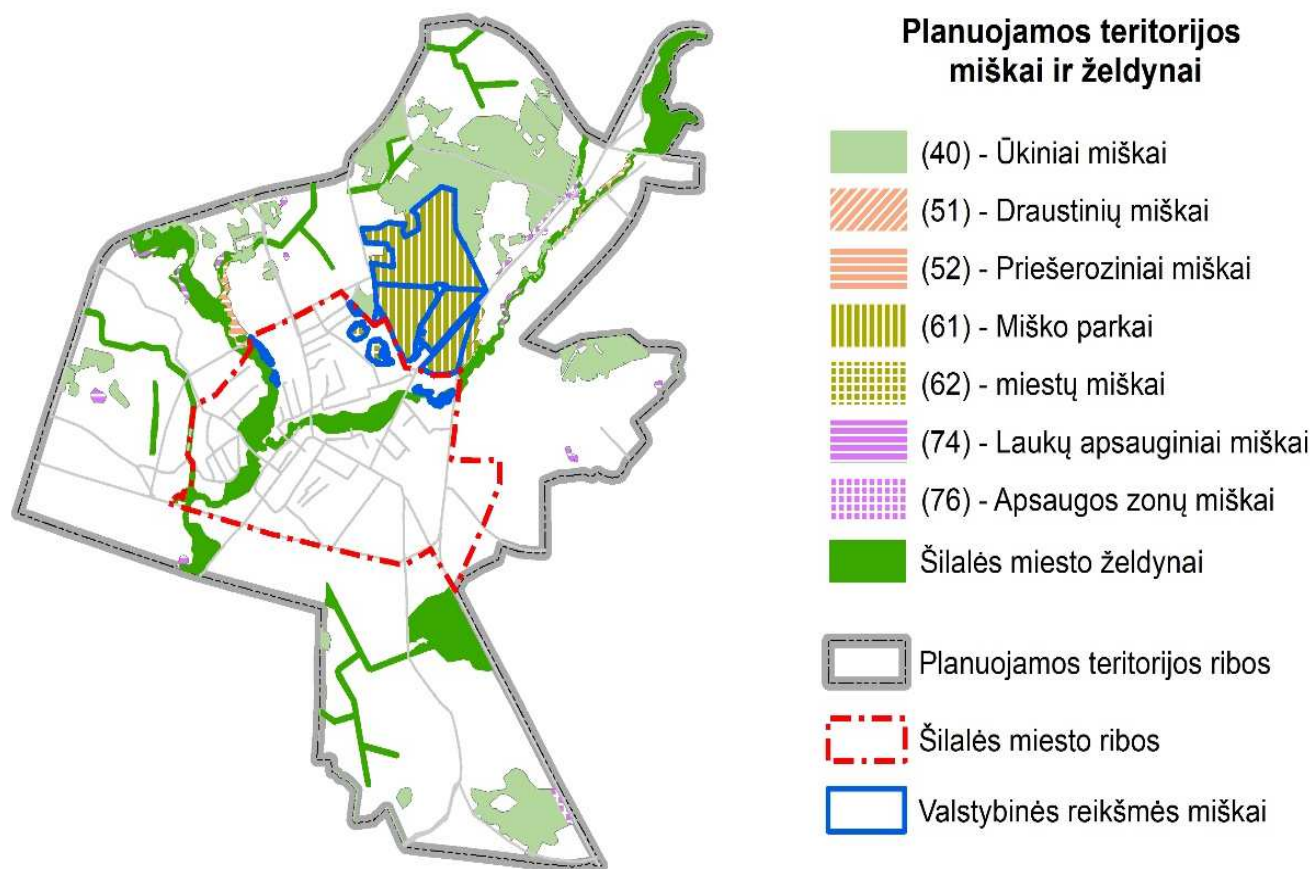
- intensyvaus naudojimo rekreacinių miškų - miško parkų (*Struikų ir Palokysčio miško parkai*).
- ekstensyvaus naudojimo rekreacinių miškų - miesto miškų (*Turistų g. ir Zobielijos miesto miškai*).

Miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis planuojamas apie 6,36 ha plote atskirųjų želdynų naudojimo būdo teritorijose, kas atitinka Miškų įstatymo 11 straipsnyje 1 dalyje numatytus išimtinis atvejus (4.1.6 pav.).

4.1.6 pav. Miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis schema

II-os alternatyvos teritorijoje miškai užima tik 271,6ha (15,22% miesto ploto) (2020 m. duomenimis) ir tai yra 3,24% (9,10ha) mažiau nei buvo 2014 metais. Esamose miesto ribose miškai tesudarė tik 2,5% (9,11ha) miesto teritorijos. Miškus patikėjimo teise valdo, juose kompleksinę miškų ūkio veiklą vykdo Valstybinių miškų urėdijos Telšių regioninis padalinys. Didžioji dalis miškų telkiasi šiaurinėje teritorijos dalyje, *Šilalės pušyno* miško masyve esančiame į šiaurę nuo miesto. II-os alternatyvos teritorijoje absoliučią daugumą medynų sudaro pušys (63,01%). Taip pat, vertinant bendrame medynų kontekste nemažai yra eglės (14,45%), beržų (12,38%) ir baltalksnio (5,23%) medynų (6 lentelė). Nuo 2014 metų pušies, beržo, baltalksnio medynų plotai mažėjo, tuo tarpu buvo padidinti eglės plotai bei padidėjo dėl savaiminio atsikūrimo drebulės bei blindės medynų plotai. Visiškai buvo iškirstos tuopos, bei didinami klevų ir liepų medynų plotai.

4.1.7 pav. Šilalės miesto ir priemiestinės teritorijos miškai ir želdynai

Miškų padėtis planuojamoje teritorijoje pateikiama 4.1.7 pav. bei grafinėje dalyje – „Šilalės miesto bendrojo plano keitimas. Bendrųjų sprendinių formavimas. I alternatyva; II alternatyva“.

Biologinės įvairovės apsaugai svarbios ne tik teisės aktais įtvirtintos saugomos teritorijos, tačiau ir kitos miškingos ir/ar pelkėtos teritorijos, kurios dėl savo vystymosi ypatumų, apsunkinto įsisavinimo intensyviai ūkinei veiklai tampa palankiomis teritorijomis biologinės įvairovės telkimuisi. Miškų kadastro duomenimis (geoportal.lt) planuojamoje teritorijoje nėra nustatytų kertinių miško buveinių, kurios yra svarbios nykstančių, pažeidžiamų, retų ar saugotinių rūšių išsaugojimui, todėl miesto miškuose ir miško parkuose nėra taikomi KMB režimo užtikrinimu susiję reglamentai.

Atlikta analizė parodė, kad I-os alternatyvos teritorijoje apie 97,17% miškų patenka į *bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų, miškų ir miškingų teritorijų* funkcinio prioriteto zonas, o II-os alternatyvos teritorijoje – apie 95,16%.

Paviršiniai vandens telkiniai

I-os alternatyvos teritorijoje paviršinio vandens telkinių ir tėkmių tinklą formuoja Lokystos, Ašučio, Trokšlio ir Balčios upės ir upeliai, Šilalės miesto tvenkinys ir iškasti prūdai.

Paviršinių vandens telkinių apsaugos režimas užtikrinamas vadovaujantis LR aplinkos ministro įsakymu dėl paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo (D1-293, 2023-01-01 redakcija):

- Ašučio ir Lokystos upių bei Šilalės miesto tvenkiniui yra taikoma 10 m pločio pakrantės apsaugos juosta. Balčios ir Traukšlio upeliams – 5 m pločio apsaugos juosta.
- Kitiems planuojamoje teritorijoje iškastiems prūdams yra taikoma 5 m pločio apsaugos juosta.

Pelkės⁸ ir šaltinynai, natūralios pievos ir ganyklos

Pelkes ir šaltinynus, natūralias pievas ir ganyklas pažeisti ar keisti draudžia Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas (96 ir 102 straipsniai). Atsižvelgiant į tai, jos yra nagrinėjamos kaip teritorijos, kurios gali būti reikšmingai paveiktos.

Georeferencinio pagrindo kadastro (GRPK) duomenimis *pelkės* į I-os bendrųjų sprendinių alternatyvos teritoriją nepatenka. II-oje alternatyvoje jos užima 4,44 ha (0,25% teritorijos ploto) (žr. 3.5.1 teksto skyriuje, 4.1.3 pav.

Didžioji pelkių ploto dalis (98,4 %) patenka į *bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų, miškų ir miškingų teritorijų* funkcinio prioriteto zonas, tik nedidelė dalis (1,6 %) į urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų funkcinio prioriteto zonas. Šilalės miesto bendrojo plano keitimo bendrųjų sprendinių alternatyvose (I, II) numatomus sprendinius galima vertinti kaip palankius planuojamoje teritorijoje esančių pelkių išsaugojimui.

Vykdam urbanistinę plėtrą pelkių teritorijoje reikia įvertinti tai, kad pelkėjimo teritorijose pakinta gruntų savybės – sumažėja stiprumas, padidėja plastingumas, gruntinis vanduo dažnai būna agresyvus betono atžvilgiu, kas lemia sudėtingas statybos sąlygas. Šie duomenys aktualūs vykdant ūkinę veiklą, nes pelkėjimo teritorijose rekomenduojama įvertinti gruntinio vandens režimą, šio vandens agresyvumą statinių konstrukcijų atžvilgiu, pelkėjančių gruntų stiprumo savybes, kaip yra nurodoma „Ūkinės veiklos teritorijų ekogeologinių sąlygų vertinimo rekomendacijose“.

Georeferencinio pagrindo kadastro (GRPK) duomenimis *šaltinynų ir šaltinių* planuojamoje teritorijoje nėra.

Georeferencinio pagrindo kadastro (GRPK) duomenimis *natūralios pievos ir ganyklos* I-os alternatyvos bendrųjų sprendinių teritorijoje užima 65,75 ha (apie 10,5% teritorijos ploto). II-os bendrųjų sprendinių alternatyvos teritorijoje – 144 ha (apie 8% teritorijos ploto). Miesto urbanistinės plėtros atveju šios naudmenos laikomos potencialiu teritoriniu rezervu, kuris gali būti panaudojamas įvairioms funkcijoms, nes žemės ūkio veikla, vadovaujantis teritorijų planavimo rengimą reglamentuojančiais teisės aktais, miestų teritorijose nenumatoma. Remiantis koncepcijos bendrųjų sprendinių alternatyvų (I, II) grafinės dalies skaitmenine analize (4.1.6 lentelė) Šilalės miesto bendrojo plano keitimo bendrųjų sprendinių alternatyvose (I, II) numatomi sprendiniai – funkcinio prioriteto zonų lokalizacija natūralių pievų ir ganyklų atžvilgiu pagal patenkančią ploto dalį yra beveik analogiški: 34,5% (I alternatyva) ir 37,8

⁸ įmirkęs žemės plotas su charakteringa pelkių augalija, kuriame vyksta pelkėjimo procesas ir dažniausiai yra susidaręs durpių sluoksnis

% (II alternatyva) jų ploto patenka į *bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų, miškų ir miškingų teritorijų* zonas, o likusioji dalis (atitinkamai 65,5% ir 62,2%) į urbanizuotas ir urbanizuojamas zonas.

4.1.6 lentelė. Natūralių pievų ir ganyklų pasiskirstymas funkcinio prioriteto zonose (I, II alternatyva)

Eil. Nr.	Funkcinio prioriteto zona	I alternatyva, ha (%)	II alternatyva, ha (%)
1.	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų, miškų ir miškingų teritorijų zonos	23,41 (34,5)	54,44 (37,8)
2.	Urbanizuotos ir urbanizuojamos zonos	44,34 (65,5)	89,56 (62,2)
	Viso:	67,75	144

Natūralių pievų ir ganyklų teritorijų tarpe vertingiausios natūralios pievos yra įtrauktos į Europos bendrijos svarbos natūralių buveinių inventORIZACIJOS žemėlapi (geoportal.lt), šių teritorijų išsaugojimui Šilalės miesto teritorijos bendrojo plano keitimo koncepcijos alternatyvose skiriamas reikiamas dėmesys (žr. aukščiau).

Kraštovaizdžio išsaugojimui svarbios teritorijos

Planuojamos Šilalės miesto teritorijos kraštovaizdžio apibūdinimas pateikiamas 3.5.7 teksto skyriuje. Vadovaujantis Nacionaliniu kraštovaizdžio tvarkymo planu, Šilalės miesto teritorija patenka į Kuršo-Žemaičių aukštumų (C) ruožo Žemaičių aukštumos (V) srities Vakarų-Žemaičių miškingos agrarinės plynaukštės rajoną (12) (4.1.8 pav.). Pagal kraštovaizdžio gamtinį pobūdį šiame rajone Šilalės miesto plote išskiriamas - molingos banguotos pakilumos kraštovaizdis (*B'*), pagal sukultūrinimo pobūdį - urbanizuotas kraštovaizdis (*u*). Planuojama teritorija, supanti dabartinio miesto ribas priskiriama miškingam agrariniam kraštovaizdžiui (*ma*) (4.1.7 lentelė).

4.1.8 pav. Šilalės miesto kraštovaizdžio morfologinė struktūra (Duomenų šaltinis: LR kraštovaizdžio SP)

4.1.7 lentelė. Šilalės miesto ir planuojamos teritorijos kraštovaizdžio sukulturnimo pobūdis (Duomenų šaltinis: LR kraštovaizdžio SP).

Kraštovaizdžio sukulturnimo pobūdis	Plotas	
	ha	%
Miškingas agrarinis kraštovaizdis (ma) (miškų – 40-80%; urbanizuotų plotų – 0-10%; agrarinių plotų – 30-60%)	1445,11	80,49
Urbanizuotas kraštovaizdis (u) (miškų: 0-20%; urbanizuotų plotų – 60-100%; agrarinių plotų - 0-20%)	350,30	19,51
Viso:	1795,41	100

Siekiant užtikrinti kryptingą ir darnų kraštovaizdžio formavimą bei palaikyti ir stiprinti kraštovaizdžio ekologinių funkcijų stabilumą ypatingai svarbu urbanizuotą ir naujai urbanizuojamą aplinką tvarkyti atsižvelgiant į teritorijos gamtinį pobūdį, išsaugant vertingus kraštovaizdžio kompleksus, jų ekologinį bei vizualinį estetinį potencialą, užtikrinant darnią jų raidą.

Šilalės miesto bendrojo plano keitimo bendrųjų sprendinių I-oje alternatyvoje visi gamtinio kraštovaizdžio kompleksai – *upės slėnis (S)* yra įtraukti į *bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų, miškų ir miškingų teritorijų* funkcinio prioriteto zonas bei gamtinio karkaso teritorijų ribas. Numatomas šių teritorijų tvarkymas yra palankus *upės slėnių* gamtinio kraštovaizdžio pobūdžio išsaugojimui bei jo įvairovės palaikymui. II-oje alternatyvoje ne visos gamtinio kraštovaizdžio kompleksų dalys patenka į nustatyto gamtinio karkaso teritorijas, todėl sudaromos sudėtingesnės sąlygos gamtinio kraštovaizdžio pobūdžio išsaugojimui ir jo įvairovės palaikymui.

Kraštovaizdžio vizualinis estetinis potencialas

Planuojamos Šilalės miesto teritorijos kraštovaizdžio vizualinės struktūros vertinimas yra pateikiamas 3.5.8 teksto skyriuje. Remiantis atlikta analize (remiantis Nacionaliniu kraštovaizdžio tvarkymo planu) planuojama teritorija abiejų bendrųjų sprendinių alternatyvų atžvilgiu pasižymi vertikalioja sąskaida. Dėl mažesnės reljefo sąskaidos čia didesnę vaidmenį atlieka horizontalioji žemėveikslių struktūra. Taip pat vyrauja pusiau atviros, gerai apžvelgiamos erdvės. Aiškos vyraujančios dominantės nėra. Miesto urbanistinės aplinkos vizualinę dominantę formuoja šv. Pranciškaus Asyžiečio bažnyčia, Šilalės miesto tvenkinys ir jį supantys parkai.

Aplinkos ministerijos tinklalapyje skelbiamų vertingiausių šalies kraštovaizdžio panoramų apžvalgos taškų sąrašo duomenimis (nepatvirtinti⁹) planuojamoje Šilalės miesto teritorijoje nėra. Artimiausias toks taškas *Indijos piliakalnio apžvalgos vieta (eil. nr. 113)* II-os bendrųjų sprendinių alternatyvos teritorijos atžvilgiu yra nutolęs apie 1,8 km pietryčių kryptimi. I-os alternatyvos bendrųjų sprendinių atveju šis apžvalgos taškas nuo planuojamos teritorijos yra nutolęs toliau nei per 4 km pietryčių kryptimi.

Šilalės miesto bendrojo plano keitimo bendrųjų sprendinių alternatyvose (I, II) numatomi sprendiniai - funkcinio prioriteto zonų vystymas nepablogins kraštovaizdžio vizualinio estetinio potencialo.

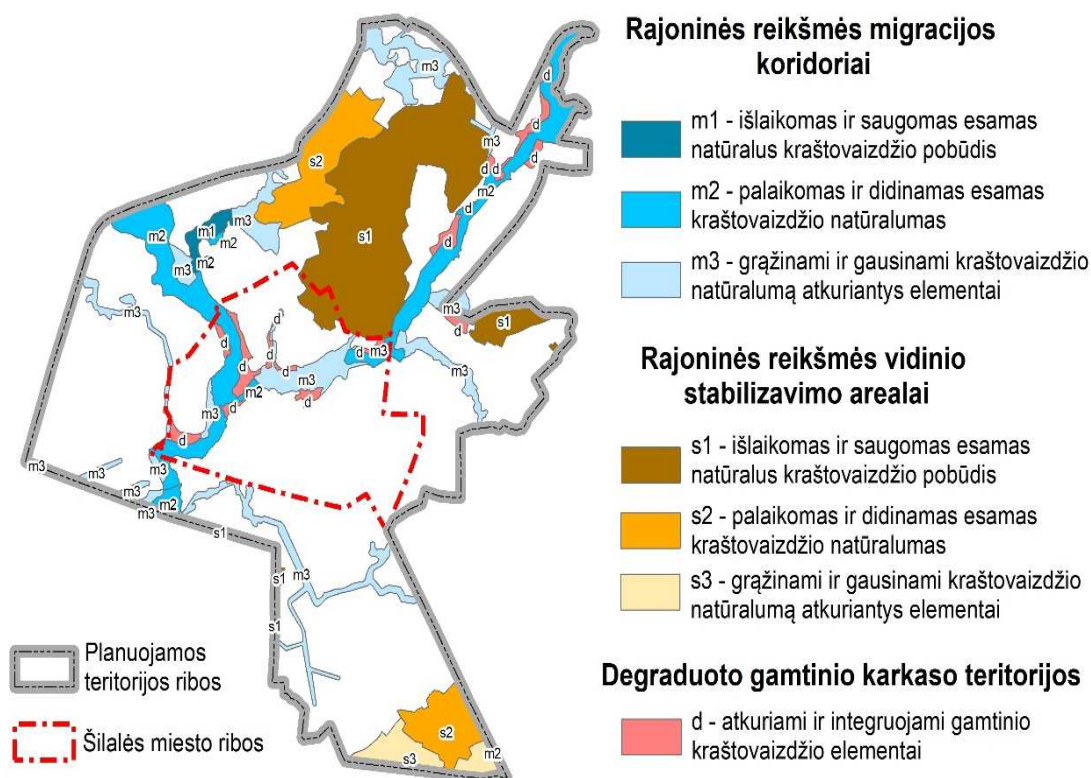
Sprendinių konkretizavimo stadijoje rekomenduojama nustatyti vizualinės apsaugos reikalavimus miesto urbanistinės aplinkos vizualinę dominantę formuojančiai šv. Pranciškaus Asyžiečio bažnyčiai, Šilalės miesto tvenkiniui ir jį supantiems parkams.

⁹ šalies kraštovaizdžio panoramų apžvalgos taškų sąrašai tvirtinami Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu.

4.1.4. Gamtinio karkaso teritorijos

Šilalės mieste ir priemiestinėje teritorijoje lokalizuotas gamtinis karkasas (GK) yra Lietuvos teritorijos gamtinio karkaso dalis formuojanti natūralaus ekologinio kompensavimo funkcijas atliekančių teritorijų tinklą. Šis tinklas yra objektyviai egzistuojantis ir iš esmės nekintanti teritorinė struktūra kuri užtikrina kraštovaizdžio geoekologinę pusiausvyrą ir gamtinius ryšius tarp saugomų teritorijų ir kitų ekologiniu požiūriu svarbių ir vertingų teritorijų. Šio tinklo funkcionalumo užtikrinimas sudaro prielaidas išsaugoti teritorijos biologinę įvairovę, natūralų kraštovaizdį ir gamtinius rekreacinius išteklius.

Šilalės miesto planuojamoje teritorijoje lokalizuotos GK dalys užima 35,92% teritorijos ploto (4.1.7 lentelė). Tai beveik dvigubai mažiau nei vidutiniškai šalyje. Jos persidengia su įvairaus apsaugos režimo konservacinėmis, miškų ir žemės ūkio paskirties, o taip pat daugelyje vietų ir su ekologiniu požiūriu probleminėmis, antropogeniškai aktyviomis (urbanistinėmis) teritorijomis. Šilalės miesto planuojamos teritorijos GK sistemą sudaro rajoninės reikšmės vidinio stabilizavimo arealai, migracijos koridoriai ir nedidelė dalis GK degradavusių teritorijų (4.1.5 pav.).

4.1.5 pav. Gamtinio karkaso teritorijos planuojamoje Šilalės miesto teritorijoje

Vidinio stabilizavimo arealai (s) – teritorijos užimančios tarpinę padėtį tarp geoekologinių takoskyrų ir migracijos koridorių, galinčios pakeisti šoninius medžiagų ir energijos migracijos srautus (šoninį nuotėkį), taip pat yra reikšmingos biologinės įvairovės požiūriu: želdinių ir miškų masyvai bei grupės, natūralios pievos, pelkės, bei kiti vertingi stambųjų geosistemų ekotopai. Šios teritorijos kompensuoja neigiamą poveikį kurį patiria gamtinės sistemos.

Beveik visi Šilalės mieste ir priemiestinėje teritorijoje esantys miškų masyvai (išskyrus upių slėniuose esančius), pelkės ir tarp jų esantys agrariškai įsavitų teritorijų masyvai formuoja rajoninės reikšmės vidinio

stabilizavimo arealus (šiauriau Vingininkų ir į vakarus nuo Šilų esantys miškų masyvai), kurie kartu su kitais mažesniais miškų masyvais apima 19,00% planuojamos teritorijos, arba 52,93% viso gamtinio karkaso užimamos teritorijos ir formuoja trijų skirtingų ekologinio-kompensacinio potencialo teritorijų arealus.

Daugumos (64,39%) vidinio stabilizavimo arealų ekologinio kompensavimo funkcijos yra patikimos.

Vidinio stabilizavimo arealams Šilalės miesto planuojamoje teritorijoje priskiriamos šios teritorijos:

- Miško masyvas su agrariškai įsavintomis teritorijomis į pietryčius nuo Vingininkų.
- Miškų masyvas į šiaurę nuo Šilalės miesto, tarp Zobielijos ir Šilų.
- Struikų miško masyvas.

Migracijos koridoriai (m) – Šilalės miesto ir planuojamoje teritorijoje esantys upių ir upelių slėniai bei kanalų grioviai su aplinkinėmis nuolaidomis kuriais vyksta intensyvi medžiagų, energijos ir gamtinės informacijos srautų apykaita ir augalų bei gyvūnų rūšių migracija.

Šilalės miesto ir planuojamoje teritorijoje tekančios Lokystos, Ašučio, Balčios, Traukšlio ir Šalio vandentekmių slėnių ir kanalų formuojami rajoninės reikšmės migracijos koridoriai užima 15,07% rajono, arba 41,96% visų gamtinio karkaso teritorijų. Didesnioji jų dalis (96,85%) patenka į riboto ir pažeisto ekologinio kompensavimo funkcijų kategorijas.

Migracijos koridoriams Šilalės miesto ir planuojamoje teritorijoje priskiriami šie slėnių teritorijų ruožai:

- Rajoninę svarbą turintys Lokystos ir Ašučio upių slėnių atkarpos;
- Vietinę svarbą turintys Balčios, Traukšlio ir Šalio upelių slėniai;
- Kitų smulkesnių upelių bei melioracijos kanalų migracijos koridoriai.

Degraduoto gamtinio karkaso teritorijos (d) – tai gamtinio karkaso dalys kurios persidengia su urbanistinio karkaso ašimis ir branduoliais, ar yra užimtos kompaktiškai urbanizuotomis (ne sodybinis užstatymas) teritorijomis.

Šilalės miesto ir planuojamoje teritorijoje degraduotos gamtinio karkaso teritorijos sudaro 1,84% nuo planuojamos teritorijos ploto arba 5,11% nuo bendro GK ploto.

Degraduoto gamtinio karkaso teritorijoms Šilalės miesto ir planuojamoje teritorijoje priskiriami šių gyvenviečių fragmentai: Šilalės miesto, Struikų, Šilų ir Balsių.

4.1.7 lentelė. Gamtinio karkaso teritorijos (ha / %) Šilalės miesto ir priemiesčio teritorijoje

Gamtinio karkaso metafunkcinės dalys	Ekologinio kompensavimo funkcijų palaikymo atkūrimo pobūdis	Plotas	
		ha	%
Vidinio stabilizavimo arealai			
Rajoninės reikšmės		341,32	19,00
s0 (patikimas)	Išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis	-	-
s1 (pakankamas)	Palaikomas ir didinamas esamas kraštovaizdžio natūralumas	219,81	12,24
s2 (ribotas)	Gausinami kraštovaizdžio natūralumą palaikantys elementai	90,74	5,05
s3 (pažeistas)	Gražinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai	30,77	1,71
Migracijos koridoriai			
Rajoninės reikšmės		270,62	15,07

m0 (patikimas)	Išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis	-	-
m1 (pakankamas)	Palaikomas ir didinamas esamas kraštovaizdžio natūralumas	8,51	0,47
m2 (ribotas)	Gausinami kraštovaizdžio natūralumą palaikantys elementai	123,17	6,86
m3 (pažeistas)	Gražinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai	138,94	7,74
Degraduoto gamtinio karkaso teritorijos			
d (degraduotas)	Atkuriamas kraštovaizdžio natūralumas gražinant gamtinio kraštovaizdžio elementus	32,96	1,84
Viso:		644,90	35,92

Šilalės miesto ir planuojamoje teritorijoje lokalizuotos gamtinio karkaso metafunkcinės dalys nustato svarbiausius teritorinius gamtinio kraštovaizdžio išsaugojimo prioritetus, pagrindines kraštotvarkos kryptis ir priemones, kurių sėkmingas įgyvendinimas ir integravimas į urbanizuotas teritorijas būtinas bendrai planuojamos teritorijos ekologinei pusiausvyrai palaikyti. Gamtinio karkaso funkcinių dalių nuostatas paprasčiausia būtų realizuoti įvairaus apsaugos pobūdžio saugomose teritorijose ir priešingai – sunkiausia, gamtinio karkaso ašių sankirtose su urbanizuotomis ar intensyvaus žemės ūkio teritorijomis. Tokiais atvejais reikėtų ieškoti alternatyvių sprendimų tenkinančių skirtingų funkcinių zonų nuostatas ir funkcionalumą.

Atlikta analizė rodo, kad Šilalės miesto bendrojo plano keitimo bendrųjų sprendinių formavimo alternatyvose (I, II) numatomi sprendiniai – funkcinio prioriteto zonų padėtis gamtinio karkaso teritorijų atžvilgiu bei bendras gamtinio karkaso plotas planuojamoje teritorijoje yra skirtingi (4.1.8 lentelė). Gamtinio karkaso situacijos analizė atlikta naudojant planavimo darbų programoje (patvirtintoje Šilalės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. birželio 10 d. įsakymu Nr. DĮV-678 „Dėl Šilalės rajono savivaldybės teritorijos dalies (Šilalės miesto) bendrojo plano keitimo planavimo darbų programos tvirtinimo“) nurodytas planuojamos teritorijos ribas (2.3.1.1 pav.) – jose lyginant I-osios ir II-osios bendrųjų sprendinių alternatyvos sprendinius gamtinio karkaso atžvilgiu bei pastarojo kiekybinius ir kokybinius rodiklius.

4.1.8 lentelė. Gamtinio karkaso teritorijų pasiskirstymas funkcinio prioriteto zonose (I, II alternatyva)

Eil. Nr.	Funkcinio prioriteto zona	I alternatyva, ha / %	II alternatyva, ha / %
1.	Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų, intensyviai naudojamų želdynų, miškų ir miškingų teritorijų (tame tarpe vandenų) zonos	44,36 / 52,45	26,71 / 68,24
2.	Urbanizuotos ir urbanizuojamos zonos	40,21 / 47,55	12,43 / 31,76
Viso:		84,57 / 100	39,14 / 100

Šilalės miesto bendrojo plano keitimo koncepcijos alternatyvose (I, II) gamtinio karkaso struktūroje pagrindines režimines zonas sudaro *bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų, miškų ir miškingų teritorijų (tame tarpe vandenų)* funkcinio prioriteto zonos. Šiose zonose yra palankios sąlygos užtikrinti gamtinio karkaso teritorijoms taikomus apsaugos ir tvarkymo reikalavimus. Esminis skirtumas tarp I ir II alternatyvų – I-oje bendrųjų sprendinių alternatyvoje nustatyto gamtinio karkaso teritorijos plotas yra daugiau nei 2,1 karto didesnis nei II-oje alternatyvoje. Toks skirtumas susijęs su tuo, kad I-oje alternatyvoje gamtinio karkaso ribos yra patikslintos ir detalizuotos pagal atitinkamą bendrųjų sprendinių mastelį, kai tuo

tarpu II-os alternatyvos sprendiniuose gamtinis karkasas neatitinka realios situacijos bendrojo plano mastelyje. Gamtinio karkaso teritorijose numatoma: saugoti natūralų kraštovaizdžio pobūdį; palaikyti ir didinti gamtinę įvairovę; pagrindus būtinybę vykdyti rekultivacijos bei renatūralizacijos darbus, kurie užtikrintų kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą ir ekosistemų stabilumą, atkurtų pažeistas ekosistemas.

Šilalės miesto bendrojo plano keitimo bendrųjų sprendinių formavimo alternatyvose (I, II) numatomi gamtinio karkaso teritorinės sistemos vystymo sprendiniai yra palankūs apsaugos ir tvarkymo užtikrinimui, kaip to reikalauja veiklą gamtinio karkaso reglamentuojančių teisės aktų reikalavimai.

Šilalės miesto teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinių konkretizavimo stadijoje, vadovaujantis Gamtinio karkaso nuostatais, bus vertinamas gamtinio karkaso teritorijų geoekologinis potencialas ir šio vertinimo pagrindu nustatomi gamtinio karkaso teritorijų apsaugos ir tvarkymo reglamentai.

4.2. Nekilnojamojo kultūros paveldo vertybės

Vadovaujantis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 8 straipsnio 12 dalimi, Kultūros vertybių registro duomenys yra vieši ir skelbiami tinklapyje adresu <https://kvr.kpd.lt>.

Šilalės miesto teritorijoje nekilnojamųjų kultūros vertybių nėra gausu – Kultūros vertybių registre (toliau - KVR) 2021 m. gruodžio 17 d. duomenimis yra registruotos 8 nekilnojamosios vertybės: vienas kompleksinis objektas ir 7 pavieniai objektai. Teritorijoje nėra registruotų KVR vietovių.

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo (toliau NKPAI) 3 str. „Nekilnojamojo kultūros paveldo skirstymas“ 1 p. apibrėžia jog, nekilnojamasis kultūros paveldas skirstomas pagal sandarą ir pagal reikšmingumą lemiantį vertingųjų savybių pobūdį.

Didžioji dalis registruotų kultūros paveldo vertybių pagal reikšmingumą lemiantį vertingųjų savybių pobūdį nėra homogeniškos, išskyrus archeologinį, memorialinį, istorinį ir architektūrinį reikšmingumą lemiantį vertingųjų savybių pobūdį. Kitos kultūros paveldo vertybės pagal reikšmingumą lemiantį vertingųjų savybių pobūdį turi nustatytus derinius.

Šilalės miesto teritorijoje esantys 7 objektai yra paskelbti valstybės saugomi, dėl vieno objekto apsaugos nėra pasisakyta - jis turi registrinio statusą. Visiems teritorijoje esantiems objektams yra nustatytos vertingosios savybės. Dviem saugomiems objektams yra nustatytos žmogaus veiklos neigiamą poveikį švelninanti tarpinė apsaugos zona. Apsaugos zona gali turėti vieną arba abu šiuos skirtingo apsaugos ir naudojimo režimo pozonius (NKPAI 11 str.). Šilalės žydų senųjų kapinių dalies ir žydų žudynių vietos ir kapo kompleksui (kodas 20714) nustatytas apsaugos nuo fizinio poveikio pozonis – už kultūros paveldo objekto teritorijos esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais, taip pat miško ir vandens plotai, kuriems taikomi šio įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimai, draudžiantys šiame pozonyje veiklą, galinčią fiziškai pakenkti kultūros paveldo objekto vertingosioms savybėms.

Šilalės pradžios mokyklos pastatui (kodas 17033) nustatytas vizualinės apsaugos pozonis – už kultūros paveldo objekto teritorijos ar apsaugos nuo fizinio poveikio pozonio esantys žemės sklypai ar jų dalys su ten esančiais kitais nekilnojamaisiais daiktais, kuriems taikomi šio įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimai, draudžiantys šiame pozonyje veiklą, galinčią trukdyti apžvelgti kultūros paveldo objektą.

Visiems saugomų objektų teritorijoje esantiems sklypams ar jų dalims, kurie yra daiktinės teisės objektai gali būti nustatoma konservacinė (saugojimo) žemės naudojimo paskirtis.

4.2 lentelė. Šilalės miesto teritorijoje esančios kultūros vertybės pagal sandarą: kompleksai ir į kompleksus įeinantys objektai

Nr.	Vertybės Nr. brėžinyje	Unikalus objekto kodas KVR	Pilnas pavadinimas	Adresas	Statusas	Objekto reikšmingumo lygmuo yra	Teritorijos plotas	Vertybė pagal sandarą	Vertingųjų savybių pobūdis	Trūkumai	
										Nustatytos vertingosios savybės	Nustatytos apsaugos zonos
1.	1	20714	Šilalės žydų senųjų kapinių dalies ir žydų žudynių vietos ir kapo kompleksas	Šilalės rajono sav., Šilalės miesto sen., Šilalės m.	Valstybės saugomas	Nacionalinis	Apsaugos nuo fizinio poveikio pozonis: 4000.00 kv. m KVR objektas: 18000.00 kv. m	Kompleksas	Istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); Memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	F
1.1	1.1	25411	Šilalės žydų senųjų kapinių dalies ir žydų žudynių vietos ir kapo komplekso žydų senųjų kapinių dalis	Šilalės rajono sav., Šilalės miesto sen., Šilalės m., Dariaus ir Girėno g.	Valstybės saugomas	Nekilnojamas	-	Į kompleksą įeinantis	Memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	-
1.2	1.2	11206	Šilalės žydų senųjų kapinių dalies ir žydų žudynių vietos ir kapo komplekso žydų žudynių vieta ir kapas	Šilalės rajono sav., Šilalės miesto sen., Šilalės m.	Valstybės saugomas	Nacionalinis	-	Į kompleksą įeinantis	Istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus); Memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	-

4.3 lentelė. Šilalės miesto teritorijoje esančios kultūros vertybės pagal sandarą: pavieniai objektai

Nr.	Vertybės Nr. brėžinyje	Unikalus objekto kodas KVR	Pilnas pavadinimas	Adresas	Statusas	Objekto reikšmingumo lygmuo yra	Teritorijos plotas	Vertybė pagal sandarą	Vertingųjų savybių pobūdis	Trūkumai	
										Nustatytos vertingosios savybės	Nustatytos apsaugos zonos
1.	2	15381	Joakimo Šnipės antkapinis kryžius	Šilalės rajono sav., Šilalės miesto sen., Šilalės m., Kapų g. 18	Valstybės saugomas	Regioninis	KVR objektas: 1.00 kv. m	Pavienis objektas	Dailės (lemiantis reikšmingumą retas); Memorialinis (lemiantis reikšmingumą retas)	+	-
2.	3	15748	Koplytėlė	Šilalės rajono sav., Šilalės miesto sen., Šilalės m., Kapų g.	Valstybės saugomas	Regioninis	KVR objektas: 2.89 kv. m	Pavienis objektas	Dailės (lemiantis reikšmingumą retas)	+	-
3.	4	15380	Magdalenos Poškienės antkapinis kryžius	Šilalės rajono sav., Šilalės miesto sen., Šilalės m., Kapų g. 18	Valstybės saugomas	Regioninis	KVR objektas: 0.49 kv. m	Pavienis objektas	Dailės (lemiantis reikšmingumą retas); Memorialinis (lemiantis reikšmingumą retas)	+	-
4.	5	13838	Antkapinis paminklas	Šilalės rajono sav., Šilalės miesto sen., Šilalės m., Kapų g. 18	Valstybės saugomas	Regioninis	KVR objektas: 1.00 kv. m	Pavienis objektas	Dailės (lemiantis reikšmingumą retas); Memorialinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	-

Nr.	Vertybės Nr. brėžinyje	Unikalus objekto kodas KVR	Pilnas pavadinimas	Adresas	Statusas	Objekto reikšmingumo lygmuo yra	Teritorijos plotas	Vertybė pagal sandarą	Vertingųjų savybių pobūdis	Trūkumai	
										Nustatytos vertingosios savybės	Nustatytos apsaugos zonos
5.	6	17033	Šilalės pradžios mokyklos pastatas	Šilalės rajono sav., Šilalės miesto sen., Šilalės m., Vasario 16-osios g. 9	Valstybės saugomas	Regioninis	KVR objektas: 521.00 kv. m Vizualinės apsaugos pozonis: 957.00 kv. m	Pavienis objektas	Architektūrinis (lemiantis reikšmingumą tipiškas); Istorinis (lemiantis reikšmingumą svarbus)	+	V
6.	7	25410	Partizanų kapas	Šilalės rajono sav., Šilalės miesto sen., Šilalės m., Nepriklausomybės g.	Valstybės saugomas	-	KVR objektas: 600.00 kv. m	Pavienis objektas	-	+	-
7.	8	11207	Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vieta	Šilalės rajono sav., Šilalės miesto sen., Šilalės m., Nepriklausomybės g.	Registrinis	Vietinis	KVR objektas: 3469.00 kv. m	Pavienis objektas	Istorinis (lemiantis reikšmingumą tipiškas); Memorialinis (lemiantis reikšmingumą tipiškas)	+	-

4.2 ir 4.3 lentelėse pateikiamas kultūros paveldo objektų ir teritorijų sąrašas nėra baigtinis, kadangi Kultūros vertybių registro (KVR) duomenys yra nuolat pildomi, atnaujinant apskaitos dokumentaciją.

Šilalės miesto bendrojo plano Bendrųjų sprendinių alternatyvos nustato nekilnojamojo kultūros paveldo objektų teritorinius apsaugos prioritetus ir principus:

- Visų objektų, įrašytų į Kultūros vertybių registrą, teritorijoms ir jų apsaugos zonoms yra taikomi Lietuvos Respublikos Vyriausybės Specialiųjų žemės ir miško naudojimo sąlygų reikalavimai. Archeologijos paveldo objektų tvarkybai nustatomas konservavimo kryptis.
- Visų saugomų kultūros paveldo objektų teritorijos yra konservacinės paskirties žemė (LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, 11 str. 5 dalis).
- Šilalės miesto teritorijoje esantys nekilnojamojo kultūros paveldo objektai išsaugomi, pritaikomi visuomenės viešajam pažinimui ir naudojimui. Laidojimo vietos saugomos viešajai pagarbai. Kapinės tvarkomos pagal Kapinių tvarkymo taisyklės.

- Nekilnojamojo kultūros paveldo objektuose, jų teritorijose ir apsaugos zonose veikla reglamentuojama nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais aktais bei nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiaisiais planais.
- Nekilnojamojo kultūros paveldo vertybių tvarkyba ir naudojimas vykdomi pagal individualius arba tipinius apsaugos reglamentus (jei individualūs reglamentai nenustatyti), apsaugos specialiuosius planus, strateginius planus, tikslines programas ir tvarkomuosius paveldosaugos darbų projektus.
- Siekiant darnios ir subalansuotos miesto plėtros, ypatingas dėmesys turi būti skiriamas miesto kultūros paveldo objektų ir teritorijų apsaugai bei palaikymui. Visi mieste esantys nekilnojamojo kultūros paveldo objektai turi būti išsaugoti ir tvarkomi, pritaikant juos kultūrinei bei visuomeninei paskirčiai, išsaugant kaip neatsiejamą ir integruotą miestovaizdžio elementą bei perduodant jį ateities kartoms.
- Nekilnojamasis kultūros paveldas turi būti išsaugotas ir perduotas ateities kartoms kaip miesto ir vietos bendruomenės kultūrinio tapatumo pagrindas, kraštovaizdžio vertės formantas, turi būti sudaromos sąlygos visuomenei jį pažinti ir juo naudotis.

I-oje ir II-oje bendrųjų sprendinių alternatyvoje numatomos analogiškos kultūros paveldo tvarkybos ir naudojimo kryptys, kurios užtikrina kultūros paveldo ir istorinio kraštovaizdžio apsaugą ir tvarkymą bei nykimo prevenciją. Abi alternatyvos yra palankios kultūros paveldo apsaugai. Prioritetas teikiamas kultūros vertybių naudojimui viešai paskirčiai, kultūros, rekreacijos ir turizmo reikmėms, miesto teritorijos savitumo raiškos, kultūros paveldo ir istorinio kraštovaizdžio integralumo užtikrinimui. I-oje alternatyvoje objektui *Šilalės žydų senųjų kapinių dalies ir žydų žudynių vietos ir kapo kompleksas (unikalus nr. 20714) ir Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vieta (unikalus nr. 11207)* yra nustatoma konservacinės paskirties funkcinė prioriteto zona, kuri efektyviau užtikrins šio kultūros paveldo objekto teisinę apsaugą ir reglamentavimą I-oje alternatyvoje nei II-oje alternatyvoje.

Šilalės žydų senųjų kapinių dalies ir žydų žudynių vietos ir kapo kompleksas (unikalus nr. 20714) teritorijos dalis patenka į teritoriją (A), kurioje vėjo elektrinių projektavimo ir statybos darbai draudžiami. Planuojamoje teritorijoje vėjo elektrinių statyba draudžiama, todėl šiuo aspektu poveikio visoms nekilnojamojo kultūros paveldo vertybėms, esančioms planuojamoje teritorijoje, poveikio nėra.

4.3. Naudingos iškasenos

Lietuvos geologijos tarnybos duomenimis į Šilalės miesto teritorijos ribas patenka dalis prognozinio akmens druskos naudingųjų iškasenų telkinio.

Žvilių telkinio, kuris patenka į Šilalės miesto teritorijos ribas, išteklių nėra laikomi perspektyviais dėl sunkaus jų išgavimo ir nepalankios rinkos konjunktūros. Bendrųjų sprendinių formavimo stadijos abiejų alternatyvų (I ir II) sprendiniai nesudarys prielaidos daryti neigiamą įtaką šiems naudingųjų iškasenų klotams, kadangi telkinys nėra eksploatuojamas ir detalai išžvalgytas.

5. SU PLANU SUSIJUSIOS APLINKOS APSAUGOS PROBLEMOS, YPAČ ATKREIPIANT DĖMESĮ Į PROBLEMAS SUSIJUSIAS SU APLINKOS APSAUGAI SVARBIOMIS TERITORIJOMIS

Šilalės miesto teritorijos bendrojo plano keitimo planavimo darbų programos pagrindu yra parengti Šilalės miesto teritorijos bendrojo plano keitimo bendrieji sprendiniai, siūlomos dvi alternatyvos (I, II). Įgyvendinant planavimo darbų programoje numatytus tikslus bei uždavinius, bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje yra išskiriamos teritorijų tvarkymo funkcinio prioriteto zonos (skirtingo intensyvumo polifunkcinės teritorijos), ekologinio stabilizavimo - gamtinio karkaso teritorijos, numatomi urbanistinės sistemos vystymo bei susiklosčiusios erdvinės struktūros tobulinimo sprendiniai, nustatomi įgyvendinimo prioritetai, numatomos inžinerinės bei susisiekimo infrastruktūros vystymo kryptys.

Teikiamų miesto teritorijos tvarkymo alternatyvų skirtumą lemia miesto teritorijos plėtra, funkcinį prioritetų teritorinė plėtra, urbanizuojamų ir neurbanizuojamų teritorijų santykis, gamtinio karkaso teritorijų lokalizavimas ir užimamas plotas bei tvarkymas, investicijų poreikis savivaldybės prioritetinės inžinerinės infrastruktūros įgyvendinimui. (plačiau apie bendrųjų sprendinių formavimo alternatyvas žr. 2.3 teksto skyriuje).

Racionalaus gamtinių išteklių naudojimo ir apsaugos, gamtinio kraštovaizdžio stabilumo, savitumo bei bioįvairovės išsaugojimo, aplinkos sveikumo (kokybės) užtikrinimo siekimas tiesiogiai lemia bendrojo plano bendrųjų sprendinių formavimą, teritorijos funkcinį prioritetų, naudojimo ir apsaugos reglamentų nustatymą, o tuo pačiu sudaro sąlygas išvengti ar bent jau sumažinti su bendrojo plano sprendinių realizavimu susijusių aplinkosauginių problemų.

Šilalės miesto bendrojo plano keitimo bendrieji sprendiniai gali tiesiogiai arba netiesiogiai turėti reikšmės planuojamos teritorijos aplinkos būklės charakteristikoms ar jų tendencijoms.

- Dalis miesto teritorijos bendrojo plano bendrųjų sprendinių – atskirųjų želdynų, miesto miškų vystymas bei jų įjungimas į žaliųjų plotų sistemą, užtikrinant teritorinį vientisumą ir funkcinį tęstinumą bei inžinerinės infrastruktūros vystymo sprendiniai tiesiogiai ir nedviprasmiškai nukreipti į aplinkos būklės gerinimą, ekologinės pusiausvyros stiprinimą.
- Dalis bendrųjų sprendinių nukreipti kitomis kryptimis, bet dalis iš to sekančių veiksmų turėtų turėti ir „antrinį“ poveikį, tarpe to – poveikį planuojamos bei aplinkinių Šilalės miesto teritorijų aplinkos būklei. Būtent tokiu būdu bendrieji sprendiniai gali veikti bendrą energijos suvartojimą, oro, grunto ir vandens taršą, rekreacijos resursus, o per visa tai - gyventojų sveikatą.
- Kai kurie ne į gamtos apsaugą nukreipti bendrieji sprendiniai tiesiogiai turi įtakos natūralių gamtinių teritorijų plotų sumažėjimui, o taip pat – kraštovaizdžiui.

Reikia pažymėti, kad bendrojo plano bendrųjų sprendinių įgyvendinimas teigiamai įtakotų ir padėtų spręsti esamas problemas, susijusias su gamtinio karkaso bei bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų, miškų ir miškingų zonų teritorinių sistemų vystymu, susisiekimo bei inžinerinės infrastruktūros kiekybiniu ir kokybiniu išvystymu. Detaliau - kuria linkme ir kurie bendrojo plano sprendiniai gali veikti aplinką ir jos komponentus vertinama ataskaitos 7 teksto skyriuje.

Plano įgyvendinimo poveikis teritorijos aplinkos kokybės normoms ir visuomenės sveikatingumui

Šilalės miesto teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniai gali tiesiogiai arba netiesiogiai turėti reikšmės planuojamos teritorijos aplinkos būklės charakteristikoms ar jų tendencijoms, todėl jau formuojant bendruosius sprendinius atkreipiamas dėmesys į tai, kaip išvengti nepageidaujamų pasekmių aplinkos kokybės normoms ir visuomenės sveikatingumui.

Sprendiniuose bus reglamentuota, kad verslo, inžinerinės infrastruktūros (susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų statybos) teritorijų funkcinėse zonose numatoma veikla neturi daryti neigiamo poveikio greta esančioms ir numatomoms gyvenamosioms, visuomeninėms, rekreacinėms, bendro naudojimo, atskirųjų želdynų teritorijoms. Galimai taršios veiklos objektų teritorijų plėtra bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje nėra numatoma.

Šilalės miesto teritorijos bendrasis planas įgyvendinamas ne tiesiogiai, o per žemesnio lygmens planus – miesto dalių, detaliuosius ar specialiuosius planus stambesniame mastelyje bei konkrečių objektų techninius projektus.

Bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje *teritorijos tvarkymo, reglamentavimo, naudojimo ir apsaugos principai* nedetalizuojami. Jie bus nustatomi sprendinių konkretizavimo stadijoje, nustatant teritorijų naudojimo būdų ir pobūdžių turinio, teritorijų struktūros, užstatymo rodiklių (užstatymo intensyvumo, tankumo, aukštingumo ir kt.), teritorijų tvarkymo ir naudojimo režimų bei kitus specialius reikalavimus. Vykdamt pramonės ir sandėliavimo teritorijų plėtrą, LR teisės aktų nustatyta tvarka, turi būti atliekamos poveikio aplinkai vertinimo (PAV) ir poveikio visuomenės sveikatai vertinimo (PVSV) procedūros. Jų metu identifikuojami konkrečių objektų/veiklų sukeltami poveikiai aplinkai bei visuomenės sveikatai ir saugumui, numatomos konkrečios priemonės galimiems poveikiams išvengti, sumažinti ar kompensuoti.

Įgyvendinant bendruosius sprendinius bei vystant plėtos teritorijas šalia esamų intensyvaus eismo gatvių būtina atsižvelgti į transporto poveikį visuomenės sveikatai. Žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentuose ir/ arba techniniuose projektuose, esant būtinybei įvertinti keliamo triukšmo ir oro taršos lygį. Teritorijose, kuriose viršijamos didžiausios leistinos akustinio triukšmo ir oro taršos ribos, reglamentuojamos higienos normomis (HN 33:2011; HN 35:2007), neplanuoti užstatymo arba pagal atliktus skaičiavimus taikyti neigiamo poveikio mažinimo priemonės (akustinės sienutes, želdynų juostas ir pan.).

Rengiant specialiuosius arba detaliuosius teritorijų planavimo dokumentus, siekiant išvengti galimo neigiamo poveikio žmonių sveikatai aplink esamus ar planuojamus stacionarius taršos šaltinius (gamybinius ir komunalinius objektus), vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo IV skyriaus reikalavimais, turi būti nustatomos ar tikslinamos sanitarinės apsaugos zonos.

Abiejų alternatyvų (I, II) atveju laikomasi nuostatos, kad pramonės ir sandėliavimo zonose vystoma veikla privalo atitikti higienos normų reikalavimus ir neturi daryti neigiamo poveikio aplinkai ir gyventojams. Įmonių, įsikursiančių šiose zonose sanitarinės apsaugos zonos neturėtų peržengti teritorijos sklypo ribų.

Planinga inžinerinės infrastruktūros plėtra užtikrins reikiamos komunalinės infrastruktūros išvystymą, suteikiant gyventojams galimybės naudotis kokybiškais komunaliniais (vandentiekio, vandenvalos) paslaugomis, kas palankiai veiks gyventojų sveikatingumą.

Plano sprendiniai dėl savo pobūdžio ir masto nesukels pokyčių žmonių sveikatai. Planuojamų sprendinių įgyvendinimas pagerins gyventojų gyvenimo kokybę. Planinga vandentiekio ir nuotekų sistemų plėtra užtikrins reikiamos komunalinės infrastruktūros išvystymą, suteikiant gyventojams galimybės naudotis kokybiškais komunaliniais (vandentiekio, vandenvalos) paslaugomis, kas palankiai veiks gyventojų sveikatingumą.

Plano įgyvendinimo poveikis aplinkos apsaugai svarbioms teritorijoms

Planuojamoje Šilalės miesto teritorijoje aplinkos apsaugai svarbias teritorijas atstovauja: *gamtinio karkaso teritorijos, EB svarbos natūralios buveinės, miškai, saugomų rūšių augavietės ir radavietės, pelkės bei natūralios pievos ir ganyklos, kraštovaizdžio išsaugojimui svarbios teritorijos (upės slėnis), kraštovaizdžio vizualinis estetiškas potencialas, nekilnojamojo kultūros paveldo vertybės*.

Remiantis 4. teksto skyriuje pateikta analize, Šilalės miesto bendrojo plano keitimo bendrųjų sprendinių formavimo stadijos sprendiniai daugumai planuojamoje teritorijoje ir jos gretimybėse esančių aplinkos apsaugai svarbių teritorijų poveikio neturės, nesudarys prielaidų sumenkinti ar kitaip pažeisti jų vertę: gamtos paveldo objektams; Europos bendrijos svarbos natūralioms buveinėms; „Natura 2000“ teritorijoms; miškams; pelkėms; kraštovaizdžio išsaugojimui svarbioms teritorijoms (upės slėnis); kraštovaizdžio vizualiniam estetiniam potencialui; gamtinio karkaso teritorijoms bei nekilnojamojo kultūros paveldo vertybėms.

Nustatyti galimo poveikio atvejai – *Europos bendrijos svarbos natūralioms buveinėms* (6,8% (I alternatyva) ir 19% (II alternatyva) nuo viso planuojamoje teritorijoje esančių buveinių ploto); *saugomų rūšių augavietės ir radvietės*, patenkančioms į urbanizuotas ir urbanizuojamas funkcinio prioriteto zonas; *natūralioms pievoms ir ganykloms*. Nustatyti galimo poveikio atvejai yra lokalūs, jų kiekybiniai rodikliai nedideli. Dalies nepageidaujamų pasekmių aplinkos apsaugai svarbioms teritorijoms galima būtų išvengti Šilalės miesto teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinių konkretizavimo stadijoje, atitinkamai reglamentuojant probleminius atvejus arba deleguojant jų sprendimą žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentams, kuomet tampa aiškos planuojamos veiklos ir jų mastai (tai ypač aktualu saugomų rūšių augaviečių ir radaviečių atveju).

SPAV ataskaitoje nustatomos rekomendacijos poveikio aplinkos apsaugai svarbioms teritorijoms išvengimui ir/ar sumažinimui pateikiamos 8 teksto skyriuje.

6. TARPTAUTINIŲ, EUROPOS BENDRIJOS ARBA NACIONALINIŲ LYGMENIU NUSTATYTI APLINKOS APSAUGOS TIKSLAI, SUSIJĘ SU PLANU

Pagrindiniai Europos Sąjungos tikslai aplinkosaugos srityje yra išsaugoti, saugoti ir gerinti aplinkos apsaugos kokybę, saugoti žmonių sveikatą, apdairiai ir racionaliai naudoti gamtos išteklius. Minėti Europos Sąjungos tikslai atspindi ir Lietuvos Respublikos aplinkosaugos politikoje. Rengiamojo *savivaldybės lygmens Šilalės miesto bendrojo plano keitimo* bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje nustatytų sprendinių tikslai glaudžiai siejasi su aukštesnio lygmens (regioninio, nacionalinio Europos bendrijos bei tarptautinio) aplinkosaugos tikslais ir jiems neprieštarauja. Žemiau pateikiami tarptautiniu, Europos Bendrijos arba nacionaliniu lygmeniu nustatyti pagrindiniai aplinkos apsaugos tikslai, į kuriuos privalu atsižvelgti rengiant *Šilalės miesto bendrojo plano keitimą*.

6.1. lentelė. Tarptautiniu, Europos Bendrijos ir nacionaliniu lygmeniu nustatyti aplinkos apsaugos tikslai.

Dokumento pavadinimas	Tikslai
ES darnaus vystymosi strategija	Mažinti oro taršą, siekti tvaraus vartojimo ir gamybos, skatinti netaršių technologijų kūrimą ir diegimą.
Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencija	Skatinti tvarią plėtrą bei laikytis įsipareigojimo riboti ir mažinti išmetamus teršalus
LR ratifikuota ES Tarybos direktyva dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos ir floros apsaugos (92/43EEB, 1992 05 21)	Skatinti biologinės įvairovės palaikymą, atsižvelgiant į ekonominius, socialinius, kultūrinius ir regioninius reikalavimus.
LR ratifikuota Europos kraštovaizdžio konvencija	Skatinti kraštovaizdžio apsaugą, tvarkymą bei planavimą ir organizuoti Europos bendradarbiavimą kraštovaizdžio klausimais (3 str.): • Įteisinti kraštovaizdį kaip svarbią žmonės supančios aplinkos sudedamąją dalį, jų bendro kultūros ir gamtos paveldo apraišką bei jų savasties pagrindimą (5a str.); • integruoti kraštovaizdį kaip reiškinį į savo teritorijų ir miestų planavimo politiką bei savo kultūros, žemės ūkio, socialinę ir ekonominę politiką, taip pat į kiekvieną kitą politikos sritį, galinčią turėti poveikio kraštovaizdžiui (5d str.); • nustatytus kraštovaizdžius įvertinti atsižvelgiant į suinteresuotų dalyvių ir atitinkamos gyventojų grupės jiems priskiriamą ypatingą jiems priskiriamą ypatingą vertę (6cb str.)
LR ratifikuota Pasaulio kultūros ir gamtos paveldo globos konvencija	Priimti generalinę politiką, kuri siektų kultūros ir gamtos paveldui suteikti tinkamą vaidmenį bendruomenės gyvenime ir to paveldo globą integruoti į bendras planavimo programas (5a str.): • Vystyti mokslinius ir techninius tyrimus ir tyrinėjimus ir paruošti veiksmingas priemones, kurios įgalintų valstybę neutralizuoti grėsmę, iškilusią kultūros ir gamtos paveldui (5c str.); • imtis tinkamų įstatyminių, mokslinių, techninių, administracinių ir finansinių priemonių, būtinų šio paveldo identifikavimui, globali, išsaugojimui, prezentavimui ir reabilitavimui (5d str.).

Dokumento pavadinimas	Tikslai
Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos kryptių aprašas, patvirtintas LR Vyriausybės 2004 m. gruodžio 1 d. nutarimu Nr. 1526	LR kraštovaizdžio politikos kryptių tikslas – sudaryti sąlygas išsaugoti įvairaus teritorinio lygmens kraštovaizdžio arealus, užtikrinti tinkamą jų tvarkymą, naudojimą, planavimo ir darnią plėtrą. <i>Pagrindinės Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos kryptys yra šios:</i> • užtikrinti Lietuvos kraštovaizdžio formavimo socialines, ekonomines ir ekologines funkcijas; • užtikrinti kraštovaizdžio apsaugą, naudojimą, tvarkymą, planavimą ir krašto saviraiškos bruožus; • palaikyti ir didinti turimą šalies biologinę įvairovę, kraštovaizdžio teritorinę erdvinę struktūrą ir jo potencialą; • optimizuoti kultūrinio kraštovaizdžio kryptingą formavimą; • suderinti kraštovaizdžio architektūrinę erdvinę kompoziciją. <i>Svarbiausi Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos kryptių uždaviniai yra:</i> • įgyvendinant šalies teritorijos bendrojo plano sprendinius; • saugoti gamtinį kraštovaizdį ir gamtinius rekreacinius išteklius; • užtikrinti kraštovaizdžio ekologinį stabilumą; • užtikrinti biologinės įvairovės apsaugą ir optimalų kraštovaizdžio tvarkymą; • numatyti priemones istoriškai susiklosčiusioms kultūrinio kraštovaizdžio erdvinėms struktūroms išsaugoti; • optimizuoti kraštovaizdžio urbanizacijos, technogenizacijos ir žemės ūkio plėtrą; • įgyvendinti Europos kraštovaizdžio konvencijos nuostatas.
Nacionalinė darnaus vystymosi strategija, patvirtinta LR Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimu Nr. 1160	• Pagrindinių ūkio šakų (transporto, pramonės, energetikos, žemės ūkio, būsto, turizmo) poveikio aplinkai mažinimas; • Efektyvesnis gamtos išteklių naudojimas ir atliekų tvarkymas; • Pasaulio klimato kaitos ir jos padarinių švelninimas; • Geresnė biologinės įvairovės apsauga; • Geresnė kraštovaizdžio apsauga ir racionalus tvarkymas.
Valstybės ilgalaikės raidos strategija, patvirtinta LR Seimo 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. IX-1187	• Įgyvendinti tvariosios plėtros principą; • sudaryti prielaidas racionaliam gamtos išteklių naudojimui, apsaugai ir atkūrimui; • atsižvelgiant į Europos Sąjungos normas ir standartus, užtikrinti tinkamą aplinkos kokybę; • išsaugoti gamtos paveldo vertybes, kraštovaizdžio savitumą ir biologinę įvairovę; • didinti šalies miškingumą ir miškų aplinkosaugos vertę; • mažinti vandenų taršą buitinėmis ir gamybinėmis nuotekomis; • gerinti geriamojo vandens kokybę; • skatinti energijos naudojimo veiksmingumą bei atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimą; • mažinti taršą didelių (energetikos) įrenginių; • mažinti poveikį klimato kaitai, ozono sluoksniui, rūgštėjimo eutrofikacijos procesui; • sukurti racionalią atliekų tvarkymo sistemą; • kuo daugiau ir racionaliau panaudoti atliekų medžiaginius ir energetikos išteklius.
Nacionalinė aplinkos apsaugos strategija,	• darnus gamtos išteklių naudojimas ir atliekų tvarkymas; • aplinkos kokybės gerinimas;

Dokumento pavadinimas	Tikslai
patvirtinta 2015 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. XII-1626	- ekosistemų stabilumo išsaugojimas; - klimato kaitos švelninimas ir prisitaikymas prie klimato kaitos keliamų aplinkos pokyčių.
LR saugomų teritorijų įstatymas, patvirtintas LR Seimo 1993 m. lapkričio 9 d. Nr. I-301 (Nr. I-301	Išsaugoti gamtos ir kultūros paveldo teritorinius kompleksus ir objektus (vertybes), kraštovaizdžio ir biologinę įvairovę, užtikrinti kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą, gamtos išteklių subalansuotą naudojimą ir atkūrimą, sudaryti sąlygas pažintiniam turizmui, moksliniams tyrimams ir aplinkos būklės stebėjimams, propaguoti gamtos ir kultūros paveldo teritorinius kompleksus (vertybes) (3 str.).
Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas, patvirtintas LR Seimo 1995 m. gruodžio 12 d. Nr. I-1120	- Nustatyti gyvenamųjų vietovių, inžinerinės ir socialinės infrastruktūros, kitų valstybei svarbių socialinės ekonominės veiklos sričių vystymo ir įgyvendinimo gaires, numatyti plėtrai reikalingas teritorijas (3.1.2 str.); - Sudaryti sąlygas racionaliam šalies gamtinių, žemės gelmių ir energijos išteklių naudojimui ir atkūrimui (3.1.3 str.); - Numatyti šalies gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio savitumo, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimą, tikslingą naudojimą ir pažinimą, ekologiškai pusiausvyrai būtino gamtinio karkaso formavimą (3.1.4); - Kurti sveiką, saugią, darnią gyvenamąją aplinką ir visavertes gyvenimo sąlygas gyvenamosiose vietovėse (3.1.5).
Lietuvos Respublikos želdynų įstatymas, patvirtintas LR Seimo 2007 m. birželio 28 d. Nr. X-1241	nustatyti Lietuvos Respublikos teritorijoje ne miškų ūkio paskirties žemėje esančių želdynų ir želdinių apsaugos, tvarkymo, želdynų kūrimo ir želdinių veisimo teisinio reguliavimo pagrindus, siekiant užtikrinti gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio stabilumą, gyventojų teisę į jų gyvenimo kokybę gerinančias aplinkos sąlygas.

Šilalės miesto bendrojo plano keitimo sprendiniai yra susiję su aukščiau išvardintais dokumentais ir jiems neprieštarauja. Svarbiausias tikslas, kurio siekiama rengiant šį planą – darni teritorijos plėtra. Ji įgyvendinama per urbanistinio ir gamtinio karkasų subalansavimą.

7. GALIMOS REIKŠMINGOS PASEKMĖS APLINKAI

SPAV ataskaitoje pagrindinis dėmesys skiriamas aktualioms teritorijos būvio aspektams, kurių indikatoriai, įgyvendinant bendruoju planu numatomus planuojamos teritorijos vystymo sprendinius, gali reikšmingai keistis. Vertinant Šilalės miesto teritorijos bendrojo plano keitimo bendrųjų sprendinių formavimo alternatyvų (I) ir galiojančio bendrojo plano sprendinių alternatyva (II) galimą poveikį planuojamos teritorijos raidai, strateginių pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitoje bus nagrinėjami įvairūs aplinkos komponentai ir galimos reikšmingos, juos paveikiosiančios, pasekmės:

- *saugomoms teritorijoms (įskaitant Natura 2000 teritorijas) bei gamtos paveldo objektams;*
- *biologinei įvairovei (EB svarbos natūralioms buveinėms, saugomų rūšių augavietėms ir radavietėms, natūralioms pievoms ir ganykloms, pelkėms ir šaltinams);*
- *kultūros paveldui (Kultūros vertybių registre registruotoms nekilnojamoms kultūros paveldo vertybėms (jų teritorijoms ir apsaugos zonoms), archeologinėms vertybėms, kurios gali būti atrastos vykdant žemės kasimo darbus);*
- *kraštovaizdžiui (gamtiniam karkasui, gamtinio kraštovaizdžio kompleksams, vizualiniam estetiniam potencialui);*
- *visuomenei ir jos sveikatai;*
- *neatsinaujinantiems ir atsinaujinantiems gamtos ištekliams (vandeniui, orui, klimatui, dirvožemiui, naudingosioms iškasenoms);*
- *aplinkos kokybės;*
- *materialiajam turtui.*

Poveikis kitiems aplinkos komponentams yra nepastebimas arba gali būti nustatomas detalesnėse planavimo stadijose.

Vertinamos parengtos bendrųjų sprendinių alternatyvos: **I alternatyva; II alternatyva** (detali informacija apie alternatyvas pateikiama 2.3 teksto skyriuje). Alternatyvos vertinamos parengtos „Galimų reikšmingų pasekmių aplinkai vertinimo“ 7.1 lentelės pagalba. Vertinimo skalė:

- tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės (**žymima +**);
- tikėtinos reikšmingos neigiamos pasekmės (**žymima -**);
- tikėtinos tiek teigiamos, tiek neigiamos pasekmės (**žymima +/-**)
- nenumatoma reikšmingų pasekmių (**žymima 0**)
- nepakanka informacijos (**žymima ?**)

Vertinimas pasekmių 7.1 lentelėje, ypač kai sprendiniai gali turėti teigiamas ar neigiamas pasekmes, papildomas paaiškinančiais komentarais. Vertinimo lentelėje stulpelyje „Reikšmingo poveikio charakteris“, įvertinus plano lygmenį ir detalizacijos mastelį yra apibendrinamas, nes atitinkami *pasekmių pobūdžiai* (Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo 2 priedas, 8 p.) neturi aiškių ar reikšmingų skiriamųjų požymių t. y. trumpalaikės pasekmės prilyginamos laikinoms pasekmėms, ilgalaikės pasekmės prilyginamos vidutinės trukmės ir nuolatinėms, kaupiamosioms ir sąveikaujančioms pasekmėms.

Žirmūnų g.139 - 321, 09120 Vilnius
Tel.: (8~5) 272 83 34; Faks.: (8~5) 203 12 80

7.1.lentelė.Galimų reikšmingų pasekmių aplinkai vertinimas

Bendrieji sprendiniai	Alternatyva	Reikšmingo poveikio charakteris	SPAV vertinimo komponentai								Sprendinių vertinimo komentaras
			Bioįvairovė ir ekotinklas	Gamtinis karkasas ir kraštovaizdis	Kultūros paveldas	Visuomenės sveikatingumas	Vanduo (paviršinis, požeminis)	Dirvožemis	Oras, klimatas	Materialusis turtas	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Planuojamos teritorijos funkcinis zonavimas	1	trumpalaikis (laikinas)	+/-	+/-	0	0	0	+/-	0	0	Bendrųjų sprendinių alternatyvose planuojamos Šilalės miesto teritorijos vystymo erdvinės koncepcijos nustatymas (funkcinis zonavimas) yra skirtingas; planuojamos teritorijos plėtros poreikis abiejose alternatyvose yra skirtingas (I-oje alternatyvoje plėtros teritorija yra apie 261 ha, o II-oje, laikantis galiojančio bendrojo plano sprendinių – 1444 ha). Teritorinės plėtros poreikis, remiantis gyventojų skaičiaus prognozės ir teritorinės plėtros tendencijomis, palankesnis I-os alternatyvos sprendiniuose. Esminį Bendrųjų sprendinių I alternatyvos skirtumą sudaro funkcinės ir erdvinės struktūros optimizavimas, miesto rajonų centrų skaičiaus sumažinimas, verslo funkcinės zonos išplėtimas, mažesnis teritorijos ploto priskyrimas I įgyvendinimo prioriteto teritorijoms, driekos procesų suvaldymas. Galimų reikšmingų pasekmių aplinkai vertinimo aspektu II-oji alternatyva vertinama kaip palankesnė, nes yra susijusi nuoseklesnio, optimalesnio, labiau suvaldyto urbanistinio modelio formavimu, kuris padės išvengti chaotiško kraštovaizdžio urbanizavimo, mažiau paveiks gamtinę aplinką.
		ilgalaikis (nuolatinis)	+	+	0	+	+	+	+	+	
	2	trumpalaikis (laikinas)	-	-	0	0	0	+/-	0	0	
		ilgalaikis (nuolatinis)	-	-	0	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	
Įgyvendinimo prioritetų nustatymas	1	trumpalaikis (laikinas)	+/-	+/-	0	+/-	+/-	-	+/-	+/-	Bendrųjų sprendinių alternatyvose Šilalės miesto bendrojo plano keitimo sprendinių įgyvendinimo prioritetų nustatymas (įgyvendinimo prioritetams nustatomi užstatyti ir užstatomų teritorijų funkcinės zonos) yra skirtingas: I-oje alternatyvoje 1 prioriteto teritorijoms priskiriama apie 40 % planuojamos teritorijos ploto, 2 prioriteto teritorijoms – 46 % planuojamos teritorijos. 1 prioriteto teritorijų mažesnis plotas ir jų kompaktiška lokalizacija I-oje alternatyvoje sudaro geresnes sąlygas driekos procesų suvaldymui, yra palankesnė inžinerinės infrastruktūros vystymui laikantis ekonomiškumo ir darnaus vystymo principų.
		ilgalaikis (nuolatinis)	+	+	0	+	+	+	+	+	
	2	trumpalaikis (laikinas)	-	-	0	+/-	+/-	-	+/-	+/-	
		ilgalaikis (nuolatinis)	-	-	0	+/-	+/-	+/-	+/-	-	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Socialinės ir ekonominės aplinkos plėtojimas	1	trumpalaikis (laikinas)	-	-	0	0	0	-	0	+/-	I-oje alternatyvoje Socialinė infrastruktūra vystoma, atsižvelgiant į perspektyvinę paklausą: išlaikyti esamą švietimo ir ugdymo įstaigų tinklą, užtikrinant įvairiapusišką infrastruktūrinių galimybių išnaudojimą; nenumatyti viešųjų sveikatos priežiūros subjektų tinklo plėtros, orientuojantis į intensyvių vystymąsi, o perteklinį poreikį pirminio lygmens paslaugoms tenkinant privataus sektoriaus pajėgumais; išsaugoti esamą socialinių paslaugų teikimo pajėgumą ir kokybiškai vystyti socialinių paslaugų teikimą bei diversifikuoti paslaugas; nenumatyti viešųjų konvencinių kultūros objektų plėtros, transformuojant esamus objektus į platesnio profilio universalius kultūros subjektus; vystyti aktyvaus laisvalaikio, fizinio aktyvumo, sporto, jaunimo ir kultūros viešąsias erdves ir objektus. Nepriklausomai nuo pasirinktos alternatyvos (I, II), sprendiniuose bus reglamentuota, kad ekonominės aplinkos vystymas neturi daryti neigiamo poveikio greta esančioms ir numatomoms gyvenamosioms, visuomeninėms, rekreacinėms, bendro naudojimo, atskirųjų želdynų teritorijoms. Galimai taršos veiklos objektų teritorijų plėtra bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje nėra numatoma. Rengiant specialiuosius arba detaliuosius teritorijų planavimo dokumentus, siekiant išvengti galimo neigiamo poveikio žmonių sveikatai aplink esamus ar planuojamus stacionarius taršos šaltinius (gamybinius ir komunalinius objektus), vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo IV skyriaus reikalavimais, turi būti nustatomos ar tikslinamos sanitarinės apsaugos zonos.
		ilgalaikis (nuolatinis)	+/-	0	0	+	0	0	0	+	
	2	trumpalaikis (laikinas)	-	-	0	0	0	-	0	+/-	
		ilgalaikis (nuolatinis)	+/-	0	0	+	0	0	0	+	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Susisiekimo sistemos plėtojimas	1	trumpalaikis (laikinas)	-	-	+/-	+/-	+/-	-	+/-	+/-	Bendrųjų sprendinių alternatyvose <u>Šilalės miesto susisiekimo sistemos vystymo kryptys skiriasi</u>. I-oje alternatyvoje plėtojama optimali ir pagrįsta teritorijų plėtros ir optimizavimo poreikius atitinkanti susisiekimo ir inžinerinė infrastruktūra. Numatoma gerinti miesto gatvių būklę ir užtikrinti kokybiškas ir saugias miesto jungtis su valstybinės reikšmės keliais; įrengti naujas susisiekimo jungtis, kurių pagrindu būtų įsavinamos naujos teritorijos ir plečiamas pagalbinių (kvartalinių) gatvių tinklas. Susisiekimo tinklo plėtros ir modernizavimo eiliškumas turi būti sietinas su atskirųjų teritorijų užstatymo prioritetais; rezervuoti teritorijas struktūrinių gatvių įrengimui ir užtikrinti statybos techninio reglamento STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“ nuostatų laikymąsi; išlaikyti esamas keleivių pervežimo apimtis bei sistemingai vykdyti viešojo transporto priemonių ir susijusios infrastruktūros atnaujinimą/modernizavimą; atnaujinti ir plėsti bemotorio transporto
		ilgalaikis (nuolatinis)	+/-	0	0	0	0	0	+	+	

											infrastruktūrą; užtikrinti parkavimo vietų plėtrą; plėsti elektromobilių įkrovimo prieigų tinklą.
	2	trumpalaikis (laikinas)	-	-	+/-	+/-	+/-	-	+/-	+/-	II-oje bendrųjų sprendinių alternatyvoje numatyta: išplėtoti susisiekimo sistemą; formuoti ryšius, apjungiančius užmiesčio kelių tinklą; išlaikyti turimų transporto koridorių sistemą (Rytinio ir Pietinio kelio gatvės) su racionaliais atstumais tarp sankryžų, nutiesiant dubliuojančias gatves, naikinant esamus įvažiavimus į atskirus objektus ir užtikrinant normatyvinius atstumus iki užstatymo; perspektyvinėse miesto ribose formuoti naujų B; C; D kategorijų gatvių tinklą; atnaujinti ir plėsti bemotorio transporto infrastruktūrą; plėsti degalinių tinklą; užtikrinti parkavimo vietų plėtrą.
		ilgalaikis (nuolatinis)	+/-	0	0	0	0	0	0	+	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Inžinerinės infrastruktūros plėtojimas	1	trumpalaikis (laikinas)	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	-	+/-	+/-	I-oje bendrųjų sprendinių alternatyvoje numatytos inžinerinės infrastruktūros vystymo kryptys: : viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijose sudaryti sąlygas visiems vartotojams prisijungti prie vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemos arba užtikrinti galimybę individualiai apsirūpinti geriamuoju vandeniu ir (arba) individualiai tvarkyti nuotekas; atnaujinti/rekonstruoti susidėvėjusius vandentiekio ir nuotekų tinklus; rekonstruoti miesto nuotekų valymo įrenginius ir išplėsti pajėgumus iki 1500 m3/parą; modernizuoti elektros skirstomąjį tinklą ir gatvių apšvietimo sistemas; tęsti daugiabučių ir visuomeninės paskirties pastatų modernizaciją; atnaujinti Šilalės rajono savivaldybės šilumos ūkio specialiojo plano sprendinius; plėtoti elektroninių ryšių infrastruktūrą ir siekti, kad iki 2025 m. visi namų ūkiai turėtų galimybę naudoti 100 Mbp/s spartos interneto ryšiu; užtikrinti aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantį komunalinių atliekų tvarkymą; AEI vystymo kryptis sieti su biokuro naudojimu centralizuotos šilumos tiekimo sistemose, šilumos siurblių įrengimu, saulės šviesos energijos elektrinių plėtra ant pastatų (integruotos į pastatus) ir visų tipų saulės elektrinių plėtra vandenvietės teritorijoje. Visais atvejais naujos inžinerinės infrastruktūros vystymo sprendiniai yra konkretizuojami žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentuose.
		ilgalaikis (nuolatinis)	0	0	0	+	+	0	+	+	Nepakankamas infrastruktūros išvystymas neigiamai veikia gamtinę aplinką ir žmonių gyvenimo kokybę. Pavėluotas infrastruktūros vystymas reikalauja daugiau materialių resursų, padaroma žala gamtai, sukelia nepatogumus gyventojams, sutrikdomas transporto priemonių eismas.
											Šilalės miesto inžinerinės infrastruktūros vystymas turės ilgalaikį teigiamą poveikį gyventojų gyvenimo kokybei ir sveikatingumui, kadangi didės būstų aprūpinimas reikiamomis komunalinėmis paslaugomis (vandentiekio ir nuotekų surinkimo), gyventojams bus sudarytos sąlygos tinkamai higienai, sveikai gyvenamajai aplinkai, lems mažesni neigiamą poveikį kitiems aplinkos komponentams, turintiems įtakos gyvenamajai aplinkai – orui, vandeniui, dirvožemiui ir kt.

	2	trumpalaikis (laikinas)	-	-	+/-	+/-	+/-	-	+/-	-	II-oje alternatyvoje numatytos inžinerinės infrastruktūros vystymo kryptys: viešojo geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo teritorijose sudaryti sąlygas 95 proc. gyventojų prisijungti prie vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemos; prie vandentvarkos sistemų prijungti Vingininkų ir Balsių kaimų teritorijas; renovuoti paviršinių lietaus nuotekų sistemą; dujofikuoti miesto teritorija; įrengti šviesolaidinį duomenų perdavimo tinklą ir statyti naujus ryšio bokštus; išlaikyti ir šilumos tiekimo tinklais sujungti abi Šilalės mieste esančias centralizuoto aprūpinimo šilumą sistemas; įrengti pavojeingų, medicininių, elektros ir elektronikos surinkimo punktą, statybinių atliekų surinkimo aikštelę. AEI vystymas nenumatytas. II-oje alternatyvoje numatomas urbanistinės struktūros modelis orientuotas į mažiau kompaktišką miesto plėtrą, kuriame nėra nustatyti gyvenimo prioritetai ir prioritetinga inžinerinė infrastruktūra plėtojama visoje suplanuotoje teritorijoje, kurios plotas 1795 ha. Tikėtini technologiniai, ilgalaikiai finansiniai ir teisiniai žemės įsigijimo komunikaciniams koridoriams organizaciniai ir kitokie sunkumai. Galima daryti prielaidą, kad II-os alternatyvos atveju resursai ir pastangos inžinerinės infrastruktūros vystymui būtų išsklaidyti.
		ilgalaikis (nuolatinis)	-	-	0	+/-	+/-	+/-	+/-	-	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Gamtinės aplinkos apsaugos vystymas	1	trumpalaikis (laikinas)	0	0	0	0	0	0	0	0	Bendrųjų sprendinių alternatyvose <u>Šilalės miesto gamtinės aplinkos apsaugos vystymo kryptys</u> – <i>kraštovaizdžio struktūrinės ir biologinės įvairovės išsaugojimas, gamtinio karkaso teritorijų apsaugos ir tvarkymo vystymas, žaliųjų plotų (bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų ir miškų) teritorinės sistemos vystymas yra analogiškos</i>. <i>Gamtinis karkasas</i> teikiamose alternatyvose yra detalizuotas skirtingai. Palankesnis, labiau išraiškingas gamtinio karkaso teritorinės struktūros detalizavimas yra I-oje bendrųjų sprendinių alternatyvoje. Šilalės miesto bendrojo plano keitimo bendrųjų sprendinių alternatyvose (I, II) gamtinio karkaso struktūroje pagrindines režimines zonas sudaro <i>bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų, miškų ir miškingų teritorijų</i> funkcinio prioriteto zonos. Šiose teritorijose numatoma: saugoti natūralų kraštovaizdžio pobūdį; palaikyti ir didinti gamtinę įvairovę; pagrindus būtinybę vykdyti rekultivacijos bei renatūralizacijos darbus, kurie užtikrintų kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą ir ekosistemų stabilumą, atkurtų pažeistas ekosistemas. Gamtinio karkaso teritorijų geoekologinio potencialo vertinimas ir jo pagrindu gamtinio karkaso teritorijų apsaugos ir tvarkymo reglamentų nustatymas bus atliekamas Šilalės miesto teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinių konkretizavimo stadijoje. Šių sprendinių įgyvendinimas užtikrins miesto gamtinės aplinkos stabilumą ir ekologinį pilnavertiškumą ilgalaikėje perspektyvoje, padės išsaugoti paviršinių ir
		ilgalaikis (nuolatinis)	+	+	0	+	+	+	+	+	
	2	trumpalaikis (laikinas)	0	0	0	0	0	0	0	0	
		ilgalaikis (nuolatinis)	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	

											požeminių vandenų kokybę, dirvožemio ir miškų ir kitų žaliųjų plotų išteklius, vertingas ekosistemas, gamtinės aplinkos bendrąją estetinę kokybę ir rekreacinį patrauklumą. Gamtinės aplinkos apsaugos vystymo kryptį įgyvendinimo požiūriu palankesnė I-oji alternatyva, numatanti funkcinės ir erdvinės struktūros optimizavimą, miesto rajonų centrų skaičiaus sumažinimą, verslo funkcinių zonų išplėtimą, mažesnę teritorijos ploto priskyrimą I įgyvendinimo prioriteto teritorijoms, driekos procesų suvaldymą.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkymo ir naudojimo kryptių nustatymas	1	trumpalaikis (laikinas)	0	0	0	0	0	0	0	0	<u>Bendrųjų sprendinių alternatyvose Šilalės miesto nekilnojamojo kultūros paveldo objektų teritoriniai apsaugos prioritetai ir principai, kurie užtikrina kultūros paveldo ir istorinio kraštovaizdžio apsaugą ir tvarkymą bei nykimo prevenciją yra analogiški.</u> Šilalės miesto bendrojo plano keitimo koncepcijos alternatyvos (I, II) suformuotos taip, kad jose teikiami sprendiniai neprieštarautų (atitiktų) nekilnojamojo kultūros paveldo objektų teritoriniams apsaugos prioritetams ir principams. Nepriklausomai nuo pasirinktos alternatyvos prioritetas turi būti teikiamas kultūros paveldo objektų naudojimui viešajai paskirčiai, visuomenės kultūros, rekreacijos ir turizmo reikmėms, miesto teritorijos savitumo raiškos stiprinimui, kultūros ir istorinio kraštovaizdžio integralumo užtikrinimui.
		ilgalaikis (nuolatinis)	0	+	+	0	0	0	0	+	
	2	trumpalaikis (laikinas)	0	0	0	0	0	0	0	0	
		ilgalaikis (nuolatinis)	0	+	+	0	0	0	0	+	

Bendrojo plano koncepcijos alternatyvų galimų reikšmingų pasekmių aplinkai vertinimo rezultatų suvestinė pateikiama 7.2 lentelėje.

7.2 lentelė. Galimų reikšmingų pasekmių vertinimo suvestinė lentelė

Pasekmių pobūdis		1 alternatyvas			2 alternatyva		
„+“ tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės	trumpalaikės (laikinos)	0	Viso:	32	0	Viso:	5
	Ilgalaikės (nuolatinės)	32			5		
„-“ tikėtinos reikšmingos neigiamos pasekmės	trumpalaikės (laikinos)	8	Viso:	8	15	Viso:	23
	Ilgalaikės (nuolatinės)	0			8		
„+ / -“ tikėtinos tiek teigiamos, tiek neigiamos pasekmės	trumpalaikės (laikinos)	22	Viso:	24	15	Viso:	38
	Ilgalaikės (nuolatinės)	2			23		
„0“ nenumatoma reikšmingų pasekmių	trumpalaikės (laikinos)	26	Viso:	48	26	Viso:	45
	Ilgalaikės (nuolatinės)	22			19		
„?“ nepakanka informacijos	trumpalaikės (laikinos)	0	Viso:	-	0	Viso:	-
	Ilgalaikės (nuolatinės)	0			0		

Apibendrinimas

Rengiant Šilalės miesto teritorijos bendrojo plano keitimą laikomasi šių principų: optimizuojama urbanistinė struktūra, socialinė, inžinerinė ir susisiekimo infrastruktūra, nustatomos prioritetinio vystymo teritorijos, nekilnojamojo kultūros paveldo ir gamtinės aplinkos apsaugos kryptys.

Formuojant teritorijos tvarkymo bendruosius sprendinius remiamasi Europos Sąjungoje visuotinai priimta tvaraus vystymosi ideologija. Tvarus (darnus) vystymasis suprantamas kaip kompromisas tarp aplinkosauginių, ekonominių ir socialinių visuomenės tikslų, sudarant galimybes pasiekti visuotinę gerovę dabartinėms ir ateinančioms kartoms, neperžengiant leistinų poveikio aplinkai ribų. Rengiamo plano bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje nustatomi planuojamo teritorijos vystymo bendrieji sprendiniai. Atliekama galimų vystymo alternatyvų palyginamoji analizė, kurioje vertinami teritorijos planinės ir erdvinės struktūros vystymo principai parenkant plėtros kryptis ir vystymo perspektyvas.

Atliktas *Šilalės miesto bendrojo plano keitimo koncepcijos alternatyvų (I, II) sprendinių grupių: planuojamos teritorijos vystymo erdvinės koncepcijos nustatymas (funkcinis zonavimas); įgyvendinimo prioritetų nustatymas; socialinės ir ekonominės aplinkos plėtojimas; susisiekimo sistemos plėtojimas; inžinerinės infrastruktūros plėtojimas; gamtinės aplinkos apsaugos vystymas; nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkymo ir naudojimo krypčių nustatymas* strateginis poveikio aplinkos komponentams - bioįvairovei ir ekologiniam tinklui; gamtiniam karkasui ir kraštovaizdžiui; kultūros paveldui; vandeniui; dirvožemiui; orui, klimatui; materialiajam turtui vertinimas parodė, kad **I-oji alternatyva**, numatanti racionalesnius teritorijos planinės erdvinės struktūros vystymo sprendinius, turi geresnes integralumo, funkcinės struktūros efektyvumo, kraštovaizdžio apsaugos, investicijų pasiūlos, plėtros reguliavimo (valdymo) nenutrūkstamas galimybes. Bendrųjų sprendinių I alternatyva yra palankesnė investicijų poreikio ir pasiūlos bei socialinių procesų reguliavimo aspektais, nes sąlygoja socioekonominių procesų stabilizavimą. Integralumo ir kompaktiškumo aspektu I alternatyva pranašesnė už II. I alternatyvoje numatyta funkcinė sankloda, funkcijų lokalizavimas ir tarpusavio ryšiai sudaro pagrindą Šilalės miestui atitikti tolygiai plėtotinos ir kompaktiškos urbanistinės struktūros reikalavimus, o socioekonominėje plotmėje – B kategorijos lokalinio centro funkcijas. Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo požiūriu **I-oji alternatyva** vertinama kaip pranašesnė už **II-ąją alternatyvą**.

8. PRIEMONĖS PLANO ĮGYVENDINIMO REIKŠMINGOMS NEIGIAMOMS PASEKMĖMS APLINKAI IŠVENGTI, SUMAŽINTI AR KOMPENSUOTI

Šilalės miesto teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniai bus įgyvendinami ne tiesiogiai, o per žemesnio lygmens planus - miesto dalių detaliuosius bei specialiuosius planus, rengiamus žymiai stambesniame mastelyje ir labiau konkretizuojamus. Todėl, einant sprendinių detalizacijos linkme, kuomet jau tampa aiškios planuojamos veiklos ir jų mastai, turi būti ieškoma galimybių sumažinti tikėtinas neigiamas pasekmes, numatomos jų išvengti ar sumažinti padedančios priemonės. Siekiant išvengti galimų reikšmingų neigiamų pasekmių aplinkai, visų pirma reikalinga:

- Iš teikiamų Šilalės miesto teritorijos bendrojo plano keitimo bendrųjų sprendinių formavimo alternatyvų pasirinkti tą, kurios įgyvendinimas nesukeltų reikšmingų neigiamų pasekmių aplinkai;
- Konkretizuojant Šilalės miesto teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinius vadovautis aprobuotais bendraisiais sprendiniais, iš esmės nekeičiant joje numatytų teritorijos naudojimo funkcinių prioritetų bei prioritetinio vystymo teritorijų;
- Laikytis reglamentavimo principų ir jų tolimesnio detalizavimo žemesnio lygmens teritorinio planavimo dokumentuose;
- Rengiant žemesnio lygmens planus - miesto dalių - gyvenamųjų rajonų, kvartalų sklypų grupių ir kitų teritorijų detaliuosius bei specialiuosius planus, vadovautis bendrojo plano, tiesiogiai ir netiesiogiai su aplinkos kokybe bei jos apsauga susijusiais sprendiniais, įtvirtinančiais tvaraus vystymosi principus;
- Rengti kraštovaizdžio, tame tarpe gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo planus;
- Užtikrinti reikalingų inžinerinių komunikacijų įrengimą bei jų prijungimą prie centralizuotų sistemų; taikyti geriausias prieinamas technologijas, diegiant naujus inžinerinės infrastruktūros ir susisiekimo plėtros objektus ar atliekant esamų objektų modernizavimą;
- Vadovautis kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimais, numatant atitinkamas šių teritorijų ir/ar objektų apsaugos ir tvarkymo priemonės;
- Registruotų nekilnojamojo kultūros paveldo vertybių teritorijose ir apsaugos zonose vadovautis veiklą reglamentuojančių LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo, poįstatyminių teisės aktų, apsaugos reglamentų reikalavimais ir paveldosaugos specialiųjų planų sprendiniais;
- Kultūros paveldo vertybių tvarkyba ir naudojimas turi būti vykdomi pagal individualius arba tipinius apsaugos reglamentus (jei individualūs reglamentai nenustatyti), apsaugos specialiuosius planus, strateginius planus, tikslines programas ir tvarkomuosius paveldosaugos darbų projektus.
- Vykdyti ekologinį švietimą ir didinti Šilalės miesto gyventojų ekologinį sąmoningumą;
- Supažindinti institucijas ir suinteresuotą visuomenę su Šilalės miesto teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniais.

Atliekant strateginį pasekmių aplinkai vertinimą – nagrinėjant parengtų koncepcijos alternatyvų (I, II) įgyvendinimo pasekmes aplinkai (žr. 4.1 teksto skyrių) nustatyta, kad dalies pasekmių aplinkai galima būtų išvengti ar jas sumažinti jau sprendinių konkretizavimo stadijoje, atitinkamai reglamentuojant kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimui svarbių teritorijų ir objektų apsaugos bei tvarkymo reikalavimus:

- vadovaujantis „Bendraisiais buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatais“ Europos bendrijos svarbos natūralioms buveinėms, patenkančioms į *Bendro naudojimo erdvių, atskirųjų želdynų, miškų ir miškingų teritorijų zonas* nustatyti jų išsaugojimą, palaikymą ir tvarkymą užtikrinantį reglamentą.
- sprendinių konkretizavimo stadijoje spręsti Europos bendrijos svarbos natūralių buveinių, patenkančių į kitas funkcinio prioriteto zonas (*inžinerinės infrastruktūros koridorių, mažo užstatymo intensyvumo gyvenamąsias, vidutinio užstatymo intensyvumo gyvenamąsias, pramonės ir sandėliavimo*) išsaugojimo galimybę – atliekant funkcinio prioriteto zonų ribų tikslinimą, reglamentuojant prevencinių priemonių taikymo būtinumą rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus (žinodami, kur yra natūralios buveinės, ūkinės veiklos organizatoriai gali pasirinkti vietas, kur gamtosauginiai konfliktai yra mažiausiai tikėtini).
- siekiant išvengti ir / ar sumažinti Šilalės miesto bendrojo plano keitimo bendrųjų sprendinių alternatyvose numatomų sprendinių poveikį planuojamoje teritorijoje aptinkamoms saugomų rūšių augavietėms ir radavietėms sprendinių konkretizavimo stadijoje nustatyti bendrąjį reikalavimą Šilalės miesto bendrojo plano keitimo sprendinių įgyvendinimui – įgyvendinant Šilalės miesto teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinius (rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus) vertinti sprendinių poveikį saugomoms rūšims.
- sprendinių konkretizavimo stadijoje rekomenduojama nustatyti vizualinės apsaugos reikalavimus miesto urbanistinės aplinkos vizualinę dominantę formuojančiai šv. Pranciškaus Asyžiečio bažnyčiai, Šilalės miesto tvenkiniui ir jį supantiems parkams;
Šilalės miesto teritorijos bendrojo plano keitimo sprendinių konkretizavimo stadijoje, vadovaujantis Gamtinio karkaso nuostatais, įvertinti gamtinio karkaso teritorijų geoekologinį potencialą ir šio vertinimo pagrindu nustatyti gamtinio karkaso teritorijų apsaugos ir tvarkymo reglamentus.

9. VERTINIMO, ĮSKAITANT VISUS SUNKUMUS, SU KURIAIS SUSIDURTA KAUPIANT REIKIAMĄ INFORMACIJĄ, APRAŠYMAS

Šilalės miesto teritorijos bendrojo plano keitimo koncepcijos sprendinių strateginio pasekmių aplinkai vertinimas atliktas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967, patvirtintu „Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu“ ir Šilalės miesto bendrojo plano keitimo strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumentu (UAB „Atamis“, 2023 m.).

Rengiant Šilalės miesto bendrojo plano keitimo strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitą, informacijos kiekis, kuris leistų įvertinti reikšmingas galimas plano įgyvendinimo pasekmes, buvo pakankamas. Buvo analizuojami įvairių šaltinių: Statistikos departamento prie LRV; VĮ „Registru centras“; Valstybinės miškų tarnybos; Lietuvos geologijos tarnybos; Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos ir kitų duomenų bankų duomenys, Esamos būklės įvertinimo ataskaita bei su rengiamu planu susiję teritorijų planavimo dokumentai bei teisės aktai.

Didesnė vertinimo problema susijusi su aiškių metodikų, tam tikriems aspektams vertinti, trūkumu. Poveikis aplinkai gali būti labai įvairus, atsižvelgiant į prevencines ir kompensacines priemones, kurios gali būti detalizuojamos žemesniuose planavimo lygmenyse - detaliuosiuose planuose, taip pat specialiuosiuose planuose bei objektų techniniuose projektuose ir jų realizacijose. Todėl nustatyti apibendrintą poveikį aplinkai miesto teritorijos bendrajame plane dėl įvairių faktorių tampa problematiška, o vertinimas tampa deklaratyvus.

Parengtoje SPAV ataskaitoje pasekmės aplinkai vertinamos strategiškai, atsižvelgiant į galimus pokyčius aplinkoje, neatliekant tikslaus kiekybinio vertinimo kiekvieno aplinkos komponento atžvilgiu.

10. NUMATYTŲ TAIKYTI STEBĖSENOS (MONITORINGO) PRIEMONIŲ APRAŠYMAS

Įgyvendinant Šilalės miesto bendrojo plano keitimo sprendinius, vadovaujantis LR teritorijų planavimo įstatymu ir Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėmis, patvirtintinus bendrojo plano keitimą, savivaldybės administracijos direktorius ir kitos institucijos privalo vykdyti sprendinių įgyvendinimo stebėseną (monitoringą), priežiūrą ir kontrolę.

Šilalės miesto bendrojo plano keitimo stebėsenos (monitoringo) metu turės būti atliekama:

- Rengiama plano sprendinių įgyvendinimo programa, nustatomas investicijų poreikis;
- Analizuojama teritorijų planavimo duomenų banke sukaupta informacija;
- Formuojant savivaldybės biudžetą, teikiami pasiūlymai dėl bendrojo plano keitimo sprendinių įgyvendinimo
- Stebimi ekonominio potencialo, ūkinės veiklos, infrastruktūros, nekilnojamojo turto rinkos raidos pokyčiai;
- Analizuojami urbanistinės plėtros ir susisiekimo bei inžinerinės infrastruktūros pokyčiai;
- Analizuojamos pagrindinės ekonominės veiklos sąlygos ir aplinkos kokybę lemiantys faktoriai.

Gamtinės aplinkos būklės ir antropogeninio poveikio jai stebėjimai turi būti vykdomi vadovaujantis LR Aplinkos monitoringo įstatymo nustatyta tvarka ir Valstybinė aplinkos monitoringo 2018-2023 metų programa. Rekomenduojama šio plano įgyvendinimo pasekmių aplinkai stebėseną įtraukti į Šilalės rajono savivaldybės aplinkos monitoringo programą. Savivaldybės aplinkos monitoringas vykdomas pagal savivaldybės aplinkos monitoringo programą, kurią rengia savivaldybės vykdomoji institucija. Savivaldybės aplinkos monitoringo programos turinį, jo rengimo, derinimo, vykdymo, savivaldybių aplinkos monitoringo kontrolės užtikrinimo ir informacijos teikimo tvarką nustato Bendrieji savivaldybių aplinkos monitoringo nuostatai. Savivaldybės aplinkos monitoringo programa turi būti suderinta su Aplinkos ministerija arba jos įgaliota institucija Bendrųjų savivaldybių aplinkos monitoringo nuostatų nustatyta tvarka ir patvirtinta savivaldybės tarybos. Pagrindinis dėmesys vykdant monitoringą turi būti skiriamas dirvožemio, oro, požeminio bei paviršinio vandens būklės kokybinių pokyčių stebėsenai. Taip pat turėtų būti vykdomas kraštovaizdžio struktūros pokyčių, tame tarpe teritorijų, kurios gali būti reikšmingai paveiktos įgyvendinus ar neįgyvendinus bendrojo plano sprendinius bei vizualinės kraštovaizdžio kokybės monitoringas.

11. SANTRAUKA

Ivadas. Šilalės miesto bendrojo plano keitimo strateginis pasekmių aplinkai vertinimas atliekamas teritorijos vystymo bendrųjų sprendinių rengimo stadijoje. Šio vertinimo tikslas – įvertinti galimas teigiamas ir neigiamas pasekmes, galimas įgyvendinus bendrojo plano bendrųjų sprendinių formavimo stadijos sprendinius.

Strateginio pasekmių vertinimo dokumentas (toliau – SPAV) parengtas vadovaujantis „Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu“, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 ir vėlesniais jo pakeitimais bei Šilalės miesto bendrojo plano keitimo strateginio pasekmių aplinkai vertinimo apimties nustatymo dokumentu.

Pirmajame skyriuje pateikiama informacija apie plano rengimo organizatorių, plano ir SPAV dokumento rengėją.

Antrajame skyriuje išdėstomi pagrindiniai Šilalės miesto bendrojo plano keitimo tikslai bei uždaviniai, plano sąsaja su kitais planais ir programomis, pristatomi koncepcijos alternatyvų formavimo principai bei pateikiamas išsamus bendrųjų sprendinių formavimo alternatyvų (I, II) aprašymas.

Šilalės miesto bendrųjų sprendinių alternatyvų sprendiniai sudaro sąlygas miesto teritorijos darniam vystymuisi, užtikrinant prielaidas teigiamai ekonomikos ir socialinei raidai, inžinerinės infrastruktūros įgyvendinimui kartu nepadarant žalos aplinkai. I-oje bendrųjų sprendinių alternatyvoje tobulinama miesto teritorijos erdvinės struktūros kompozicija, nustatomi planinės ir erdvinės struktūros vystymo principai, teritorijos naudojimo funkciniai prioritetai, miesto teritorijos plėtros kryptys. Bendrųjų sprendinių I-oje alternatyvoje nustatomi teritorijos įgyvendinimo prioritetai, kurie reguliuoja miesto stichišką drieką ir sudaro realias sąlygas prioritutinės savivaldybės inžinerinės infrastruktūros įgyvendinimui, investicijas koncentruoti kompleksiniam ir kompaktiškam teritorijos rezultatui pasiekti.

Teikiamų alternatyvų skirtumus lemia: funkcinų prioritetų zonų balansas ir nustatomi įgyvendinimo prioritetai. I-oje alternatyvoje numatomas modelis orientuotas į kompaktišką ir vidinę kokybinę miesto plėtrą, kurio pagrindinis prioritetas yra esamos urbanistinės struktūros tobulinimas, o I įgyvendinimo prioriteto teritorijoms priskiriama apie 40 % planuojamos teritorijos ploto (ženkliai mažiau nei II-oje alternatyvoje). II-oje alternatyvoje numatomas modelis orientuotas į išsklaidytą miesto plėtrą, kurio pagrindinis prioritetas yra naujos urbanistinės struktūros formavimas priemiestinėje teritorijoje, o įgyvendinimo prioritetai nenustatyti.

Socialinės ir ekonominės aplinkos plėtojimo krypčių skirtumai: I-oje alternatyvoje – socialinė infrastruktūra vystoma, atsižvelgiant į perspektyvinę paklausą, o II-oje alternatyvoje – numatytas socialinės infrastruktūros policentrinės sistemos vystymas priemiesčio teritorijoje suplanuotuose rajonų centruose.

Nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkymo ir naudojimo kryptys, gamtinės aplinkos apsaugos vystymo kryptys Bendrųjų sprendinių I ir II alternatyvoje yra analogiškos.

Trečiajame skyriuje pateikiamas planuojamos teritorijos esamos aplinkos būklės įvertinimas, bei galimi aplinkos būklės pokyčiai, jeigu plano sprendiniai nebūtų įgyvendinti, kuris apima šias sritis:

- *gamtinės aplinkos (geologinių sąlygų, žemės gelmių išteklių, reljefo, dirvožemių, hidrografinio tinklo, biotos ypatumų, kraštovaizdžio struktūros, kraštovaizdžio vizualinio estetinio potencialo) vertinimas*

- *aplinkos būklės (aplinkos oro taršos ir kokybės, paviršinių vandens telkinių taršos ir kokybės, požeminio vandens taršos ir kokybės, dirvožemio taršos) vertinimas.*

Ketvirtajame skyriuje pateikiama informacija apie teritorijas, kurias gali paveikti Šilalės miesto bendrojo plano keitimo sprendiniai. Remiantis atlikta analize nustatyta, kad teritorijas, kurios gali būti reikšmingai paveiktos įgyvendinus ar neįgyvendinus Šilalės miesto bendrojo plano keitimo koncepcijos sprendinius, atstovauja kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimui svarbios teritorijos ir vertybės (saugomos teritorijos, gamtos paveldo objektai, „Natura 2000“ teritorijos, kitos biologinės įvairovės išsaugojimui svarbios teritorijos ir vertybės – Europos bendrijos svarbos natūralios buveinės, saugomų rūšių augavietės ir radavietės, pelkės, natūralios pievos) bei nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugai svarbios teritorijos ir objektai.

Šiame skyriuje pateikiama išsami informacija apie planuojamų alternatyvų (I, II) ir jose numatomų sprendinių padėtį kiekvieno aukščiau pristatyto teritorinio ar objektinio aplinkos komponento atžvilgiu. Informaciją iliustruoja grafinės schemos ir lentelės.

Penktajame skyriuje nagrinėjamos aplinkosauginės problemos ir jų priežastys, susijusios su Šilalės miesto bendrojo plano keitimo sprendiniais. Teikiamose alternatyvose numatomų sprendinių įgyvendinimas nesąlygos ženklesnių aplinkosauginių problemų, o galimų lokalių problemų galima išvengti sprendinių konkretizavimo stadijoje nustatant atitinkamus reglamento reikalavimus.

Šeštajame skyriuje išskirti tarptautiniu, Europos Bendrijos ir nacionaliniu lygmenimis nustatyti aplinkosaugos tikslai, susiję su rengiamu planu ir į kuriuos šiame plane reikia atsižvelgti.

Septintajame skyriuje vertinamos galimos bendrųjų sprendinių I ir II alternatyvų sprendinių pasekmės saugomoms teritorijoms (įskaitant Natura 2000 teritorijas) bei gamtos paveldo objektams; biologinei įvairovei (EB svarbos natūralioms buveinėms, saugomų rūšių augavietėms ir radavietėms, natūralioms pievoms ir ganykloms, pelkėms ir šaltinynams); kultūros paveldui (Kultūros vertybių registre registruotoms nekilnojamos kultūros paveldo vertybėms (jų teritorijoms ir apsaugos zonomis); kraštovaizdžiui (gamtiniam karkasui, gamtinio kraštovaizdžio kompleksams, vizualiniam estetiniam potencialui); visuomenei ir jos sveikatai; neatsinaujinantiems ir atsinaujinantiems gamtos ištekliams (vandeniui, orui, klimatui, dirvožemiui) materialiajam turtui ir šių veiksnių tarpusavio sąveikai.

Atliktas Šilalės miesto bendrojo plano keitimo bendrųjų sprendinių alternatyvų (I ir II) sprendinių grupių: planuojamos teritorijos funkcinis zonavimas; socialinės ir ekonominės aplinkos plėtojimas; susisiekimo sistemos plėtojimas; inžinerinės infrastruktūros plėtojimas; įgyvendinimo prioritetų nustatymas; gamtinės aplinkos apsaugos vystymas; nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkymo ir naudojimo krypties nustatymas strateginis poveikio aplinkos komponentams vertinimas parodė, kad **I-oji alternatyva**, numatanti racionalesnės teritorijos planinės erdvinės struktūros vystymo sprendinius, turi geresnes integralumo, funkcinės struktūros efektyvumo, kraštovaizdžio apsaugos, investicijų pasiūlos, plėtros reguliavimo (valdymo) nenutrūkstamas galimybes bei strateginio pasekmių aplinkai vertinimo požiūriu yra pranašesnė už **II-ąją alternatyvą**.

Aštuntajame skyriuje nagrinėjamos priemonės plano įgyvendinimo reikšmingoms neigiamoms pasekmėms aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti. Šilalės miesto teritorijos bendrojo plano keitimo sprendiniai bus įgyvendinami ne tiesiogiai, o per žemesnio lygmens planus - miesto dalių detaliuosius bei specialiuosius planus, rengiamus žymiai stambesniame mastelyje ir labiau konkretizuojamus. Todėl, einant sprendinių detalizacijos linkme, kuomet jau tampa aiškios planuojamos veiklos ir jų mastai, turi būti ieškoma galimybių sumažinti tikėtinas neigiamas pasekmes, numatomos jų išvengti ar sumažinti padedančias priemones.

Atliekant strateginį pasekmių aplinkai vertinimą – nagrinėjant parengtų bendrųjų sprendinių alternatyvų (I, II) įgyvendinimo pasekmes aplinkai nustatyta, kad dalies pasekmių aplinkai galima būtų išvengti ar jas sumažinti jau sprendinių konkretizavimo stadijoje, atitinkamai reglamentuojant kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimui svarbių teritorijų ir objektų apsaugos bei tvarkymo reikalavimus.

Devintajame skyriuje trumpai aprašytas vertinimas bei sunkumai, iškilę rengiant strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaitą.

Dešimtajame skyriuje pateikta informacija apie monitoringo priemones. Įgyvendinant Šilalės miesto bendrojo plano keitimo sprendinius, vadovaujantis LR teritorijų planavimo įstatymu ir Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėmis, patvirtintinus bendrojo plano keitimą, savivaldybės administracijos direktorius ir kitos institucijos privalo vykdyti sprendinių įgyvendinimo stebėseną (monitoringą), priežiūrą ir kontrolę.

GRAFINĖ DALIS

1. Bendrųjų sprendinių formavimas. SPAV. I ALTERNATYVA. SUFORMUOTI BENDRIEJI SPRENDINIAI-2023 M 1:5 000 (brėžinys Nr. 1);
2. Bendrųjų sprendinių formavimas. SPAV. II ALTERNATYVA. GALIOJANTYS SPRENDINIAI-2008 M 1:5 000 (brėžinys Nr. 2).